

TURINYS

ĮVADAS	4
PAGRINDINIAI TARPTAUTINĖS PREKYBOS REGULIAVIMO SĄVOKŲ PAAIŠKINIMAS BEI ASPEKTAI	6
Prekių klasifikavimas ir kombinuotoji prekių nomenklatūra	6
Kilmės taisyklės.....	8
Trumpas užsienio prekybos politikos instrumentų aprašymas	11
<u>Antidempingo priemonės</u>	11
<u>Antisubsidijinės (kompensacinės) priemonės</u>	12
<u>Apsaugos priemonės (protekcinės)</u>	12
<u>Kiekybiniai apribojimai</u>	12
<u>Netarifinės priemonės</u>	13
<u>Atsakomosios priemonės</u>	13
EUROPOS SĄJUNGOS BENDROSIOS MUITŲ TARIFŲ SISTEMOS IŠIMTYS	13
TYRIMO METODOLOGIJA	19
Tyrimo objektas	19
Duomenų atrinkimas	21
Skaičiavimai	25
Bendroji preferencijų sistema (BPS)	25
<u>Japonija</u>	25
<u>Jungtinės Amerikos Valstijos</u>	30
<u>Kanada</u>	32
<u>Europos Sąjunga</u>	33
PREKYBOS REŽIMO POKYČIŲ, LIETUVAI TAPUS EUROPOS SĄJUNGOS NARE, ĮTAKOS ANALIZĖ IR ĮVERTINIMAS	35
Prekybos režimo pasikeitimas su Rusijos Federacija	41
Eksportas	41
Importas	43

Prekybos režimo pasikeitimas su JAV	50
Eksportas	50
Importas	55
Prekybos režimo pasikeitimas su Baltarusija	60
Eksportas	60
Importas	61
Prekybos režimo pasikeitimas su Japonija	67
Eksportas	67
Importas	71
Prekybos režimo pasikeitimas su Ukraina	77
Eksportas	77
Importas	82
Prekybos režimo pasikeitimas su Kinija	85
Eksportas	85
Importas	86
Prekybos režimo pasikeitimas su Taivaniu	90
Eksportas	90
Importas	91
Prekybos režimo pasikeitimas su Korėja	94
Eksportas	94
Importas	95
Prekybos režimo pasikeitimas su Indija	99
Eksportas	99
Importas	100
Prekybos režimo pasikeitimas su Uzbekistanu	103
Eksportas	103
Importas	105
Prekybos režimo pasikeitimas su Kanada	106
Eksportas	106
Importas	110
Prekybos režimo pasikeitimas su Izraeliu	111
Eksportas	111
Importas	115

Prekybos režimo pasikeitimas su Malaizija.....	117
Eksportas	117
Importas	118
Prekybos režimo pasikeitimas su Kazachstanu.....	119
Eksportas	119
Importas.....	120
APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS	121
LITERATŪROS BEI ŠALTINIŲ SĄRAŠAS.....	127
Internetiniai šaltiniai	129
PRIEDAI.....	131
Lentelės 1 (L1) "Lietuvos pramonės prekių (pagal KPN kodus: 25-98 grupės) eksportas 1999 m." (po 50 prekių iš kiekvienos tiriamos šalies)	
Lentelės 2 (L2) "Pramonės prekių (pagal KPN kodus: 25-98 grupės) eksportas iš Lietuvos 2000 m." (po 50 prekių iš kiekvienos tiriamos šalies)	
Lentelės 3 (L3) "Pramonės prekių (pagal KPN kodus: 25-98 grupės) importas 1999 m." (po 50 prekių iš kiekvienos tiriamos šalies)	
Lentelės 4 (L4) "Pramonės prekių (pagal KPN kodus: 25-98 grupės) importas 2000 m." (po 50 prekių iš kiekvienos tiriamos šalies)	

Įvadas

1999 m. gruodžio 11 d. Europos Sąjungos viršūnių susitikime Helsinkyje Lietuva buvo oficialiai pakviesta į derybas dėl narystės ES, 2000 m. vasario 15 d. derybos buvo pradėtos. Derybos vyksta dėl 29 derybinių skyrių, dėl kai kurių skyrių, taip pat ir dėl 26-ojo “Išoriniai santykiai” jos preliminariai baigtos. Šis derybinis skyrius apima ES įsipareigojimus tarptautinėse organizacijose bei įsipareigojimus pagal dvišales ir daugiašales sutartis. Daugiausiai minėtas derybinis skyrius apima teisės aktus, susijusius su naryste Pasaulio Prekybos Organizacijoje, prekybos instrumentų taikymu, prekybos režimus nustatančiomis sutarčių nuostatomis ir kitomis sutartimis, sudarančiomis teisinį ES bendrosios prekybos politikos pagrindą. Vykstant deryboms labai svarbu tinkamai pasiruošti būsimai narystei ES ir išnagrinėti galimus pasikeitimus po Lietuvos narystės ES užsienio prekybos politikos srityje.

2000 m. liepos 13 dieną grupė autorių (R. Švedas, A. Ribokas, D. Vaitkevičius, J. Gustafsson ir P. Lindroos) pristatė studiją, atliktą su Phare SEIL projekto pagalba, “Prekybos režimo pokyčių, Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, įtakos analizė ir įvertinimas”.¹ Minėtoje studijoje buvo nagrinėjami importo režimo pramonės prekėms galimi pasikeitimai, susiję su Lietuvos prisijungimu prie bendrosios Europos Sąjungos (ES) prekybos politikos. Studijoje, palyginus Lietuvos ir ES importo muitų režimus pramonės prekėms, remiantis 1999 metų statistiniais duomenimis, buvo atrinkta 14 valstybių (Rusija, JAV, Baltarusija, Japonija, Ukraina, Kinija, Taivanas, Korėjos Respublika, Indija, Uzbekistanas, Kanada, Izraelis, Malaizija, Kazachstanas) - užsienio prekybos partnerių, su kuriomis importo režimo pasikeitimai būtų didžiausi. Taip pat buvo atrinktos prekės, kurioms importo režimas pasikeis labiausiai. Studija buvo pristatyta Lietuvos ir užsienio verslo ir akademinėi visuomenei, buvo aptariama spaudoje ir kitose masinės informacijos priemonėse.

---

¹ Minima studija yra integruota šio tyrimo dalis. Patikslinti duomenys iš pirmosios studijos buvo panaudoti šiame tyrime

Šios studijos autoriai, siekdami išsamiau išanalizuoti Lietuvos narystės Europos Sąjungoje įtaką prekybai pramonės prekėmis, nusprendė pratęsti aukščiau minimą tyrimą ir atlikti naują studiją apie narystės ES pasekmes Lietuvos eksportui bei pratęsti praeitų metų studiją importo srityje. Po pirmosios studijos pristatymo to ypač pageidavo Lietuvos verslo organizacijų atstovai. Šiame tyrime buvo naudojama panaši metodika, bet išnagrinėta žymiai daugiau informacijos, kadangi ankstesniame tyrime užteko ištirti tik Lietuvos ir ES prekybos režimų skirtumus, o šiame - 14 valstybių vykdomą prekybos politiką ir muitus, taikomus Lietuvai ir Europos Sąjungai, tuo atveju, kai jie skiriasi. Šioje studijoje analizuojami galimi pasikeitimai prekybos politikos srityje po Lietuvos narystės Europos Sąjungoje eksporto ir importo reguliavimo srityje, remiantis 1999 m. ir 2000 m. užsienio prekybos statistika. Tikimės, kad šioje studijoje pateikiama informacija bei jos analizė bus naudinga bei informatyvi, ruošiantis būsimai Lietuvos narystei Europos Sąjungoje.

Autoriai nuoširdžiai dėkoja Atviros Lietuvos Fondui už suteiktą finansinę pagalbą studijai atlikti, be kurios tyrimas būtų sunkiai įsivaizduojamas.

Autoriai:

Arūnas Ribokas, LR Misijos prie Europos bendrijų patarėjas

Danas Vaitkevičius, URM Užsienio prekybos politikos skyriaus trečiasis sekretorius

Pagrindiniai tarptautinės prekybos reguliavimo sąvokų paaiškinimas bei aspektai

Prekių klasifikavimas ir kombinuotoji prekių nomenklatūra

Valstybės prekiaudamos tarpusavyje susiduria su įvairiais prekybos santykių reguliavimais, apribojimais ar net draudimais. Tačiau visais atvejais šios kliūtys prekybai yra sąlygotos unikalių taisyklių, būdingų tik atskirai šaliai, nežiūrint to, kad iš esmės bazinius reikalavimus prekybos reguliavimui (nediskriminacija, rinkos apsaugos leistinių priemonių pasirinkimas ir kt.) nustato Pasaulio Prekybos Organizacijos dokumentai. Kiekvienos jos išskirtinumas taip pat sukuria tam tikrą ribojimo erdvę, kuri pasauliniu mastu sudaro “chaotišką” tarptautinės prekybos sąlygų rinkinį. Tiek eksportuodami, tiek importuodami prekes verslininkai privalo žinoti kiekvienos valstybės užsienio prekybos reguliavimo taisykles ir tinkamai jomis naudotis. Tarptautinės prekybos santykius galima būtų išskirti į dvi reguliavimo sritis: “kaip” ir “kuo”. Iš vienos pusės yra verslo visuomenė (tarptautinės prekybos subjektai), kuri užsiima prekyba ir kaip sėkmingai tai daro, nuo to priklauso jų rezultatas. Kaip dalyvauti tarptautinės prekybos arenoje nustato didelis skaičius įvairių teisinių dokumentų, kurie gali būti unikalūs kiekvienai šaliai atskirai, remtis įvairiomis tarptautinėmis sutartimis ar įsipareigojimais tarptautinėms organizacijoms. Kitas svarbus prekybos aspektas yra prekės (tarptautinės prekybos objektai), kuriomis prekiaujama pagal tam tikras taisykles. Kiekviena prekė yra unikali ir turi savo pavadinimą. Šie pavadinimai gali būti naudojami kaip bendriniai daiktų vardai, tačiau tarptautinių prekybinių santykių kontekste reikia, kad kiekviena prekė turėtų unikalų savo pavadinimą, t.y. aprašymą. Žvelgiant į greitai besikeičiantį pasaulį, galima teigti, kad kiekvieną dieną atsiranda vis naujų prekių ir produktų, kurie yra individualūs ir turi turėti tik jiems būdingą pavadinimą. Tokiu atveju tarptautinėje prekyboje kyla daug klausimų, kaip kiekviena valstybė imasi reguliavimo funkcijos prekybos objektų atžvilgiu, t.y. prekių ir produktų?

Valstybė, norėdama nustatyti kokios prekės yra įvežamos į jos teritoriją ir kokios išvežamos, privalo turėti vieningą sistemą, kaip tos prekės klasifikuojamos ir kaip

reguluojama prekyba jomis. Kita vertus pusės pasaulinės prekybos subjektų yra begalė, kurie veikia visame Pasulyje ir tarpusavio tarpvalstybiniai prekybiniai santykiai reguliuojami dvišalėmis, daugiašalėmis sutartimis ar tarptautiniais susitarimais. Tai reiškia, kad prekybiniai santykiai tarp mažiausiai dviejų prekybos partnerių yra unikalūs. Todėl natūraliai kyla klausimas kaip nustatyti ar iš tiesų tai yra ta prekė, kuri deklaruojama įvežimo ar išvežimo dokumentuose, ir, ar iš tiesų prekė buvo pagaminta vienoje ar kitoje šalyje, kuriai taikomas unikalus prekybinis reguliavimas. Tarptautinėje praktikoje į šiuos klausimus buvo atsakyta įvedus prekių klasifikavimą ir prekių kilmės nustatymo taisykles. Pirmuoju atveju prekės identifikavimo problema buvo išspręsta sukūrus prekių kodų sistemą, kai kiekviena prekė turi savo unikalų kodą ir pagal tai nustatoma, kokio pobūdžio reguliavimas taikomas šiai prekei.

Eksportuojant ar importuojant kiekvieną prekę, reikia nustatyti, kokia tai prekė. Tam yra skirtas prekės aprašymas ir jos kodas. Kiekviena prekė turi savo kodą pagal Kombinuotosios prekių nomenklatūros (KPN) aprašymą. Pasulyje šiuo metu galioja Harmonizuotos sistemos konvencija, prie kurios Lietuva prisijungė 1994 m. balandžio 27d. Pagal šią sistemą yra sukurta bendra prekių aprašymo ir kodavimo sistema. Šia sistema naudojasi visos PPO šalys narės.

Harmonizuotoje sistemoje yra 1241 pozicija, kurios suskirstytos į 96 skirsnius ir padalinta į 21 skyrius. Ši sistema apima 6 skaitmenų rinkinį. Tai reiškia, kad harmonizuota prekių nomenklatūra yra tik iki 6 ženklo, toliau tai gali būti reglamentuojama tam tikromis sutartimis arba nacionalinės teisės.

Lietuvoje šiuo metu galiojanti prekių klasifikacija pagal kombinuotąją prekių nomenklatūrą yra paruošta Muitinės departamente prie Finansų ministerijos pagal ES kombinuotąją prekių nomenklatūrą, patvirtintą 1998 m. spalio 26 d. Europos komisijos aktu Nr. 2261/98.

Lietuvoje prekių klasifikavimo reikalavimus nustato LR Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1052 “Dėl Lietuvos Respublikos kombinuotosios muitų tarifų ir užsienio prekybos statistikos nomenklatūros” su vėlesniais pakeitimais.

Šioje nomenklatūroje prekės koduojamos devynių ženklų kodais. Jų 1-8 skiltys nurodo prekės kodą Kombinuotojoje nomenklatūroje. 9 skiltis skirta Lietuvos Respublikai aktualių prekių muitų tarifų reikmėms detalizuoti.

Minėtame nutarime nurodyta, kad Kombinuotoji prekių nomenklatūra privalo būti patvirtinta ne vėliau, kaip iki kiekvienų metų gruodžio 20 dienos. Patvirtinta Kombinuotoji prekių nomenklatūra galioja iki gruodžio 31 d. ir metų eigoje joje galimi pakeitimai tik nacionalinėse subpozicijose, nacionalinėse pastabose ir 98 ir 99 skirsnių pastabose ir subpozicijų pastabose. Aukščiau paminėtu nutarimu yra įsteigta Tarpžinybinė Kombinuotosios muitų tarifų ir užsienio prekybos nomenklatūros naudojimo komisija, kuri be kitų klausimų nagrinėja ir nomenklatūros pakeitimų tikslingumą.

Kaip minėta aukščiau, Lietuvos ir ES klasifikacija gali skirtis tik viena pozicija, tačiau su kitomis valstybėmis šie skirtumai gali prasidėti nuo 7 pozicijos. Todėl kiekvienu atveju, eksportuojant ar importuojant prekes, svarbu teisingai nustatyti prekės kodą. Tai galima padaryti tų šalių atsakingose institucijose.

Kilmės taisyklės

Nustatyti, iš kur įvežama prekė, nėra tokia paprasta procedūra, kaip galėtų pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Žaliavos, tarptautinių kompanijų veikla skirtingose šalyse, įmonių, gaminančių sudedamąsias dalis, sklaida po visą pasaulį sukelia keblumą aiškinantis, kokioje šalyje iš tikrųjų pagaminta prekė. Kilmės taisyklės tampa ypač svarbios kai reikia pritaikyti prekybos instrumentus prieš šalis, kurios pažeidžia sąžiningos konkurencijos taisykles arba dėl smarkiai išaugusio importo iškyla grėsmė konkrečiai šalies ūkio šakai ar net visam ūkiui. Tarptautinės prekybos reguliavimo instrumentai turi būti taikomi nediskriminaciniu principu ir remtis visiems suprantamomis taisyklėmis.

Kilmės taisyklės būtų galima suprasti kaip tam tikrą taisyklių rinkinį, remiantis kuriuo galima nustatyti, kokioje konkrečioje šalyje realiai pagaminta prekė. Atskiros prekės kilmės šalis gali būti tik viena, todėl toks taisyklių rinkinys palengvina prekės pagaminimą apibrėžiančius veiksnius. Nustatyti prekės kilmės šalį svarbu dėl keleto aspektų:

- a) kokie muitai (preferenciniai, konvenciniai ar autonominiai) turi būti taikomi įvežamai prekei;
- b) kokios užsienio prekybos reguliavimo priemonės ar instrumentai turi būti taikomi prieš konkrečią prekę (kai kuriais atvejais ir prieš šalį);
- c) statistikos tikslams;
- d) nustatant, koks turi būti prekių žymėjimas bei jos etiketės, pakavimo reikalavimai ir kt.;
- e) dėl valstybės viešųjų pirkimų.

Kilmės taisyklių atsiradimas tarptautiniu mastu buvo nulemtas Daugiašalio derybų dėl prekybos Urugvajaus raundo metu, kai buvo pasirašyta Sutartis dėl kilmės taisyklių (angl.- Agreement on Rules of Origin), esanti neatskiriama Pasaulio Prekybos Organizacijos sistemos dalimi. Iki tol šalys galėjo interpretuoti prekių kilmę pagal nacionalines normas. Šia sutartimi buvo įtvirtintos prekybos taisyklių harmonizavimo prielaidos.

1947 m. Bendrajame susitarime dėl prekybos ir tarifų (GATT) IX straipsnis apibrėžė prekių žymėjimo taisyklės (Marks of origin). Remiantis šiuo straipsniu, buvo numatyta, kaip šalys turi žymėti prekes. Tačiau jame šalys nebuvo įpareigtos kaip nors konkrečiai reglamentuoti, kaip ir kada prekė yra laikoma turinčia konkrečios šalies kilmę. IX straipsnyje buvo numatyta šie aspektai: nediskriminacinis principas, nacionalinių teisės aktų dėl prekių žymėjimo įtakos mažinimas eksportuojančiai pusei, prekės žymėjimą atlikti tik, kai prekę reikia įvežti į kitą šalį, prekių žymėjimas negadintų pačių prekių, klaidinančio prekės žymėjimo galimybių užkirtimas².

---

² Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos. Vilnius 1997 m. (IX straipsnis, psl. 32- 33)

Kilmės taisyklių harmonizavimo klausimais buvo susitarta, kad:

- a) kilmės taisyklės turėtų būti taikomos vienodai visais atvejais;
- b) kilmės taisyklės turėtų nustatyti, kad šalis apibrėžiama kaip tam tikros prekės kilmės šalis, yra arba šalis, kurioje ta prekė buvo pagaminta/gauta visa arba, tais atvejais, kai su prekės pagaminimu susijusi daugiau negu viena šalis, kilmės šalimi laikoma ta šalis, kurioje atliktas paskutinis esminis pakeitimas;
- c) kilmės turėtų būti objektyvios, suprantamos ir prognozuojamos;
- d) nepaisant priemonių nei žingsnių, susijusių su tomis priemonėmis, kilmės taisyklėmis nesinaudojama kaip būdais tiesiogiai ar netiesiogiai siekti prekybinių tikslų; jos neturėtų savaimė daryti ribojamojo, iškreipiamojo nei griunamojo poveikio prekybai; jos neturėtų kelti perdėtai griežtų reikalavimų ir reikalauti atitikti tam tikrų sąlygų, nesusijusių su gamyba ar perdirbimu, kurios būtų laikomos būtinomis nustatant kilmės šalį; tačiau kaštai, tiesiogiai nesusiję su gamyba ar perdirbimu, gali būti įtraukiami tam, kad būtų galima taikyti *ad valorem* procentinį kriterijų;
- e) kilmės taisyklės turėtų būti administruojamos nuosekliai, vieningai, nešališkai ir pagrįstai;
- f) kilmės taisyklės turėtų būti aiškios/nuoseklios;
- g) kilmės taisyklės turėtų būti grindžiamos pozityviuoju standartu, negatyvusis standartas gali būti taikomas siekiant išsiaiškinti pozityvųjį standartą³.

Šios sutarties II priede (Deklaracija dėl preferencinės kilmės taisyklių) yra numatytos tam tikros sąlygos preferencinėms kilmės taisyklėms. Tačiau apibrėžiama tik bendrieji principai, kurie nenumato konkrečių šalių įsipareigojimų. Preferencinės kilmės taisyklės apibrėžiamos “kaip tokie įstatymai, taisyklės ir bendro taikymo administraciniai sprendimai, kuriuos taiko bet kuri šalis-narė nustatyti, ar prekės yra tokios, kad joms būtų taikomas preferencinis režimas pagal sutartinius arba autonominius prekybos režimus, suteikiančius tarifų preferencijas, kurios pagal GATT 1994 I straipsnio 1 punktą nėra numatytos.”

---

³ Daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raundo rezultatai. Teisiniai dokumentai. Vilnius 2000 m. (Sutartis dėl kilmės taisyklių 9 str., psl. 282)

Trumpas užsienio prekybos politikos instrumentų aprašymas

Šiame darbe tiriamoms Lietuvoje ir ES kilusioms prekėms, eksportuotoms į nurodytąsias 14 valstybių, nebuvo taikomi prekybos instrumentai nei ES, nei Lietuvos atžvilgiu, tuo tarpu kai importuotoms prekėms tokias priemones taikė tiek ES, tiek Lietuva. 2000 m. ir Lietuva aktyviai pradėjo naudotis šiomis priemonėmis ir Konkurencijos tarybos sprendimu nuo 2000 m. liepos 4 d. pradėjo taikyti 36 Lt./t. laikinąjį antidempingo muitą negesintoms kalkėms⁴. Tyrimai buvo pradėti ir prieš kitus gamintojus, tačiau buvo arba bylos nutrauktos, arba priemonių taikymas įvestas tik nuo 2001 m.

Todėl labai svarbu tiek eksportuotojams, tiek importuotojams trumpai susipažinti su šiais instrumentais bei jų taikymo specifika. Dažniausiai naudojamas, čia trumpai paminėsime. Visos šios priemonės yra vienaip ar kitaip aptariamose atitinkamuose Pasaulio Prekybos Organizacijos dokumentuose, net ir valstybės- ne PPO narės remiasi tais pačiais principais. Iš esmės priemonių skaičius yra gana ribotas, bet jų taikymo priežastys- įvairios.

Antidempingo priemonės

Eksportuotojams labiausiai žinoma prekybos reguliavimo priemonė- antidempingas. Šis daugelio valstybių aktyviai naudojamas instrumentas yra apibrėžtas Bendrojo susitarimo dėl muitų ir prekybos (GATT '94) VI straipsnyje ir PPO Susitarime dėl bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio interpretavimo. Iš esmės- dempingas yra prekių pardavimas užsienio rinkose "žemesnėmis nei normalios kainomis", sukeliantis žalą importuojančios šalies identiškų ar panašių prekių gamintojams. Antidempingo priemonės gali būti taikomos tada, kai yra įrodomos priežastinis ryšys tarp pardavimų žemesnėmis kainomis ir žalos. "Žemesnės nei normalios" nebūtinai reiškia tik atvejus, kai prekės parduodamos kainomis, žemesnėmis už savikainą, kaip kad dažnai neteisingai suprantama. Dempingui nustatyti yra naudojamos skaičiavimo metodikos, kurios nors yra skirtingos, bet remiasi aukščiau

minėtais PPO dokumentais. Pažymėtina, kad antidempingo priemonės (priemonės vietinių gamintojų žalai atlyginti)- antidempingo muitai ir kvotos, kurios gali būti taikomos ir kartu, ir atskirai. Antidempingo priemonės yra taikomos prieš konkretaus gamintojo konkrečią prekę, o ne prieš tam tikrą valstybę.

Antisubsidijinės (kompensacinės) priemonės

Antisubsidijinės priemonės- priemonės, kuriomis siekiama atlyginti vietos gamintojų žalą, patiriamą dėl eksportuojančios valstybės taikomos paramos vietos gamintojams. Šis instrumentas yra apibrėžtas Bendrajame susitarime dėl muitų ir prekybos (GATT '94) ir PPO Susitarime dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių. Panašiai kaip ir antidempingo atveju, šias priemones taikanti valstybė pagal atitinkamas metodikas privalo įrodyti priežastinį ryšį tarp subsidijos taikymo fakto ir žalos. Ši priemonė skiriasi nuo antidempingo tuo, kad yra taikoma prieš valstybę, o ne tik prieš tam tikrą importuotoją.

Apsaugos priemonės (protekcinės)

Apsaugos priemonės- priemonės, taikomos kai tam tikrų prekių importas žymiai išauga ir sukelią žalą vietos gamintojams. Šios priemonės yra reglamentuojamos Bendrajame susitarime dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT '94) ir PPO Susitarime dėl specialiųjų rinkos apsaugos (protekcinių) priemonių. Skirtingai nuo aukščiau paminėtų dviejų instrumentų, ši priemonė gali būti taikoma ir esant sąžiningai konkurencijai, ji taikoma konkrečiai prekei, nepriklausomai iš kokios šalies ji importuojama ir kas yra jos gamintojas.

Kiekybiniai apribojimai

Nežiūrint to, kad iš esmės tarptautinėje prekybos politikoje kiekybiniai apribojimai yra palaiapsniui naikinami (daugelis valstybių jų visai netaiko), kai kurios,

---

⁴ Atsižvelgiant į tai, kad sunku nustatyti prekių kiekį, kuris buvo įvežtas po šios priemonės įvedimą, apskaičiuojant skirtumą, buvo remiamasi visų metų šios prekės importo apyvarta.

ypač besivystančios valstybės, siekdamos apsaugoti vietinius gamintojus, naudoja kiekybinius apribojimus. Paprastai tai reiškia, kad pasiekus tam tikrą iš anksto paskelbtą importo dydį, valstybė uždraudžia nustatytų prekių importą. Valstybės PPO narės yra numačiusios šių priemonių taikymo tvarką bei panaikinimą.

Netarifinės priemonės

Siekiant apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą, visuomeninę moralę, kultūrinę vertybes, eksportuojant auksą ir sidabrą ir daugeliu kitų atvejų valstybės naudoja įvairias netarifinio reguliavimo priemones. Dažniausiai tai yra atliekama tam tikrų sertifikatų ir leidimų forma. Lietuvos eksportuotojai dažniausiai susiduria su dvigubos paskirties prekių licencijavimu ir kokybės reikalavimais.

Atsakomosios priemonės

Labai retai naudojama priemonė, kai valstybė įveda ribojančias priemones importui iš tam tikros valstybės, atsakydama į tos valstybės tarptautinių įsipareigojimų nesilaikymą ar diskriminaciją.

Europos Sąjungos bendrosios muitų tarifų sistemos išimtys

Pagrindinis Europos Sąjungos prekybos reguliavimo instrumentas yra Bendrasis muitų tarifas. Tai reiškia, kad nepriklausomai į kokią šalį-narę įvežama konkreti prekė, jai taikomas vienodas muitas. Muitai Europos sąjungoje yra peržiūrimi ir keičiami du kartus per metus: sausio 1 d. ir liepos 1 d.

Nors muitai yra vienodi, nepriklausomai į kokią šalį- narę įvežama prekė bei jie nustatomi centralizuotai per ES institucijas, tačiau kiekviena valstybė gali kreiptis dėl tam tikrų išimčių iš Bendrojo muitų tarifų taikymo, kaip tai numato Europos Bendrijų steigimo sutarties 25 ir 28 straipsniai.

Išimtys gali būti taikomos dėl skirtingų priežasčių ir aplinkybių:

- Išimtyms dėl prekės galutinio panaudojimo
- Laikinas autonominių muitų tarifų suspendavimas
- Išimtyms dėl viešųjų poreikių įgyvendinimo skatinimo
- Išimtyms taikomos atskirai nacionalinei teritorijai

Šiame skyriuje šiek tiek plačiau aptarsime muitų laikinojo netaikymo (suspendavimo) procedūras, kurios yra numatytos Europos Komisijos informaciniame pranešime⁵. Pagrindinės laikinų išimčių rūšys:

- Suspendavimas (kai importuojamų prekių kiekis neribojamas)
- Kvotavimas (kai importuojamų prekių kiekis ribojamas)
- Dalinis suspendavimas⁶

Tarifų suspendavimas galioja visoms ES šalims narėms bei jų įmonėms. Taip pat toks nediskriminacinis principas yra taikomas tam tikros prekės importuotojų atžvilgiu.

Suspendavimas gali būti taikomas tik dėl specifinių ir pagrįstų priežasčių bei suderintas su Bendrijų bendraisiais interesais.

Prekės, kurioms gali būti taikomas suspendavimas:

- Žaliavos
- Pusfabrikačiai (pusiau baigti ar pagaminti komponentai ir daiktai, kurie negaminami ES)
- Prekės skirtos galutiniam vartojimui (suspendavimas netaikomas prekėms, skirtoms galutiniam naudojimui.⁷ Tačiau, jei prekės, skirtos galutiniam vartojimui, yra

---

⁵ Commission communication concerning tariff suspensions and quotas (398Y0425) Official journal No. C 128, 25/04/1998 P. 0002 - 0005

⁶ Galiojančioms antidempingo priemonėms suspendavimas netaikomas. Toks suskirstymas yra numatytas "Europos Komisijos informaciniame pranešime dėl autonominių tarifų suspendavimo ir kvotavimo" 2.2.1 straipsnyje.

⁷ *Komisijos informacinio pranešimo 2.5.1.straipsnis*

naudojamos kitų gamybai ir suteikia galutiniai prekei pakankamai didelę pridėdamąją vertę, kai kuriais atvejais suspendavimas gali būti taikomas ir šioms prekėms.⁸

Tarifų suspendavimas taip pat taikomas ir prekėms, kurių prekybą reguliuoja Europos anglių ir plieno bendrijos sutartis.

Prekėms, kurioms taikoma Turkijos ir ES Muitų sąjungos susitarimai (išskyrus žemės ūkio prekes ir ECSC prekes), galioja tokia pat tarifų suspendavimo sistema kaip ir ES šalims narėms su visomis iš to išplaukiančiomis teisėmis bei prisiimtais įsipareigojimais. Tačiau šiuo atveju taikoma skirtinga sprendimų priėmimo sistema.

Tarifų suspendavimas netaikomas jei:

- prekės gaminamos pakankamais kiekiais ES arba šalyse, su kuriomis yra nustatytas preferencinis prekybos režimas,
- prekė skirta galutiniam vartojimui (išskyrus tuos atvejus, kai tai yra leidžiama),
- pagal atskirus prekybinius susitarimus, kurie riboja importuotojams galimybę parduoti prekę iš trečiųjų šalių,
- tai nebus naudinga ES gamintojams ir perdirbėjams
- tai prieštarauja kitiems ES interesams.

Tarifinių kvotų ar dalinis tarifų suspendavimas taikomi tada, kai nėra užtikrinamas pakankamas reikiamų prekių tiekimas iš ES gamintojų ar šalių, kurioms galioja preferencinis prekybos režimas. Tai galioja ir reeksportuojamoms galutinio vartojimo prekėms.

Tarifinės kvotos skirstomos pagal principą „pirmas atėjai- pirmas aptarnautas“ (first-come first-served)

---

⁸ *Komisijos informacinio pranešimo 2.5.2. straipsnis*

Norint, kad išimtis būtų pritaikytos reikia, kad prašymo pateikimas būtų atliktas pagal tam tikras procedūras, kurias galima suskirstyti į tris grupes.

1. Prašymo pateikimas

Prašymas pateikiamas kiekvienos šalies narės centrinėms valdymo institucijoms, kad būtų įsitikinta ar šis prašymas atitinka informacinio pranešimo keliamus reikalavimus. Šalys narės savo kompetencijos ribose nusprendžia ar galima siųsti šį prašymą Europos Komisijos Generaliniam Direktoratui XXI (DG XXI).

Atsižvelgiant į tai, kad ES muitų tarifai keičiami du kartus per metus: sausio 1 d. ir liepos 1d., pateikiant prašymą EK, turi būti planuojama taip, kad jei prašymas pateikiamas iki kovo 15 d., tai, jį patenkinus, suspendavimas bus pradėtas taikyti nuo ateinančių metų sausio 1 d., jei iki rugsėjo 15 d, tai nuo ateinančių metų liepos 1 d.

Prašymas turi būti pateikiamas pagal Informacinio pranešimo priedo (Annex 2) nustatytą formą. Dėl to, kad būtų sutaupyta laiko ir administracinių išlaidų, rekomenduojama prašymą pateikti išverstą į anglų, prancūzų ar vokiečių kalbas (taip pat ir techninius duomenis). Prašyme pateikiami duomenys turi atitikti vienos iš šių organizacijų prekės aprašymų:

- Kombinuotosios prekių nomenklatūros (CN- angl)
- Tarptautinės standartų organizacijos (ISO- angl.),
- Tarptautinių nepatentuoatų vardų (INN- angl.)
- Tarptautinės taikomosios chemijos sąjungos (IUPAC- angl.)
- Spalvų indekso (IC- angl.)

2. Prašymo nagrinėjimas

Europos Komisija nagrinėja prašymą taikyti išimtis muitų tarifams kartu su Tarifų klausimų ekonomikos grupe (Economic Tariff Questions Group- angl.)

Šalys narės gali pateikti prieštaravimą. Prieštaravimas tarifo suspendavimui turi būti pateikiamas iki antro Tarifų klausimų ekonomikos grupės posėdžio ir iki terminų pasibaigimo. Pirmininkaujantis gali paprašyti grupės per pagrįstą laikotarpį pateikti nuomonę raštu dėl prieštaravimo. Visi prieštaravimai (taip pat ir galiojantiems tarifų suspendavimams) turi būti pateikiami pagal Informacinio pranešimo priedo (Annex 3) pateikiamą formą. Informacija turi būti siunčiama Komisijai tuo pačiu metu kaip ir šalims narėms.

3. Sprendimo priėmimas

Šalių narių atstovai, priimant sprendimą, balsuoja Muitinės kodekso priežiūros komitete (Custom Code Committee- angl.)

Komisija pateikia informaciją apie siūlomą tarifo suspendavimą Europos Tarybai prieš tiek laiko, kad galima būtų apie sprendimą pranešti oficialiame leidinyje (Official Journal) dar prieš jo įsigaliojimą.

Tam tikrais atvejais tarifinės kvotos suteikimas, netarifinių kvotų padidinimas arba galiojimo pratęsimas gali būti atliekamas pagal Europos Komisijos reguliaciją, neatsižvelgiant į informacinio pranešimo numatomus terminus.

Jeigu prašymas tarifo suspendavimui nebuvo patenkintas ir Komisija jo nepateikė tvirtinti Europos Tarybai, tai toks prašymas gali būti svarstomas dar kartą tik tuo atveju, jei bus pateikti nauji duomenys, leidžiantys manyti, kad jie gali paneigti šalių narių pateiktus prieštaravimus bei prašymas bus Komisijai priimtinas.

Taip pat yra numatyta ir kitokių išimčių, kurios gali būti taikomos tiek visai ES muitų teritorijai, tiek atskirai šaliai narei. Tam tikroms gaminių rūšims pagal Europos sutarties 28 straipsnį galima taikyti išimtis. Šios išimtys taikomos įvairiems gaminiams, kurie labiau skatina viešuosius, o ne komercinius poreikius (priedaisai, švietimo, mokslo ir kultūros reikmenys, medicinos priedaisai ir prekės, skatinančios prekybą).

Pagal Europos sutarties 25 straipsnį numatyta, kad kartais kai kurie daiktai tam tikrose valstybėse narėse yra nevienodai prieinami, kad būtų patenkinta paklausa, ir šios valstybės gali būti tradiciškai priklausomos nuo tokių prekių importo iš trečiųjų šalių. Jei minėtos aplinkybės yra lemiamos, Europos Taryba gali leisti valstybei narei taikyti tarifines kvotas.(22.03- 22.09 pagal KPN) *Tarybos reglamentas EEC 918/83, nustatantis Bendrijų sistemą atleidžiančią nuo maito mokesčių.*

Tyrimo metodologija

Tyrimo objektas

Šio tyrimo objektas – Lietuvos prekybos režimo pasikeitimas, Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare.

Šiuo metu Lietuvos užsienio prekyba reglamentuojama įvairiomis dvišalėmis ar daugiašalėmis tarptautinėmis sutartimis (laisvosios prekybos sutartys, ekonominio prekybinio bendradarbiavimo sutartys) bei Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais. Pagrindinis užsienio prekybos reglamentavimo instrumentas yra LR Muitų tarifų įstatymas (1998 m. vasario 19 d. Nr. VIII- 633). Jame yra numatyti visi importo ir eksporto muitų taikymo atvejai. Muitai yra suskirstyti į penkias rūšis: bendrieji (autonominiai, konvenciniai ir preferenciniai), specialieji (taikomi kaip atsakomoji priemonė prieš kitų šalių vienašališkai įsivestus muitus), antidempingo, kompensaciniai bei protekciniai, taip pat yra numatyta galimybė taikyti tarifines kvotas. Antidempingo, kompensacinių ir protekcinių priemonių taikymo galimybes nustato atitinkami Lietuvos Respublikos įstatymai. Taip pat muitų tarifų įstatyme numatyta, kad, jei Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotose tarptautinėse sutartyse nustatytos kitokios taisyklės, negu nustato LR Muitų tarifų įstatymas, tada taikomos tarptautinių sutarčių taisyklės⁹.

“Išorinių santykių” derybinėje pozicijoje deklaruojama, kad Europos Bendrijos steigimo sutarties VII skyrius, reglamentuojantis bendrąją prekybos politiką, Lietuvai visiškai priimtinas. Įgyvendinant minėto skyriaus nuostatas, užsienio prekybos režimų nustatymas bus deleguotas ES Tarybai bei Europos Komisijai pagal šios sutarties 133 straipsnį (buv. 113 straipsnis)¹⁰. Tokiu būdu, po narystės Europos Sąjungoje, Lietuva įsijungs į bendrąją prekybos politikos erdvę. Visa ES užsienio prekyba bus reglamentuojama vieningai. Tai reiškia, kad išoriniai muitų tarifai, antidempingo,

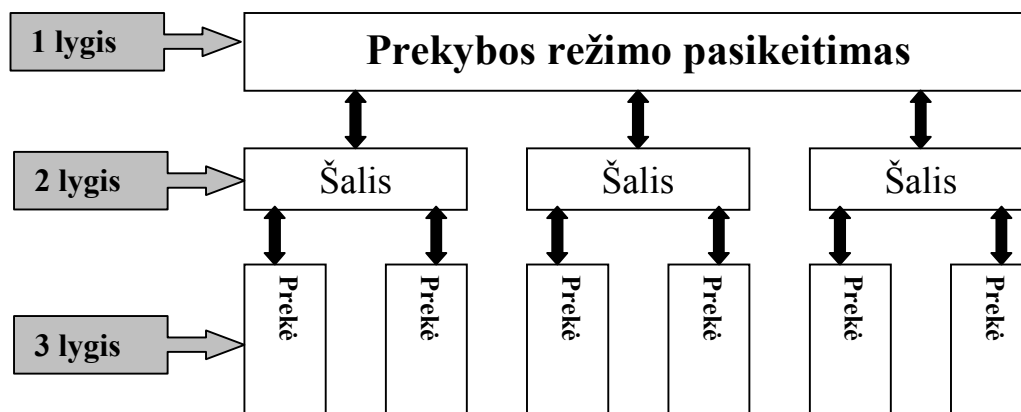
---

⁹ Lietuvos Respublikos Muitų tarifų įstatymas 1998 m. vasario 19 d. Nr. VIII- 633 (19 straipsnis)

kompensacinės, protekcinės priemonės, kvotavimas yra vieningi visoms Europos Sąjungos šalims narėms, o trečiųjų šalių taikomos prekybinio reguliavimo priemonės bus taikomos tokios pat kaip ir visoms ES šalims-narėms. Todėl labai svarbu išsiaiškinti, kokie pokyčiai įvyks nuo Lietuvos narystės Europos Sąjungoje datos. Šiame tyrime analizuojama, kokią įtaką turės prekybos režimų pasikeitimas pramonės prekių eksportui bei importui.

Nuo narystės ES, Lietuvai bus taikomos visos Bendrosios prekybos politikos taisyklės (BPP). Bendrosios išimties gali būti taikomos tik pagal tam tikras normas, kurios yra nustatomos pagal Romos sutarties 25 ir 28 straipsnius, tačiau jos gali būti taikomos tik importui. Todėl Lietuvai labai svarbu identifikuoti tas problemines sritis, ūkio šakas bei prekių grupes, prekyba kuriomis su trečiosiomis šalimis patirs didžiausią poveikį.

1 lentelė. Tyrimo objekto struktūra

Pirmoje lentelėje pavaizduota tyrimo objekto struktūra. Tyrimo objektas susideda iš trijų lygių. Pirmajame lygyje analizuojamas Lietuvos ir ES išorinių muitų tarifų skirtumas. Šiame lygyje gaunami duomenys, leidžia apibendrinti, kaip pasikeistų išorinių muitų tarifų dydis. Antrajame lygyje nagrinėjama prekyba su kiekviena valstybe atskirai ir analizuojama, koks bus muitų tarifų pokytis. Trečiajame lygyje siekiama išsiaiškinti, kokios konkrečios prekės iš konkrečios šalies patirtų poveikį dėl maito tarifo pasikeitimo.

¹⁰ Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas dėl derybinių pozicijų 2000 m. kovo 31 d. Nr. 373 (Lietuvos Respublikos Derybinės pozicijos "Išoriniai santykiai" II skyrius)

Tokios analizės pagrindu detaliau nagrinėjamas pasikeisiančio muito tarifo galimas poveikis kiekvienos prekės ar jų grupės importui. Vadovaujantis šia sistema, kiekviena įmonė galėtų įvertinti prekybos sąlygų pasikeitimus ir atitinkamai planuoti savo tolimesnę veiklą.

Duomenų atrinkimas

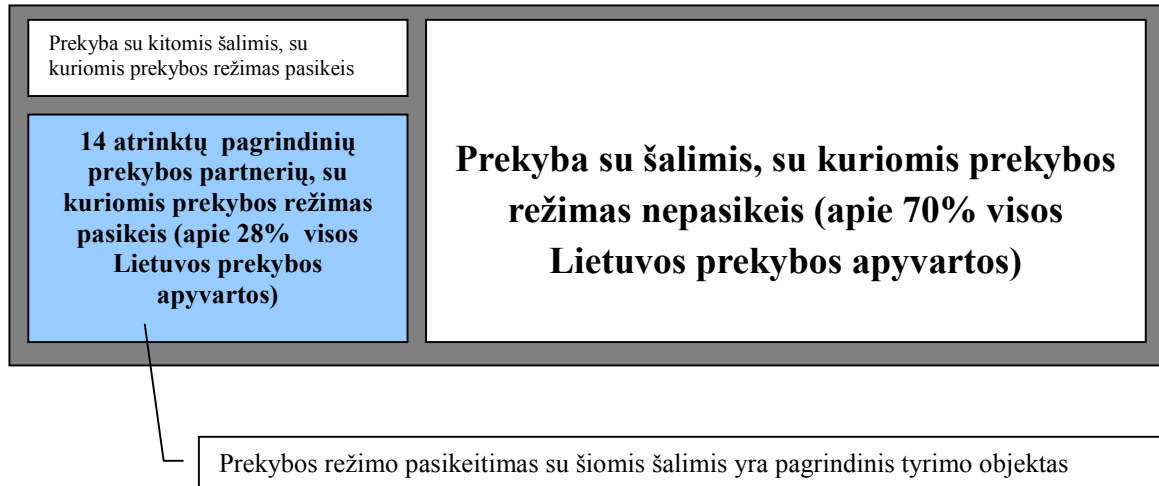
Šiame darbo etape buvo svarbu atrinkti duomenis taip, kad jie kiek galima geriau atspindėtų esamą prekybos srautų struktūrą. Tyrimui atrinktos tik tos trečiosios šalys, kurios su ES nėra pasirašiusios Asociacijos sutarčių, sudariusios muitų sąjungos arba nepriklauso Europos ekonominei erdvei. Tokia šalių atranka padaryta konstatuojant, kad su visomis šiomis šalimis prekybos režimas pramoninėmis prekėmis po Lietuvos narystės ES nepasikeis¹¹. Tokia prielaida apima du scenarijus: (a) kai minėtos trečiosios šalys tampa ES narėmis vienu metu su Lietuva, (b) kitu atveju, kai Lietuva tampa ES nare anksčiau už minėtas valstybes, jų santykiai ir toliau lieka reglamentuoti tarptautiniais susitarimais su ES. Pirmuoju atveju, kai valstybė tampa ES nare, prekybos režimas bus visiškai liberalizuotas ir prekyba vyks be jokių apribojimų ES vidaus rinkoje. Dabartinis Lietuvos prekybos režimas su šiomis šalimis reglamentuojamas laisvosios prekybos sutartimis, todėl galima teigti, kad dabartinės prekybos sąlygos pramoninėmis prekėmis iš esmės nesiskiria. Antruoju atveju, kai Lietuva tampa ES nare anksčiau už minėtas valstybes, prekybos režimas bus reglamentuojamas pagal ES sutartis su šiomis šalimis, kuriose numatytas preferencinis prekybos režimas pramoninėmis prekėmis. Todėl Lietuvos prekybos režimas nesikeis, kaip ir pirmuoju atveju, nes su visomis šiomis šalimis prekyba vyksta pagal laisvosios prekybos sutartis, kuriose numatytos sąlygos yra iš esmės tokios pat kaip ir ES asociacijos sutartyse.

Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais, galima tvirtinti, kad prekybos režimas su Lietuvos preferencinės prekybos partnerėmis nepasikeis. Todėl tyrimui buvo atrinktos trečiosios šalys, su kuriomis prekyba patirs poveikį dėl prekybos režimo pasikeitimo.

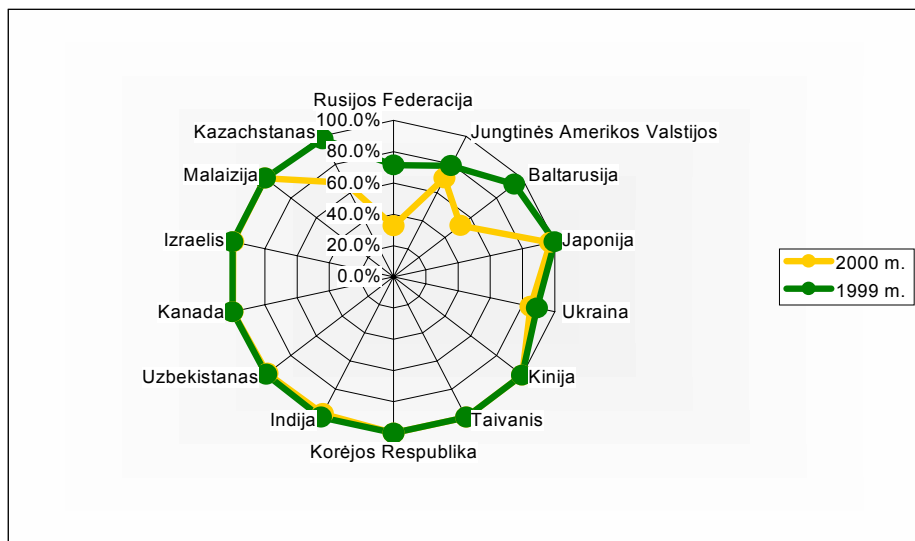
¹¹ Žr. palyginamąją lentelę Priedai

2 lentelė. *Atrinktos šalys, su kuriomis prekybos režimas pasikeis*

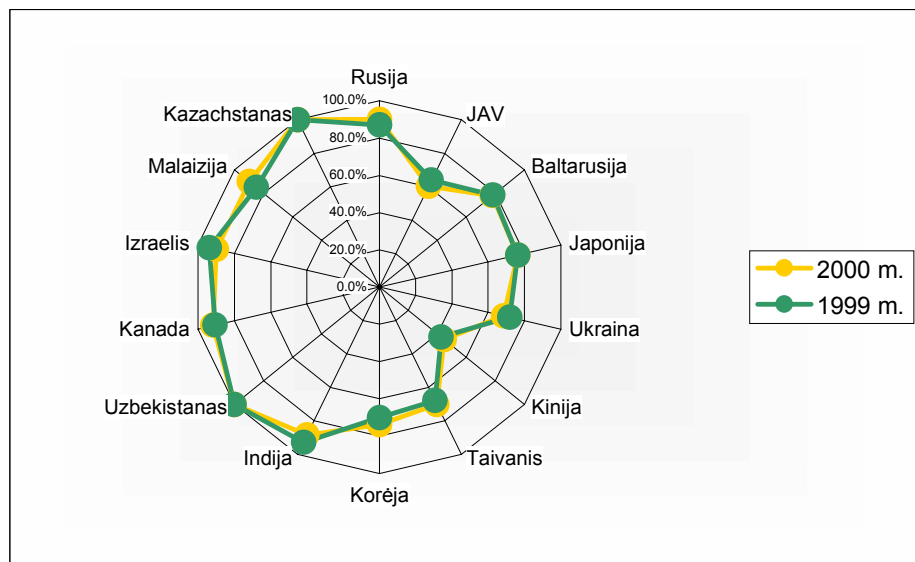

Antra lentelė parodo, kad tyrimą reikia atlikti su tomis šalimis, kurių dalis bendroje prekyboje sudaro apie 30%. Tačiau, renkant šalis, buvo atsižvelgta į prekybos apimtį. Buvo pasirinktos 14 šalių - pagrindinių prekybos partnerių, prekyba su kuriomis vyksta kitokiomis, nei preferencinėmis prekybos sąlygomis ir Ukraina. Tai sudaro apie 28% visos prekybos apyvartos. Importas iš šalių, su kuriomis prekyba apyvarta yra santykinai maža, nėra analizuojamas.

1 grafikas. *Atrinktų prekių dalis bendrame valstybės eksporte*¹²

2 grafikas. *Atrinktų prekių dalis bendrame valstybės importe*

Identifikavus šalis, renkami duomenys trečiajam analizės lygmeniui. Kiekvienai šaliai buvo atrenkamos 50 daugiausiai eksportuojamų/importuojamų prekių. Tai sudaro nuo 32,6% iki 100% viso tos šalies eksporto/importo. Bendras visų atrinktų prekių procentas nuo viso eksporto/importo iš keturiolikos tiriamųjų šalių (Rusijos, JAV, Baltarusijos, Japonijos, Ukrainos, Kinijos, Taivanio, Korėjos, Indijos, Uzbekistano,

¹² 2000 m buvo naudojama Statistikos departamento duomenys. Juose nėra išskiriama lietuviškos kilmės

Kanados, Izraelio, Malaizijos, Kazachstano) sudaro nuo 62% iki 84%. Tačiau kiekvienu atskiru atveju, esant poreikiui analizuoti konkrečios prekės importo sąlygų pokytį, tai galima lengvai padaryti pasitelkus čia išdėstyta metodologiją.

Toliau peržiūrima Lietuvos ir ES importo muitai bei tiriamųjų šalių muitai taikomi Lietuvos ir ES atžvilgiu kiekvienai prekei ir apskaičiuojamas jų skirtumas. Tokiu būdu iš šių duomenų buvo gauta eksporto/importo režimo pasikeitimo vertinė išraiška. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjunga taiko išimtis iš bendrojo muitų tarifo bei kitas priemones, kurios skirtos apsaugoti ES ar trečiųjų šalių rinkas nuo nesažiningos konkurencijos, o taip pat trečiųjų šalių taikoma bendroji preferencijų sistema Lietuvos atžvilgiu, buvo reikalinga atlikti papildomus skaičiavimus.

---

prekės, todėl 2000 m. atrinktų prekių apyvarta kai kuriais atvejais yra žymiai mažesnė nei 1999 m.

Skaičiavimai

Papildomi skaičiavimai reikalingi tam, kad būtų atsižvelgta į ES bei JAV, Japonijos ir Kanados taikomą bendrąją preferencijų sistemą, galiojančias antidempingo bei kompensacines (antisubsidijines) bei kitas priemones.

Žemiau pateikiami JAV, Japonijos, Kanados bei ES BPS aprašymai.

Bendroji preferencijų sistema (BPS)

Japonija

Japonijos BPS schema buvo pradėta taikyti nuo 1971 m. rugpjūčio 1 d. pagal laikinąjį Įstatymą dėl tarifinių priemonių. Bendrosios preferencijų sistemos galiojimas numatytas iki 2001 m. kovo mėnesio. Po to galimybė pratęsti galiojimą yra peržiūrima.

Japonijos BPS schema apima daugelį Pasaulio šalių (179 besivystančios šalys, įskaitant 42 priklausomos teritorijos). Esant reikalui, šis šalių sąrašas nuolat peržiūrimas ir atliekami atitinkami papildymai. Pavyzdžiui, nuo 2000 m. balandžio 1 d. iš šalių sąrašo, kurioms taikoma BPS schema buvo išbrauktos tokios šalys kaip Korėjos Respublika, Kataras, Izraelis ir pan. Taip pat gali būti peržiūrėtas prekių sąrašas, pagal kurį taikomos atitinkamos nuolaidos importo muitams, papildant arba sumažinant jų sąrašą.

Japonijos BPS schemas sąrašė yra įtrauktos tiek žemės ūkio prekės (Kombinuotosios prekių nomenklatūros (KPN) 1-24 skyriai), tiek pramoninės prekės (KPN 25-97 skyriai). Pramonės prekės sumažintais muitais gali būti importuojamos iki tam tikros ribos, kitaip vadinamos “lubomis” (ceiling- angl.). Tokių prekių pagal BPS scheme pateikiamas lentelės yra apie 440 pozicijų (pagal 4 ženklus). Kai pasiekiamos “lubos”, prekėms pradedami taikyti konvenciniai muitai. “Lubos” nustatomos kiekvienais

fiskaliniais metais ir gali būti išreikštos kiekiu arba verte. Šią sistemą galima palyginti su visiems gerai žinoma tarifinių kvotų paskirstymu. Informacija apie importuotų prekių kiekį skelbiama kiekvieną mėnesį išleidžiamame oficialiame Japonijos žurnale (Official Gazette of Japan) bei Japonijos muitinės tarnybos leidiniuose. Informaciją apie importą į Japoniją bei importo “lubas” skelbiami internetiniuose puslapiuose www.mofa.go.jp bei www.mof.go.jp.

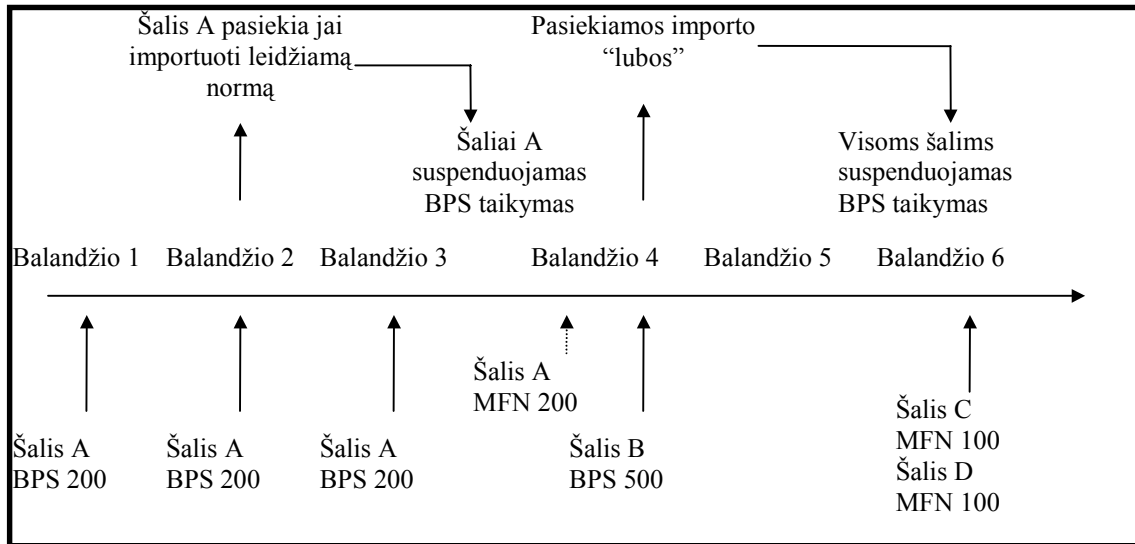
Administruojant įvežamų prekių kiekius taikoma taip vadinama “pirmas atėjai-pirmas aptarnautas” sistema (first come first served). Tai reiškia, kad kiekvienai šaliai, kuri yra įtraukta į BPS schemą taikomas nediskriminacinis principas. Nei viena šalis negali iš anksto susitarti dėl importuojamų kiekių rezervavimo.

Jei viena šalis importuoja daugiau nei ketvirtadalį vienos prekės kiekio/vertės nuo viso tos prekės importo, BPS schemos taikymas suspenduojamas neatsižvelgiant ar yra viršytos leistinos ribos ar ne.

Importo “lubų” administravimas gali būti atliekamas keliais būdais, kurie yra nurodyti importo “lubų” lentelėse:

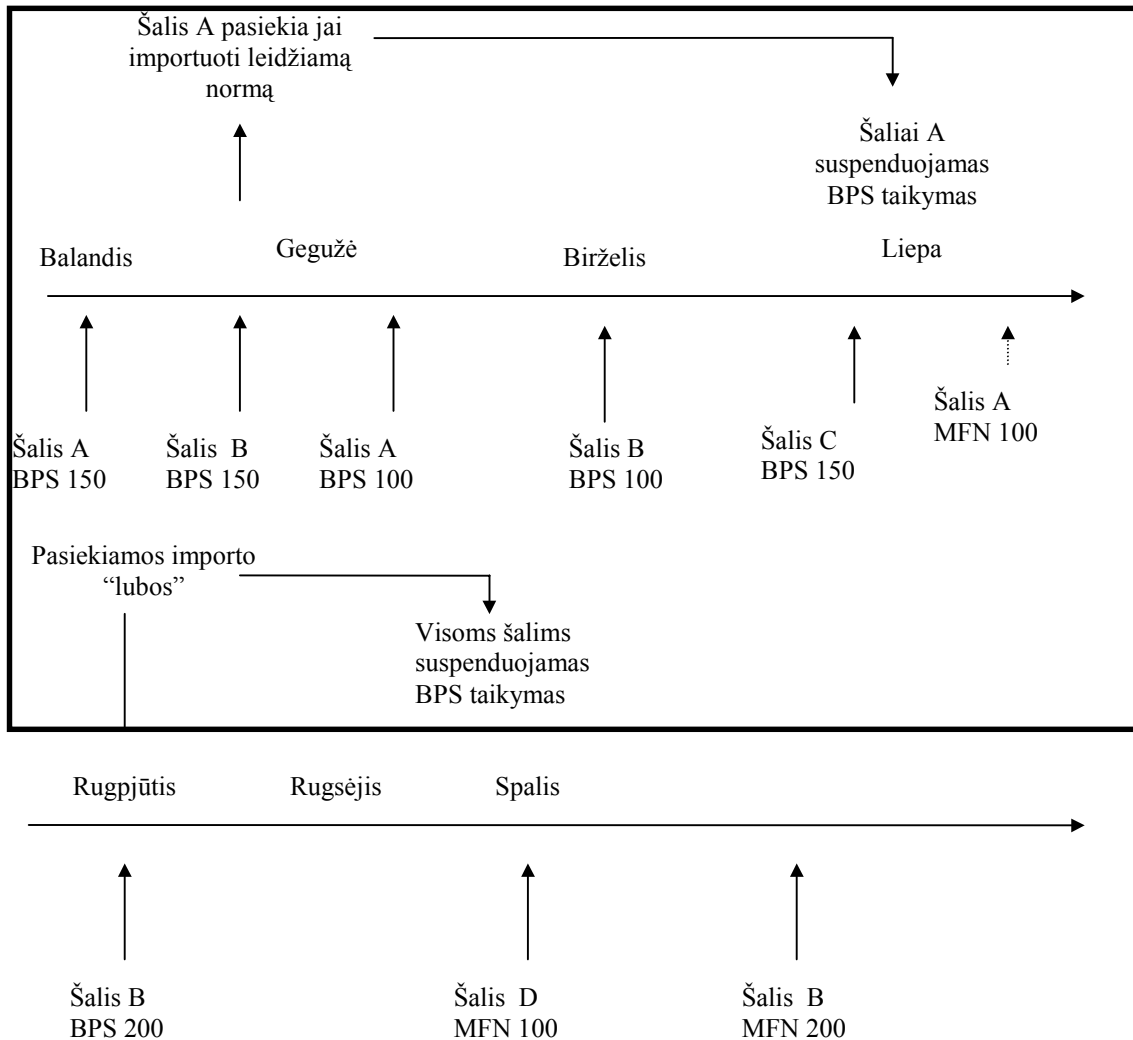
a) Kasdieninė kontrolė. Ši kontrolė atliekama kasdien ir, jei importas viršija leistinas ribas arba atskiros šalies eksportas viršija ketvirtadalį viso atskiros prekės importo, po dviejų dienų nuo numatytos importo kiekio ribos pasiekimo, pradedami taikyti konvenciniai muitai atskirai šaliai ir atskiram produktui arba visoms šalims atskirai prekei.

1 Pavyzdys. *A prekės eksportas į Japoniją (importo “lubos” 1000; šaliai leistina norma 250)*

b) Mėnesinė kontrolė. Kontrolė vykdoma kas mėnesį. Muitai pradedami taikyti nuo kito mėnesio pirmos dienos po to kai eksportas pasiekė leistiną kiekį.

2 Pavyzdys. B prekės eksportas į Japoniją (importo “lubos” 800; šaliai leistina norma 200)

c) Pagal ankstesnį pasiskirstymą (Prior allotment). Preferencinio importo “lubos” nustatomos kiekvienais metais.

d) Lankstus administravimas. Toms importuojamoms į Japoniją prekėms, kurių importo apimtys nedaro didesnės žalos Japonijos ekonomikai ir toliau taikoma BPS schema nors ir yra viršytos importo “lubos”. Tačiau, kai pasidaro akivaizdu, kad žala tampa žymi, preferencijų taikymas sustabdomas.

Visos kitos prekės, kurioms taikoma BPS schema, bet jos nėra įrašytos į riboto importo sąrašą gali būti importuojamos neribojant jų kiekio.

Norint pasinaudoti BPS schemas sąlygomis reikia atsižvelgti į keletą faktorių, kuriuos galima suskirstyti į septynis “žingsnius”.

1 žingsnis

Prekės kodo nustatymas pagal prekių nomenklatūrą.

Reikia nustatyti teisingą prekės kodą, kad galima būtų tiksliai nustatyti importo muitą ir nuolaidų dydį importuojant prekę į Japoniją.

2 žingsnis

Nustatyti ar prekė yra įtraukta į BPS schemą.

- Patikrinti ar prekei taikoma nuolaidų sistema pagal Japonijos BPS schemą.
- Jei nuolaidos taikomos, reikia nustatyti koks muittas taikomas ir ar sutampa norimos importuoti prekės aprašymas.

3 žingsnis

Suteikiamos preferencijos įvertinimas.

Jei prekei taikomos nuolaidos pagal BPS schemą, reikia nustatyti koks preferencijos dydis, kad galima būtų numatyti importuojamos prekės kainą Japonijoje.

4 žingsnis

Importo “lubų” patikrinimas.

- Reikia patikrinti ar norima importuoti prekę yra įtraukta į riboto preferencinio importo sąrašą.
- Pagal atitinkamas riboto preferencinio importo nuostatas reikia patikrinti, kokios preferencijos prekei suteikiamos ir ar nėra viršytos importo “lubos”.

5 žingsnis

Patikrinti ar prekę atitinka kilmės taisyklių reikalavimus.

Atsižvelgti į tai, ar prekės kilmės kriterijai atitinka nustatytus Japonijos reikalavimus.

6 žingsnis

Patikrinti prekių siuntimo reikalavimus.

7 žingsnis

Paruošti dokumentus.

Norint pasinaudoti BPS schema, reikia turėti prekės kilmės sertifikatą (kombinuota deklaracija ir sertifikatas). Dokumentavimui naudojama Forma A. Jei yra būtina, reikia pateikti papildomus dokumentus.

Japonijos Bendrojoje preferencijų sistemos schemoje yra pateikiami du prekių sąrašai. Pirmasis sąrašas, apimantis žemės ūkio produktus (KPN 1-24 skyriai), yra pozityvinis (positive), o antrasis, apimantis pramonines prekes (KPN 25-97 skyriai)-negatyvinis (negative).

Pirmojo sąrašo atveju visoms prekėms, kurios yra įtrauktos į šį sąrašą, yra taikomos tokios nuolaidos, kokios išvardintos lentelėje.

Antrojo sąrašo atveju pateikiamos dvi lentelės. Pirmojoje išvardintos prekės kurioms netaikomos nuolaidos, antrame- prekės, kurioms taikomas 50% sumažintas muitas. Visos kitos prekės, kurios nėra įtrauktos į negatyvius sąrašus gali būti importuojamos be maito. Informacija apie šias lenteles galima surasti aukščiau minėtuose internetiniuose puslapiuose, o taip pat adresu www.unctad.org.

Jungtinės Amerikos Valstijos

JAV bendroji preferencijų sistema (BPS) buvo pradėta taikyti nuo 1976 m. sausio 1 d. Pagal šią schemą JAV suteikia preferencijas t.y. bemuitį prekių įvežimą daugiau nei 4650 prekėms iš 140 šalių ir priklausomų teritorijų. 1997 m. gegužės 30 d. šios schemos prekių sąrašai buvo papildyti dar 1770 prekėmis mažai išsivysčiusiems šalims.

Norint, kad eksportuojamos prekės į JAV galėtų būti įvežtos pritaikius BPS nuolaidas, reikia įvykdyti šiuos reikalavimus:

1. Prekė turi būti įtraukta į BPS schemoje pateiktus sąrašus;
2. Prekė turi būti iš šalies, kuriai taikomas BPS;
3. Šalis, kuriai suteikiamos nuolaidos, importuojanti konkrečią prekę, turi patikrinti ar šiai šaliai nėra taikomos išimties, nenumatančios nuolaidų pagal BPS;
4. Prekė turi atitikti pridėtinės vertės reikalavimus, kad būtų užtikrintas atitinkamas kilmės statusas (ne mažiau kaip 35 proc. prekės pridėtinės vertės turi būti sukurta toje šalyje, kuriai taikomas BPS);
5. Prekė turi būti tiesiogiai importuota iš šalies ar asociacijos, kuriai taikoma BPS;
6. Eksportuotojas/importuotojas norėdamas pasinaudoti bemuičiu režimu pagal JAV BPS turi prekės gabenimo dokumente prieš prekės kodą (pagal harmonizuotą nomenklatūrą) įrašyti "A".

BPS schemoje esančiuose prekių sąrašuose nuolaidos skirstomos į tris kategorijas, kurios pažymėtos: "A", "A+", "A*".

"A" pažymėtos prekės gali būti įvežamos be maito iš šalių, kurios yra įtrauktos į sąrašą.

"A+" pažymėtos prekės gali būti įvežamos tik iš tų šalių, kurios priskiriamos prie mažai išsivysčiusių valstybių.

"A*" pažymėtos prekės gali būti įvežamos be maito iš visų šalių, kurioms taikoma BPS, tačiau šalims, kurios nurodytos specialioje lentelėje, nuolaidos pagal BPS netaikomos.

JAV Vyriausybė gali peržiūrėti atskirų prekių ar jų grupių įvežimą, taikant sumažintus maitus, jei importas sukelia žalą vietos ekonomikai; tai vadinama konkurencijai reikalingo apribojimo priemone (competitive-need limitation). BPS taikymas sustabdomas, jei šalis įveža daugiau nei 50 proc. viso tam tikros prekės importuojamo kiekio, skaičiuojant kiekybine ar vertine išraiška. Tokiu atveju, nuo kitų metų liepos 1 d. šalis nebegali naudotis BPS schema šiai prekei. Šis apribojimas gali būti panaikintas pagal atitinkamas JAV teises procedūras, kurias gali inicijuoti ir importuotojai.

JAV taikomoje BPS schemoje prekės, kurios pažymėtos “A” arba “A*”, gali būti įvežamos iš Lietuvos be maito.

Informacija apie JAV taikomą bendrąją preferencijų sistemą, o taip pat su tuo susijusią informaciją galima rasti internetiniuose puslapiuose: www.ustr.gov, www.access.gpo.gov, www.usitc.gov bei www.unctad.org.

Kanada

Kanados bendroji preferencijų sistema (Kanadoje ji vadinama bendraisiais preferenciniais tarifais) buvo pradėta taikyti nuo 1974 m. liepos 1 d. Ši sistema buvo peržiūrėta 1984 m., ir 1994 m. Šiuo metu galiojanti BPS bus taikoma iki 2004 m.

Kanados BPS suskirstyta į dvi grupes- pateikiami du prekių sąrašai: pirmasis- pozityvinis, apimantis tik žemės ūkio prekes, antrasis- negatyvinis, apimantis tiek žemės ūkio, tiek pramonines prekes. Pozityviniame sąrašė išvardintoms prekėms taikomi tokie sumažinti maitai pagal BPS, kaip išvardinta lentelėse. Antrajame sąrašė esančioms prekėms netaikomas maitų sumažinimas pagal Kanados BPS. Kitoms prekėms, kurios nėra įtrauktos nei į vieną sąrašą maitai netaikomi.

Norint įvežti prekes į Kanadą ir pasinaudoti maitų nuolaidomis pagal BPS, reikia, kad prekės atitiktų keliamus reikalavimus jų kilmei, būtų įvežtos tiesiai iš tos šalies, kuriai taikoma BPS bei turėtų kilmę patvirtinančius dokumentus (forma A). Prekė laikoma turinti šalies kilmę, kuriai taikomas BPS nuolaidos, jei ne daugiau kaip 40 proc. (60 proc. mažai išsivysčiusioms šalims) prekės vertės sudaro žaliavos ar dalys įvežtos iš kitos šalies.

Įvežant prekes į Kanadą ir norint pasinaudoti nuolaidomis pagal BPS, reikia užtikrinti, kad būtų tinkamai sutvarkyti prekės transportavimo dokumentai. Prie prekės transportavimo dokumentų turi būti pateikiamas kilmės sertifikatas (Forma A) su visais reikalingais rekvizitais, prekės identifikavimo kodu bei aprašymu.

Kanados BPS turi būti taikoma ir Lietuvoje pagamintoms prekėms, kurios tiesiogiai pasiekia šią šalį. Visos procedūros taikomos bendrąja tvarka. Detalesnė informacija apie Kanados muitų sistemą bei Bendrąją preferencijų sistemą galima rasti internetiniuose puslapiuose: www.cera-adrc.ca, www.dfait-maeci.gc.ca.

Europos Sąjunga

Europos Sąjunga mažiausiai išsivysčiusiems šalims bei besivystančioms šalims taiko šią sistemą, kuri reglamentuojama Tarybos reglamentu¹³. Reglamente numatytas valstybių įvertinimo mechanizmas, kurio pagrindu įvedamas arba atšaukiamas BPS taikymas vienai ar kitai šaliai. Tokia sistema užtikrina, kad preferencijos bus teikiamos tik toms šalims, kurios priklauso besivystančių ar mažiausiai išsivysčiusių šalių grupei. Besivystančių šalių sąrašė yra 146 valstybės, o taip pat 25 priklausomos ar administruojamos teritorijos. Mažai išsivysčiusiems priskiriamos 48 valstybės. Šioms valstybėms suteikiamos palankesnės prekybos sąlygos pagal reglamento 6 straipsnį.

Bendroji preferencijų sistema suskirstyta į keturias grupes pagal prekių jautrumą. Kiekvienai grupei yra nustatytas konvencinio maito nuolaidos dydis.

3 lentelė. *BPS taikomos nuolaidos pagal prekių jautrumą (reglamento 2 straipsnis)*

Labai jautrios prekės	Šioje grupėje išvardintiems produktams taikomas 15% konvencinio muto sumažinimas
Jautrios prekės	Šioje grupėje išvardintiems produktams taikomas 30% konvencinio muto sumažinimas
Pusiau jautrios prekės	Šioje grupėje išvardintiems produktams taikomas 65% konvencinio muto sumažinimas
Nejautrios prekės	Šioje grupėje išvardintiems produktams taikomas 100% konvencinio muto sumažinimas

---

¹³ Council Regulation (EC) No 2820/98 of 21 December 1998, applying a multi annual scheme of generalized tariff preferences for the period 1 July 1999 to 31 December 2001 (OJ L357, 30.12.1998, p.1)

Prekybos režimo pokyčių, Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, įtakos analizė ir įvertinimas

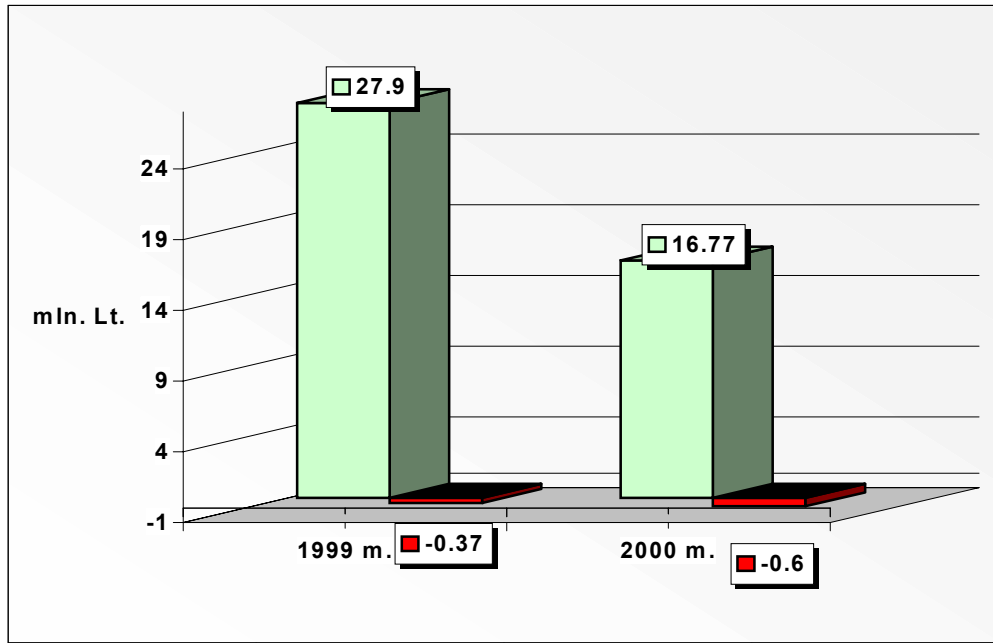
Šiame tyrime atrinktos 14 trečiųjų valstybių (Rusija, JAV, Baltarusija, Japonija, Ukraina, Kinija, Taivanas, Korėjos Respublika, Indija, Uzbekistanas, Kanada, Izraelis, Malaizija, Kazachstanas), su kuriomis numatomas prekybos režimo pasikeitimas po Lietuvos narystės Europos Sąjungoje (. Prekyba su šiomis šalimis sudaro apie 28% visos Lietuvos prekybos apyvartos). Į šias valstybes 1999 m. buvo eksportuota lietuviškos kilmės pramonės prekių už 1217.0 mln.Lt., 2000 m. iš Lietuvos buvo eksportuota pramonės prekių už 2595.0 mln.Lt.¹⁴ 1999 m. iš pasirinktų valstybių buvo importuota pramonės prekių už 6264 mln.Lt., 2000 m.- už 8096.0 mln.Lt.

Trečiajame ir ketvirtajame grafike parodytas ES ir Lietuvos taikomų muitų skirtumas vertine išraiška sąlygotų eksporto ir importo “pabrangimas” ir “atpigimas”. Kaip matyti pateikiamuose grafikuose 2000 m. metais pokytis vertine išraiška pakito, tačiau nedaug. Šis pokytis pasireiškė tiek eksporto, tiek importo “pabrangimo” srityse. Tai ypač idomu dėl to, kad 2000 m. prekybos apimtys su tiriamosiomis valstybėmis išaugo, tuo tarpu poveikis arba kitaip galimas “pabrangimas” nors ir nedaug, tačiau sumažėjo. Tai nulėmė du pagrindiniai aspektai. Pirmasis- tai pasikeitę muitai tam tikroms prekėms, kaip pavyzdžiui Ukraina 2000 m. nebetaikė muito benziniui, tuo tarpu kai 1999 m. metais jis siekė net 15%. Kitas aspektas- tai pasikeitusi prekių struktūra. Tai reiškia, kad buvo eksportuota ar importuota mažiau tokių prekių, kurioms taikyti muitai skiriasi, lyginant ES ir Lietuvos taikomus muitus, bei trečiųjų šalių taikomus muitus ES ir Lietuvos atžvilgiu. Atpigimas, nors ir nežymiai, tačiau taip pat pakito- jis padidėjo, o tai reiškia, kad po Lietuvos narystės ES kai kurioms prekėms tiek eksportuojant, tiek importuojamoms bus sudarytas palankesnis prekybos režimas.

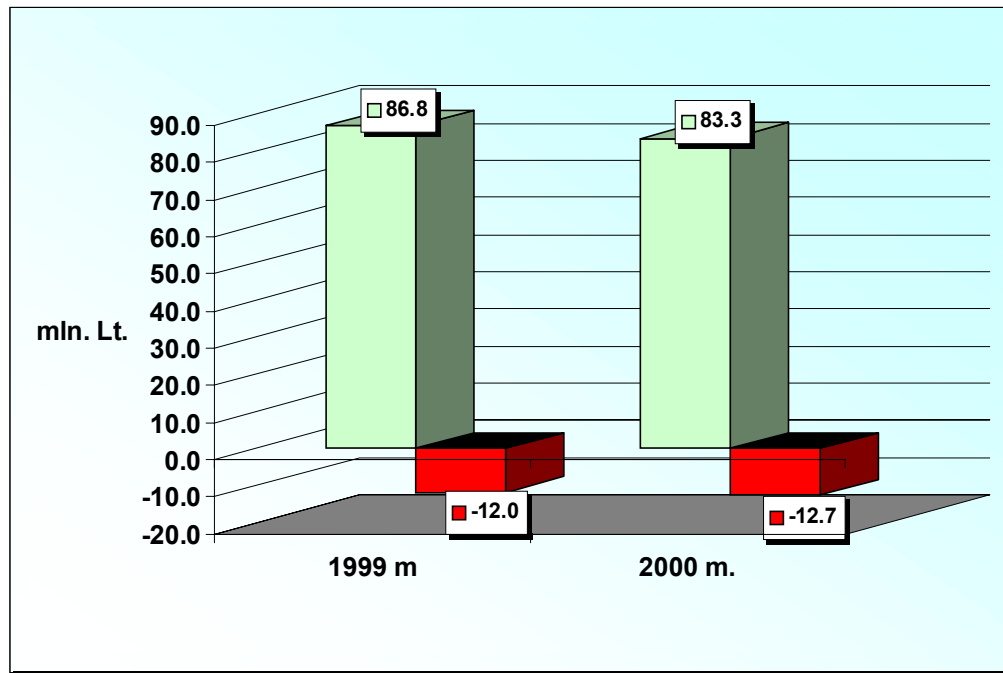
---

¹⁴ 2000 m. metų rezultatai buvo skaičiuojami ne tik pagal lietuviškos kilmės prekių eksportą.

3 grafikas. Prekybos režimo pasikeitimo įtaka eksportui vertine išraiška (mln.lt.)

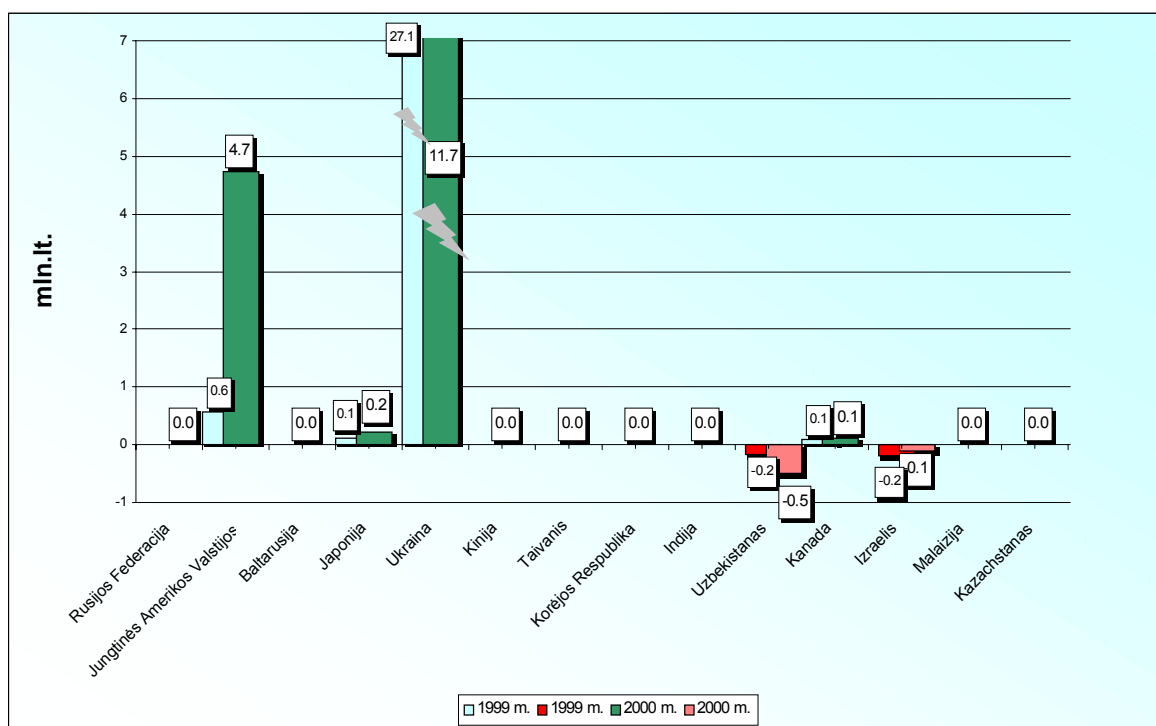

4 grafikas. Prekybos režimo pasikeitimo įtaka importui vertine išraiška (mln.lt.)

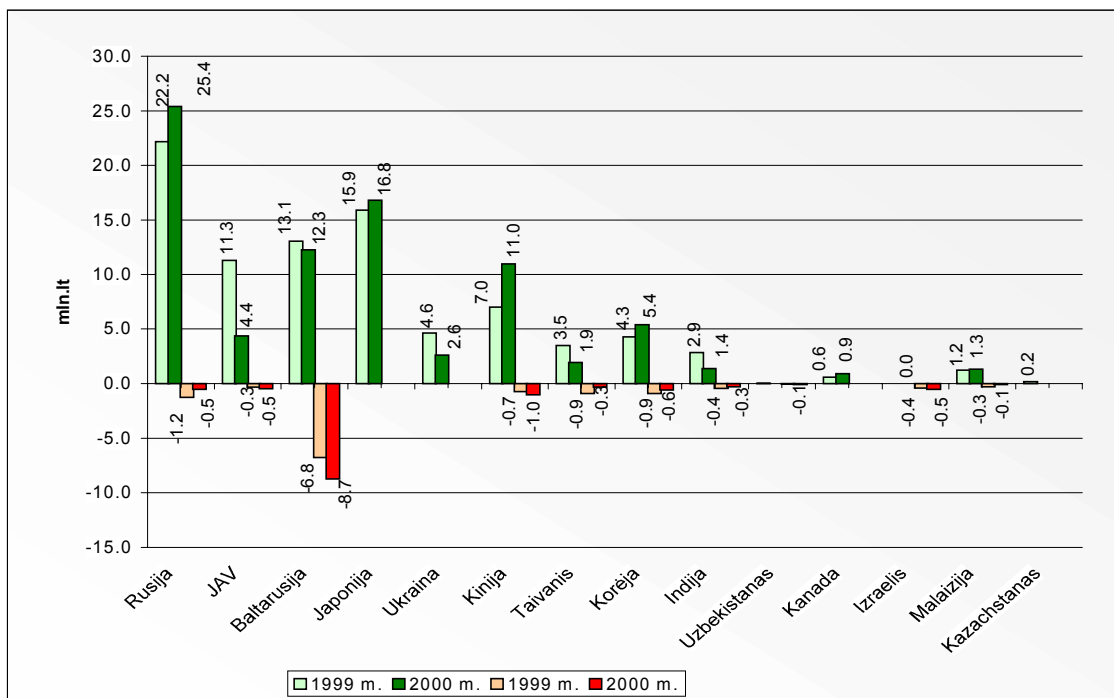
Penktajame ir šeštajame grafikuose pavaizduotas Lietuvos ir ES atžvilgiu taikomų trečiųjų šalių muitų bei Lietuvos ir ES taikomų muitų skirtumas vertine išraiška pagal valstybes. Didžiausią įtaką patirtų eksportas į Ukrainą bei JAV. Pirmuoju atveju tai daugiausiai susiję su tuo, kad Lietuva ir Ukraina prekiauja Laisvosios prekybos sutarties pagrindu, o po narystės ši sutartis bus denonsuota, antruoju atveju šį pokytį daugiausiai lėmė tai, kad JAV taiko Bendrąją preferencijų sistemą Lietuvai, tuo tarpu ES šalims narėms ši sistema negalioja.

5 grafikas. Galimas eksporto pabrangimas/atpigimas po Lietuvos narystės ES (vertinė išraiška, mln.lt.)

Didžiausią įtaką patirtų importas iš Rusijos Federacijos, Baltarusijos, Japonijos, JAV, Kinijos. Lyginant dviejų metų rezultatus, akivaizdu, kad šis poveikis skiriasi. Tai susiję ne tik su prekių struktūros pasikeitimu, bet ir su besikeičiančiais muitais tiek ES, tiek Lietuvoje. Daugiausiai "pabrangimas" sumažėjo importui iš JAV, Ukrainos, Indijos. "Atpigimas" išaugo importui iš Baltarusijos, Kinijos. Analizuojant šiuos pasikeitimus, reikėtų konkrečiai analizuoti prekinę struktūrą bei muitų pasikeitimus. Detalesnė analizė yra pateikiama prie kiekvienos šalies aprašymo.

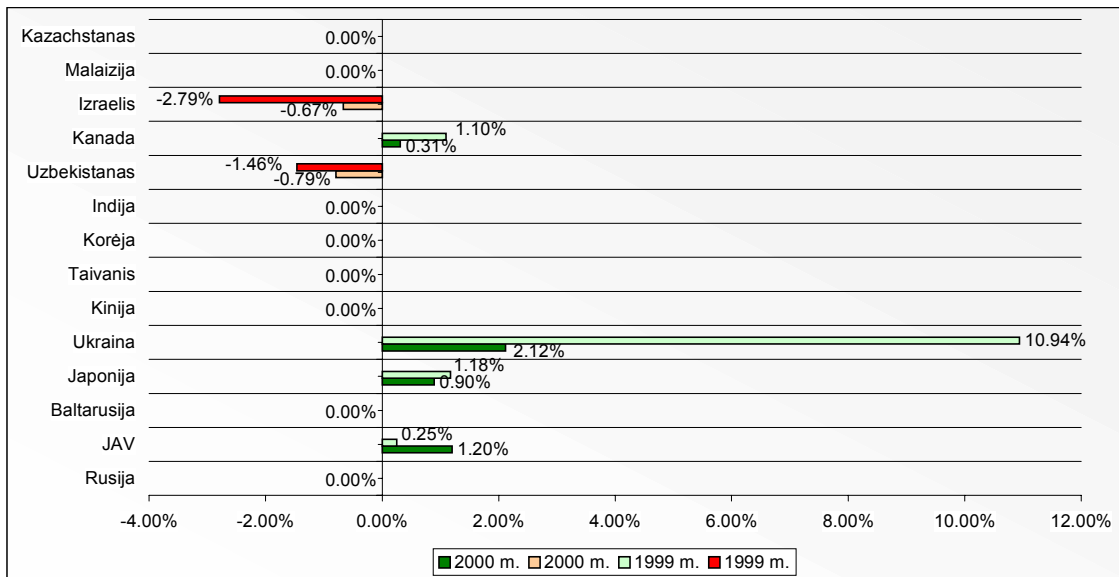
6 grafikas. Galimas importo pabrangimas/atpigimas po Lietuvos narystės ES (vertinė išraiška, mln.lt.)

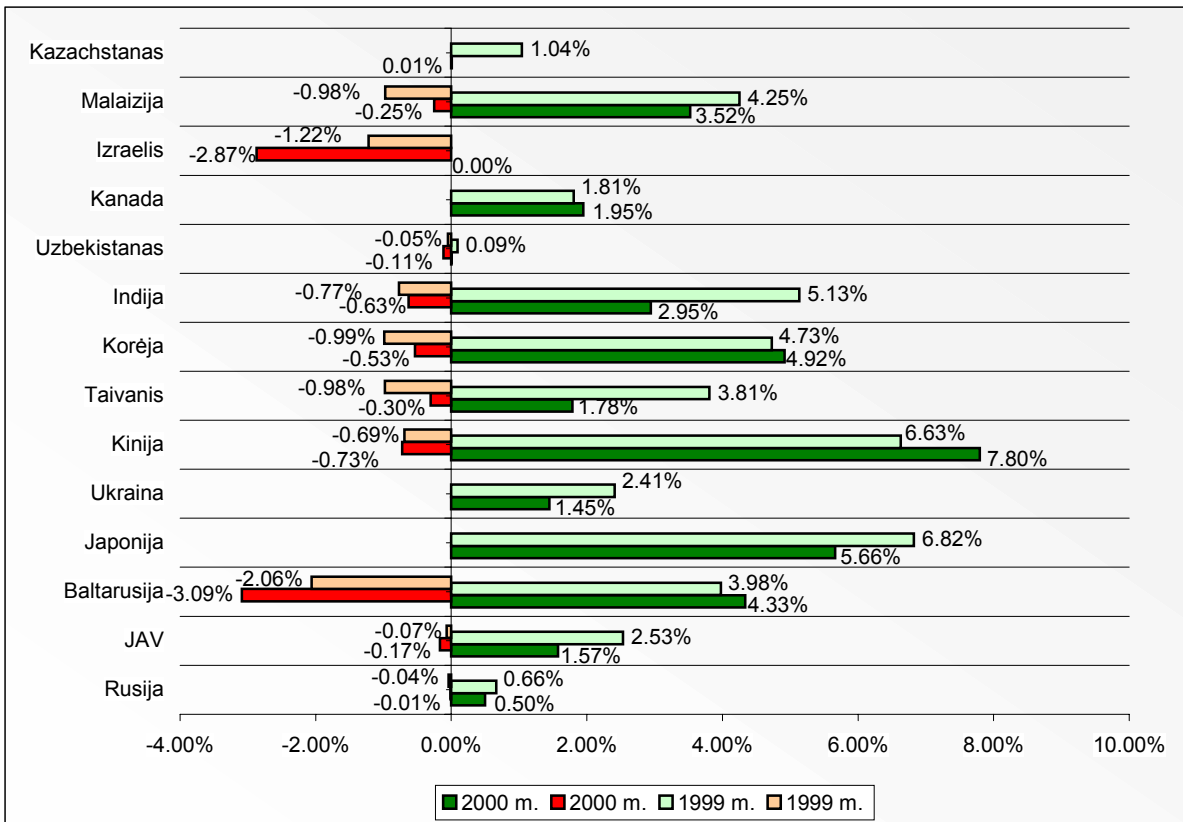
Kitas rodiklis, apibudinantis prekybos sąlygų pokytį – lyginamasis skirtumas. Šis skirtumas parodo, koks būtų eksporto/importo “pabrangimas” ar “atpigimas”, išreikštas procentais. Tokia išraiška reikalinga tam, kad būtų galima palyginti prekybos režimo pasikeitimo skirtumus nepriklausomai nuo importo apimčių. Tačiau šių skaičių negalima vertinti kaip absoliučių, kadangi šioje studijoje imami ne 100 procentų apyvartos duomenys. Šie skirtumai apskaičiuojami taip: $LS = PE(I) / VSI$ (kur LS – lyginamasis skirtumas, PE(I) – Prekės/prekių eksportas/importas, VSI – muitų tarifų skirtumo vertinė išraiška).

Šeštajame grafike pavaizduota galimų pasikeitimų procentinė išraiška. Didžiausias pasikeitimas būtų su Ukraina. Tačiau šis skirtumas pagal 2000 m. rezultatus ženkliai sumažėjo. Šį sumažėjimą daugiausiai lėmė maito panaikinimas kai kurioms kuro rūšims. Didžiausias “atpigimas” būtų prekyboje su Izraeliu. Tokį skirtumą daugiausiai nulėmė tai, kad Lietuva su Izraeliu nebuvo pasirašiusi jokių prekybinių-ekonominių sutarčių ir 2000 m. Lietuva dar nebuvo įstojusį į Pasaulio prekybos organizaciją todėl prekyba vyko autonominiėmis sąlygomis, t.y. buvo taikomi didžiausi muitai

7 grafikas. Galimas eksporto pabrangimas/atpigimas po Lietuvos narystės ES (lyginamasis skirtumas, proc.)

8 grafikas. Galimas importo pabrangimas/atpigimas po Lietuvos narystės ES (lyginamasis skirtumas, proc.)

Septintajame grafike parodyta pasikeitimo importo srityje procentinė išraiška. Kaip matyti šiame grafike, akivaizdu, kad 2000 m. importo muitų skirtumo procentinė išraiška sumažėjo praktiškai prekyboje su visomis valstybėmis, išskyrus su Baltarusija, Kanada, Korėja ir Kinija, o “atpigimo” galimybės išaugo. Tokius rezultatus galėjo nulemti tai, kad pasikeitė prekybos struktūra su kai kuriomis valstybėmis ir nebuvo importuota tam tikrų žaliavų ar prekių, kurioms ES taiko didesnius muitus nei Lietuva, taip pat keitėsi ir muitai kai kurioms prekėms¹⁵.

---

¹⁵ ES muitai keičiami du kartus per metus. Jie įsigalioja nuo sausio 1 d. ir nuo liepos 1 d..

Prekybos režimo pasikeitimas su Rusijos Federacija

Lietuvos ir Rusijos prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės susitarimas dėl prekybinių ir ekonominių santykių, įsigaliojęs 1995 m. sausio 18 d., numatantis didžiausio palankumo prekyboje statuso taikymą.

Pažymėtina, kad Lietuva derybas dėl narystės PPO jau yra baigusi, o Rusija šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjungos ir Rusijos prekybinius santykius reguliuoja Partnerystės ir bendradarbiavimo sutartis (angl.- Agreement on partnership and cooperation establishing a partnership between the European Communities and their Member States, of one part, and the Russian Federation, of the other part), įsigaliojusi 1997 m. gruodžio 1 d., įtvirtinanti didžiausio palankumo prekyboje statusą. ES ir Rusija taip pat yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienų, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų.

Eksportas

Rusijos Federacija 1999 m. buvo viena iš pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių. 1999 metais eksportas į Rusiją sudarė 842,8 mln. Lt. arba 7 proc. viso eksporto.

Apie du trečdalius Lietuvos eksporto į Rusiją sudarė žemės ūkio prekės, bet pramonės gaminiai taip pat vaidino svarbų vaidmenį. Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 247,7 mln. Lt, arba 29,4 proc. viso eksporto į Rusiją.

Iš eksportuojamų į Rusiją prekių ir/ar jų grupių išsiskyrė:

- perdirbti naftos produktai (27100029, 27100027, 27100067, 27100097, 27100066, 27132000, 27100087), kurių eksportas sudarė 28,9 proc. atrinktųjų prekių;

- tekstilės gaminiai (56012210, 61151100, 55151399, 51111911, 61151200, 51121919), kurių eksportas sudarė 25,9 proc. atrinktųjų prekių;
- mediena ir medžio dirbiniai (44032010, 44181050), kurių eksportas sudarė 8,0 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Rusiją prekių ir/ar jų grupių išsiskyrė:

- tekstilės gaminiai (56012210, 61151100, 55151399, 63090000, 61151200, 51121919), kurių eksportas sudarė 19,1 proc. atrinktųjų prekių (1999 metais buvo 25,9 proc.);
- perdirbti naftos produktai (27100029, 27100027, 27132000), kurių eksportas sudarė 8,4 proc. atrinktųjų prekių (1999 metais buvo 28,9 proc.);
- mediena ir medžio dirbiniai (44032010), kurių eksportas sudarė 8,1 proc. atrinktųjų prekių (1999 metais buvo 8,0 proc.).

Importas

Rusija yra viena iš svarbiausių Lietuvos prekybos partnerių. 1999 m. importas iš Rusijos sudarė 20,1% viso importo į Lietuvą, o 2000 m. 27,4%. 2000 m. daugiausiai prekių buvo importuota iš Rusijos. Praktiškai visą importą sudarė pramonės prekės, kurių importas iš Rusijos sudaro didžiąją dalį viso šiame tyrime analizuojamo importo, o tai daugiausiai ir nulėmė, kad didžiausi galimi pokyčiai būtų importui iš Rusijos, tuo tarpu kai eksporto sąlygos po Lietuvos narystės neturėtų keistis.

Iš 39 ir 40¹⁶ grafiko matyti, kad net trečdalis viso poveikio importui tenka Rusijai. 1999 m. ši dalis siekė 27%, o 2000 m. išaugo iki 31%. Tai daugiausiai buvo sąlygota išaugusiomis importo apimtimis, kurios 2000 m. lyginant su 1999 m. padidėjo 54,1%. Jos importo “pabrangimas” pagal 1999 m. duomenis būtų sudaręs 22,4 mln.lt., o “atpigimas” 1,2 mln. Lt. 2000 m. šis pokytis būtų buvęs atitinkamai 25,0 mln. Lt. ir 0,5 mln. Lt. Šie skaičiai yra didžiausi lyginant su galimais pasikeitimais prekyboje su kitomis tiriamosiomis valstybėmis. Reikėtų pažymėti vieną aspektą, nors importo apimtys išaugo gana ženkliai, tačiau galimas pokytis išaugo tik 11%. Tai lėmė tai, kad lyginant su praeitais metais Europos Sąjungos 2000 m. muitai kai kurioms prekėms buvo mažesni. Taip pat nebuvo importuota tokiais dideliais kiekiais branduolinių reaktorių kuro, kuris 1999 m. “pabrangino” importą 4,6 mln. Lt.

Vertinant lyginamuoju skirtumu, galima pastebėti, kad šis poveikis nėra toks didelis kaip ir bendru visų keturiolikos valstybių atveju. 1999 m “Pabrangimas” lyginamąja išraiška šiuo atveju būtų sudaręs tik 0,7%, o “atpigimas”- 0,04%, 2000 m. šie rodikliai sumažėjo atitinkamai iki 0,5% ir 0,01%. Tuo tarpu kaip bendras lyginamasis skirtumas 1999 m atitinkamai siekė 1,8% ir 0,2%, 2000 m., nors ir nežymiai sumažėjęs, tačiau išliko maždaug toks pat. Ši skirtumo išraiška parodo pokytį nepriklausomai nuo importo apyvartos. Tačiau galima įžvelgti tam tikrą paklaidą dėl to, kad tyrimui naudojama tik 50 prekių, kurių tais metais buvo importuota daugiausiai. Nežiūrint to akivaizdu, kad ES sumažėjo bendras taikomų muitų tarifų dydis, tačiau šis vertinimas turi būti suprantamas kaip sąlyginis, nes analizuojama ne visi duomenys, o konkrečios

---

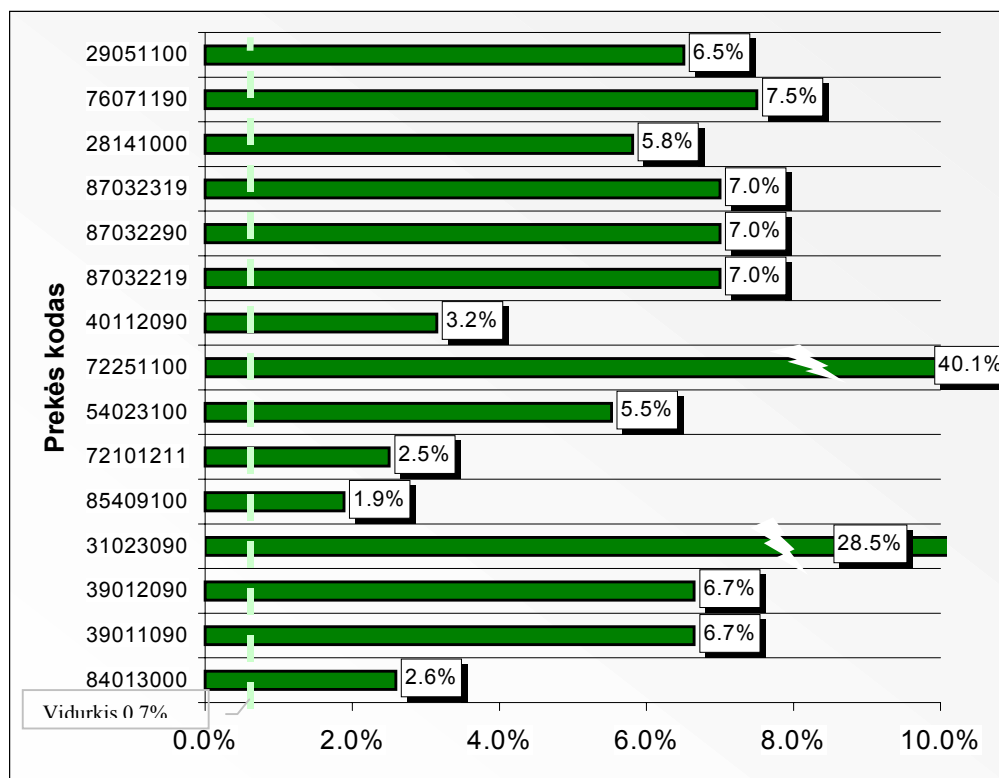
¹⁶ Žr. Priede

valstybės atveju tai gali būti nulemta ir tuo, kad buvo importuotos būtent tik tos prekės, kurioms maito tarifai pakito.

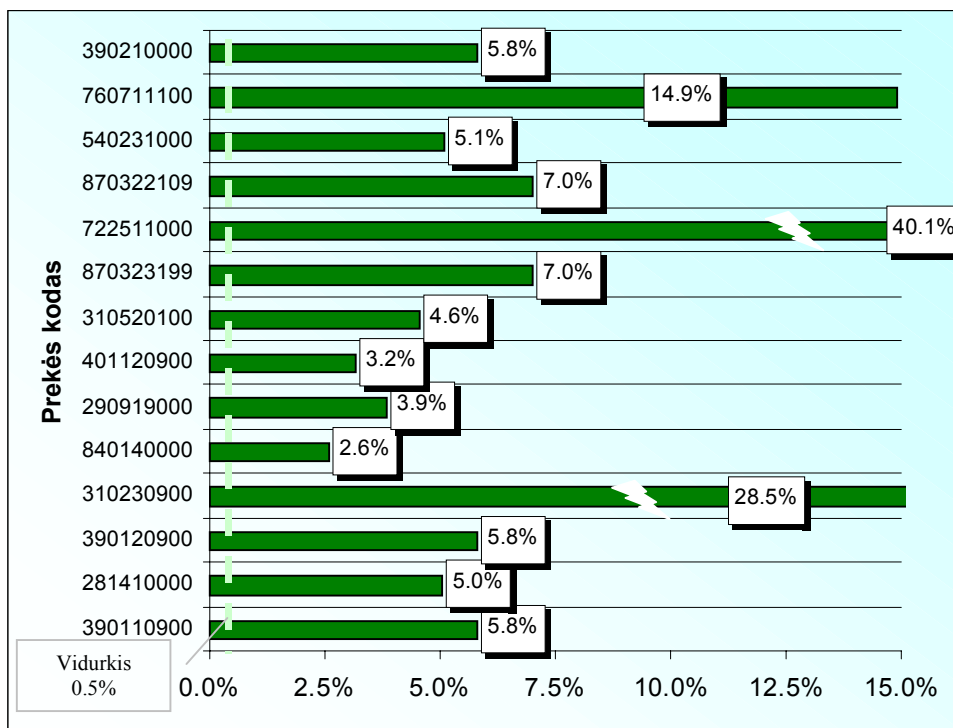
Prekybos su Rusijos atveju, didžiausias pokytis vertine išraiška būtų susidaręs tik todėl, kad, prekybos režimams nežymiai skiriantis, apyvarta santykinai didelė. Todėl šiuo atveju reikia analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

Poveikis būtų jaučiamas konkrečioms ūkio šakoms ar atskiroms įmonėms. Rusijos atveju galima teigti, kad didžiausias poveikis gali pasireikšti prekėms, kurios naudojamos kaip žaliava. Todėl toliau pateikiama didžiausių poveikį patirsiančių prekių grupė. Šio tyrimo metu buvo pasirinkta 200 tūkst.lt. skirtumo riba, nes analizuojant visas 50 prekių smarkiai išsiplėstų aprašymas, tačiau, kiekvienos prekės importo atveju, šiuos pasikeitimus galima rasti lentelės, kurios pateikiamos prieduose.

9 grafikas. *Importo "pabrangimo" lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

10 grafikas. Importo „pabrangimo“ lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės Aprašymas

kodas

84013000 1999 m. didžiausią poveikį būtų patyręs nepanaudoti (neapšvitinti) branduolinių reaktorių kuro elementai (kasetės), klasifikuojami 84013000 subpozicijoje. Europos Sąjungos muitas šiai prekei yra 3,7%, bet pritaikius BPS tai sudaro 2,6%. Tuo tarpu Lietuva netaiko maito šiai prekei. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimo pasikeitimo 4,57 mln.lt. esant 176,7 mln.lt. importui. Toks poveikis sudarytų 2,6 ct. tenkančio vienam litui. Todėl galima teigti, kad poveikis tiek santykinai, tiek vertine išraiška būtų didesnis nei vidutinis. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos

39011090(0) Etilo polimerai, pirminės formos, kurie klasifikuojami 39011090 subpozicijoje. 1999 m. šiai pozicijai ES taikė 9,5% muitą, o pritaikius BPS jis buvo 6,7%, kai tuo tarpu Lietuva netaikė maito šiai prekei. Todėl susidarė 4,4 mln.lt. skirtumas. Lyginamąja išraiška skirtumas sudaro 6,7 ct. nuo kiekvieno lito. 2000 m. šios importas išaugo, o ES taikė mažesnę muitą nei 1999 m., kuris buvo lygus 8,3%, pritaikius BPS, jis sudarė 5,8%. Praktiškai tai ir nulėmė, kad skirtumas vertine

išraiška šiek tiek sumažėjo, nors importo apimtys padidėjo apie 10 mln.lt. . Toks poveikis sudarytų 5,8 ct. tenkančio vienam litui.

- 72251100(0)** Silicinio elektrotechninio plieno (orientuoto grūdėtumo), kuris klasifikuojamas 7225110 subpozicijoje, importas į Lietuvą 1999 m. buvo 10 mln.lt. Europos Sąjunga šiai prekei taikė 40,1% antidempingo muitą, Lietuva šiai prekei maito netaikė. Todėl susidarytų skirtumas, kuris vertine išraiška siektų 4 mln.lt. Šios prekės lyginamasis skirtumas būtų 40,1 ct. 2000 m. situacija muitų srityje išliko nepakitusi, tačiau dėl sumažėjusio importo (8,8 mln. lt.) sumažėjo ir bendras skirtumas vertine išraiška iki 3,6 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 31023090(0)** Mineralinių arba cheminių azoto trąšų, kurios klasifikuojamos 31023090 subpozicijoje, importas 1999 m. buvo 11,5 mln.lt. ES šiai prekei 1999 m. taikė antidempingo specifinį 26,3 Eur/t. muitą. Tai atitinka 35% *ad volorem* muitą. Lietuva šiai prekei taikė 6,5% muitą. Poveikio dydis vertine išraiška buvo 3,3 mln.lt., o lyginamasis skirtumas sudarė 28,5 ct./lt. 2000 m. situacija nepasikeitė, tačiau šios prekės buvo importuota 2,5 karto daugiau, todėl ir skirtumas vertine išraiška pasikeitė gana ženkliai ir siekė 7,8 mln.lt. Galima teigti, kad didžiausią įtaką tokiam ženkliai pasikeitimui turėjo išaugusios importo apimtys, tačiau reikia pažymėti, kad antidempingo muitai taikomi apibrėžtą laiko tarpą, o jam pasibaigus būtų taikomi konvenciniai muitai. Lyginamasis skirtumas lyginant su 1999 m. nepakito.
- 39012090(0)** Prekės iš etileno polimerų grupės, patirsianti didelį poveikį, yra prekės, kurios klasifikuojamos 39012090 subpozicijoje. Jos importas 1999 m. buvo 32,4 mln.lt. Šiai pozicijai ES taikė 9,5% muitą, o pritaikius BPS jis sudarė 6,7%, Kai tuo tarpu Lietuva netaikė maito šiai prekei. Todėl susidarytų 2,2 mln.lt. skirtumas. Lyginamąja išraiška skirtumas sudarytų 6,7 ct./lt. 2000 m. sumažėjo konvencinis ES maitas taikomas šiai prekei iki 8,3%, o pritaikius BPS, jis būtų 5,8%. 2000 m. buvo importuota už 41 mln.lt, o tai buvo apie 8 mln.lt daugiau, todėl tai daugiausiai ir lėmė, kad bendras skirtumas vertine išraiška nežymiai išaugo (4 tūkst. Lt), kai lyginamasis skirtumas sumažėjo iki 5,8 ct. tenkančio vienam litui.
- 54023100(0)** Tekstūruotųjų verpalų grupei priklausančių nailono arba kitų poliamidų verpalų, kurie klasifikuojami 54023100 subpozicijoje, importas 1999 m. buvo 10,9 mln.lt. ES šioms prekėms taikė 6,5% muitą, kuris, pritaikius BPS, buvo 5,5%. Lietuva taikė nulinį muitą šioms prekėms, todėl susidarytų 0,6 mln.lt. skirtumas. Lyginamasis skirtumas būtų 5,5 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas sumažėjo iki 7 mln.lt, taip pat sumažėjo ir ES taikomas maitas iki 6%. Tai ir nulėmė, kad vertine išraiška skirtumas sumažėjo beveik per pusę iki 0,35 mln.lt, o lyginamasis skirtumas iki 5,1 ct. tenkančio vienam litui.

- 87032219** Automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurie klasifikuojami 87032219 subpozicijoje, 1999 m. buvo įvežta į Lietuvą už 8,2 mln.lt. ES taikė 10% muitą, pritaikius BPS, 7%. Lietuva šioms prekėms netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška būtų 0,6 mln.lt. Lyginamasis skirtumas būtų 7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos.
- 87032290** Naudotų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurie klasifikuojami 87032290 subpozicijoje, 1999 m. importuota buvo už 6,3 mln.lt. ES taikė 7% (pritaikius BPS) muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška būtų 0,4 mln.lt. Lyginamasis skirtumas būtų 7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos.
- 87032319(9)** Tokia pat padėtis buvo ir su kitomis šios grupės prekėmis, kurios klasifikuojamo 87032319 subpozicijoje. Apyvarta - 5,9 mln.lt., skirtumas vertine išraiška- 0,4 mln. Lt, lyginamasis - 7 ct./lt. 2000 m. importas išaugo iki 8,9 mln.lt. Muitai šiai prekei nepasikeitė, bet dėl išaugusio importo skirtumas vertine išraiška padidėjo iki 0,6 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepasikeitė.
- 76071190** Valcuotos, bet toliau neapdorotos aliuminio folijos, kuri klasifikuojama 76071190 subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 4,4 mln.lt. ES taikė 7,5% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., o lyginamasis skirtumas būtų 7,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos
- 28141000(0)** Bevandenio amoniako, klasifikuojamo 28141000 subpozicijoje, 1999 m. įvežta už 5,6 mln.lt. ES taikė 8,3%, o pritaikius BPS - 5,8% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., o lyginamasis skirtumas - 5,8 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas išaugo iki 42,3 mln.lt. arba beveik 8 kartus, tačiau šiai prekei maitas sumažėjo iki 7,2% , o pritaikius BPS siekė 5%. Tai iš principo sušvelnino pokytį vertinant vertine išraiška, tačiau jis buvo gana didelis ir siekė 2,2 mln.lt. arba šiek tiek daugiau nei 7 kartus. Vertinant lyginamuoju skirtumu, kuris sumažėjo, tai sudarytų 5 ct. tenkančio vienam litui.
- 29051100** Metanolio (metilo alkoholio), klasifikuojamo 29051100 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,4 mln.lt. ES taikė 9,3%, pritaikius BPS, 6,5% muitą. Lietuva netaikė maito šiai prekei. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 6,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos.
- 40112090(0)** Naujų pneumatinių guminių padangų, naudojamų autobusams arba krovininiams automobiliams, klasifikuojamų 40112090 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 8,3 mln.lt. ES taikė 4,5%,

pritaikius BPS, 3,2% muitą. Lietuva šioms prekėms netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška būtų 0,3 mln.lt., lyginamąja išraiška 3,2 ct./lt. 2000 m. muitai nepasikeitė, šios prekės buvo importuota už 10,6 mln.lt, todėl išaugo skirtumas vertine išraiška iki 0,34 mln.lt , o lyginamasis skirtumas nepakito.

85409100 Katodinių spindulių elektroninių vamzdelių, klasifikuojamų 85409100 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 11,3 mln.lt. ES taikė 2,7%, pritaikius BPS, 1,9% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln. Lt, lyginamąja išraiška 1,9 ct./lt. 2000 m. keitėsi maitas šiai prekei, jis sumažėjo iki 2,7%, o pritaikius BPS- 1,9%, tačiau išaugo šios prekės importas iki 18,5 mln.lt., tai sąlygojo, kad vertine išraiška skirtumas išaugo iki 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas būtų 1,9 ct./lt.

84014000(0) 2000 m. atsirado naujų prekių, kurių skirtumas vertinant vertine išlaiška buvo didesnis nei 200 tūkst.lt. Viena iš tokių prekių tai branduolinių reaktorių dalys, klasifikuojamų 84014000(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 19,6 mln.lt. ES taikė 3,7%, pritaikius BPS, 2,6% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln. Lt, lyginamąja išraiška 2,6 ct./lt.

29091900(0) Kitų alifatinių eterių ir jų halogenintų, sulfonintų, nitrintų arba nitrozinti darinių, klasifikuojamų 29091900(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 14,5 mln.lt. ES taikė 5,5%, pritaikius BPS, 3,9% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln. Lt, lyginamąja išraiška 3,9ct./lt.

31052010(0) Mineralinių arba cheminių trąšų, kurių sudėtyje yra trys trąšų elementai: azotas, fosforas ir kalis ir, kurių sudėtyje esantis azotas sudaro daugiau kaip 10% sauso bevandenio produkto masės, klasifikuojamų 31052010(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 9,7 mln.lt. ES taikė 6,5%, pritaikius BPS, 4,6% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln. Lt, lyginamąja išraiška 4,6 ct./lt.

87032319(9) Kiti automobiliai ir kitos autotransporto priemonės su stūmokliniu kibirkštinio uždegimo vidaus degimo varikliu ir slankiąja stūmoklio eiga, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis kaip 1500 kub. cm. Bet ne didesnis kaip 3000 kub. cm. , klasifikuojamų 87032319(9) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 7,6 mln.lt. ES taikė 10%, pritaikius BPS, 7% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln. Lt, lyginamąja išraiška 7 ct./lt.

76071110(0) Valcuotos, bet kitaip neapdorotos aluminės folijos, kurios storis mažesnis kaip 0,021 mm., klasifikuojamų 76071110(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 6,1 mln.lt. ES taikė 14,9%

antidempingo muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,9 mln. Lt, lyginamąja išraiška 14,9 ct./lt.

39021000(0) Polipropilenuų, klasifikuojamų 39021000(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 5,4 mln.lt. ES taikė 8,3%, pritaikius BPS, 5,8% muitą. Lietuva netaikė šioms prekėms maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln. Lt, lyginamąja išraiška 5,8 ct./lt.

27100027 Vienintelė prekė, kurios maitas ES 1999 m. buvo žemesnis - variklių benzinas, kurio oktaninis skaičius mažesnis nei 95. Ši prekė klasifikuojama 27100027 subpozicijoje. Importo apyvarta 1999 m. buvo 8,3 mln.lt. ES šiai prekei taikė 4,7%, tačiau pritaikius BPS šis maitas buvo 0%, o Lietuva taikė 15% muitą. Dėl tokio skirtumo įvežamo kuro kaina būtų žemesnė (importas "atpigtt"). Skirtumas sudarytų -1,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas būtų 15 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Rusijos.

Prekybos režimo pasikeitimas su JAV

Lietuva ir Jungtinės Amerikos Valstijos yra pasirašiusios Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės susitarimą dėl santykių plėtojimo prekybos ir investicijų srityse. Lietuva Jungtinėms Amerikos Valstijoms taiko didžiausio palankumo prekyboje statusą pagal LR Vyriausybės 1997 m. kovo 27 d. nutarimą Nr. 268, o JAV Lietuvai - bendrąją preferencijų sistemą¹⁷.

Pažymėtina, kad Lietuva jau yra PPO narė, tokiu būdu didžiausio palankumo prekyboje statusas įvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis).

Eksportas

Iš 2000 metais eksportuotų į JAV prekių grupių išsiskyrė:

- mediena ir medžio dirbiniai (44071031, 44071033, 44219098, 44181050, 44219091, 44071038) kurių eksportas sudarė 21,7 proc. atrinktųjų prekių (1999 metais buvo 21,1 proc.);
- tekstilės gaminiai (62033990, 56012210, 62044990, 62033100, 54077300, 62031100, 53091190, 62069010, 62041990, 62031990, 62044200, kurių eksportas sudarė 17,5 proc. atrinktųjų prekių (1999 metais buvo 51,1 proc.).

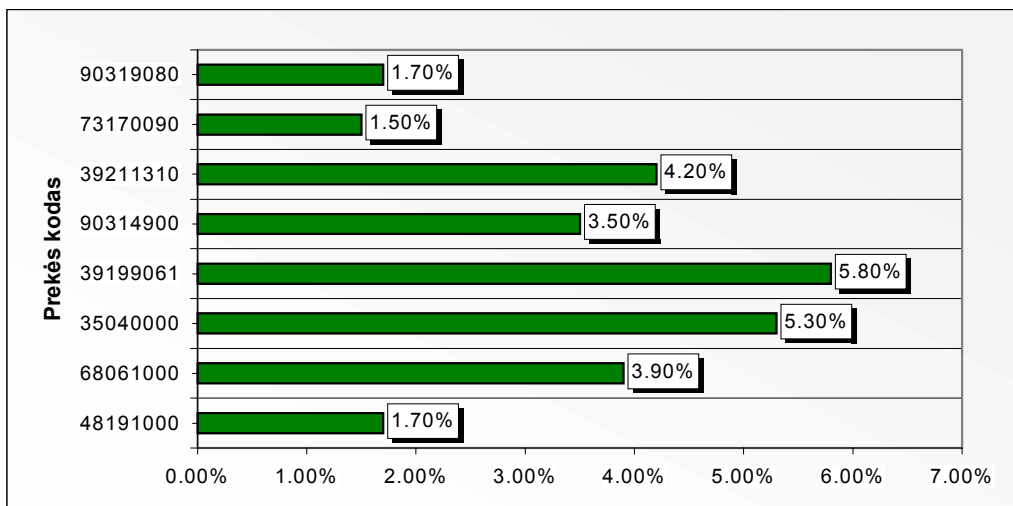
Lyginant Lietuvos ir JAV bei ES ir JAV tarpusavio prekybos režimus, matyti, kad nuo narystės ES dienos kai kurioms Lietuvos eksportuojamoms prekėms muitai pakils. Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinktos 18 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotų į JAV prekių, patirsiančios didžiausią poveikį dėl muitų pasikeitimo. Reikėtų pažymėti, kad minėtų prekių eksporto į JAV "pabrangimas sudaro 4742,3 tūkst. Lt. (1999 buvo 587,3 tūkst. Lt. Pabrangimas "lyginamąja išraiška" būtų lygus 1,20 ct. (1999 metais buvo 0,26

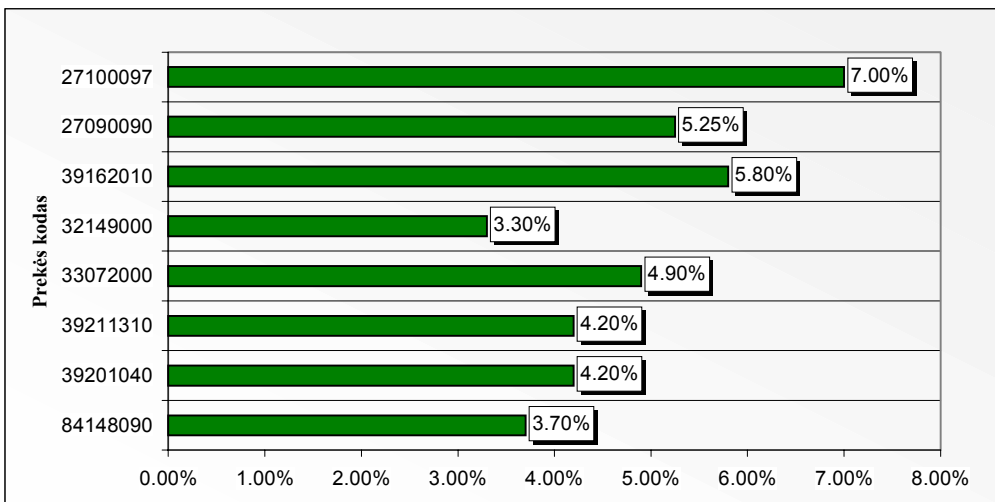
¹⁷ Aprašymą žiūrėkite 16 psl.

ct.) kiekvienam eksportuojamų prekių litui, kas nėra daug. Taigi, šiuo atveju reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

11 grafikas. Eksporto „pabrangimo“ lyginamasis skirtumas (1999 m.)

12 grafikas. Eksporto „pabrangimo“ lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės Aprašymas

kodas

39233010

Didžiausią poveikį patirs didbuteliai, buteliai, buteliukai (flakonai) ir panašūs dirbiniai, kurių talpa ne didesnė kaip 2 litrai. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 3%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **1689,5** tūkst. Lt, esant 56317,5 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **3** ct., tenkančius vienam litui. (1)

- 27100097** Skystasis kuras (mazutas). JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 7%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **600,5** tūkst. Lt, esant 8577,9 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **7** ct., tenkančius vienam litui. (2)
- 27090090** Kitos neapdorotos naftos alyvos (žalioji nafta) ir neapdorotos alyvos, gautos iš bituminių mineralų. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 5,25%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **560,8** tūkst. Lt, esant 10682,4 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5,25** ct., tenkančio vienam litui. (3)
- 39162010** Monosiūlai, kurių bet kuris skerspjūvio matmuo didesnis kaip 1 mm, strypai, virbai ir profiliai, apdorotu arba neapdorotu paviršiumi, bet kitu būdu neapdoroti iš polivinilchlorido. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 5,8%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **233,8** tūkst. Lt, esant 4030,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5,8** ct., tenkančio vienam litui. (4)
- 32149000** Kiti langų glaistai, sodo tepalai, kanifolijos glaistai, sandarinimo mišiniai ir kitos mastikos; gruntai; ugniai neatsparios fasadų, vidinių sienų, grindų, lubų arba panašios dangos. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 3,3%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **231,7** tūkst. Lt, esant 7022,6 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,3** ct., tenkančio vienam litui. (5)
- 44219098** Stalo peilių, šakučių arba šaukštų rankenos (kotai, kriaunos) iš medienos. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 3,3%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **174,7** tūkst. Lt, esant 5293,6 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,3** ct., tenkančio vienam litui. (6)
- 33072000** Kūno dezodorantai ir priemonės nuo prakaitavimo (antiperspirantai). JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 4,9%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **170,0** tūkst. Lt, esant 3469,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **4,9** ct., tenkančio vienam litui. (7)
- 44181050** Langai, langai-durys ir jų rėmai iš spygliuočių medienos. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 3,2%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **159,9** tūkst. Lt, esant 4997,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,2** ct., tenkančio vienam litui. (8)
- 39211310** Kitos plokštės, lakštai, plėvės, folijos ir juostelės iš plastikų akyti lankstūs. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 4,2%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **129,7** tūkst. Lt, esant 3088,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **4,2** ct., tenkančio vienam litui. (9)
- 39201040** Kitos plokštės, lakštai, plėvės, folijos ir juostelės iš plastikų neakytų ir nearmuotų, nelaminuotų, nesutvirtintų ir panašiai nekombinuotų su kitomis medžiagomis be atspaudų. JAV konvencinis maitas šiai prekei yra 4,2%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **120,7** tūkst. Lt, esant 2874,7 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **4,2** ct., tenkančio vienam litui. (10)

- 41042210** Išdirbtos galvijų odos arba arklenos be plaukų toliau neapdorotos, išskyrus drėgnų odų chrominį rauginimą, wet blue pavidalo. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 3,3%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **106,3** tūkst. Lt, esant 3221,4 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,3** ct., tenkančio vienam litui. (11)
- 90314900** Kiti matavimo arba kontrolės prietaisai, įrengimai ir mašinos, profilių projektoriai. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 3,5%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **105,0** tūkst. Lt, esant 3000,2 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,5** ct., tenkančio vienam litui. (12)
- 84148090** Kiti oro arba vakuuminiai siurbliai, oro arba kitų dujų kompresoriai ir ventiliatoriai; ventiliacijos arba recikliacijos gaubtai (traukos spintos) su įmontuotu ventiliatoriumi, su filtrais arba be filtrų. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 3,7%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **103,0** tūkst. Lt, esant 2783,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,7** ct., tenkančio vienam litui. (13)
- 90319080** Kiti matavimo arba kontrolės prietaisai, įrenginiai ir mašinos ; profilių projektoriai. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 1,7%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **87,6** tūkst. Lt, esant 5152,4 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1,7** ct., tenkančio vienam litui. (14)
- 48191000** Dėžės, dėžutės ir dėklai iš gofruoto popieriaus arba kartono. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 1%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **77,3** tūkst. Lt, esant 7734,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1** ct., tenkantį vienam litui. (15)
- 73170090** Kiti vinys, vinutės su plačiomis galvutėmis, bražybos smeigtukai, briaunotos vinys, sąvaržos ir panašūs dirbiniai iš geležies arba plieno, su galvutėmis iš kitų medžiagų arba be tokių galvužių, tačiau išskyrus tokios rūšies gaminius su varinėmis galvutėmis. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 0,7%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **67,1** tūkst. Lt, esant 9582,2 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **0,7** ct., tenkančio vienam litui. (16)
- 72107090** Kita skarda.. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 2,0%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **65,6** tūkst. Lt, esant 3279,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (17)
- 89020012** Žvejybos laivai, plaukiojančios įmonės ir kiti laivai žvejybos produktams perdirbti arba konservuoti, kurių talpa didesnė kaip 250 BRT. JAV konvencinis muitas šiai prekei yra 0,8%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **59,0** tūkst. Lt, esant 7375,4 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **0,8** ct., tenkančio vienam litui. (18)

Pažymėtina, kad Lietuvos eksporto į JAV sąlygų pablogėjimo negalima vienareikšmiškai sieti vien tik su Lietuvos naryste ES. Bendroji preferencijų sistema yra taikoma mažiau išsivysčiusioms valstybėms, todėl, Lietuvos ekonominei padėčiai

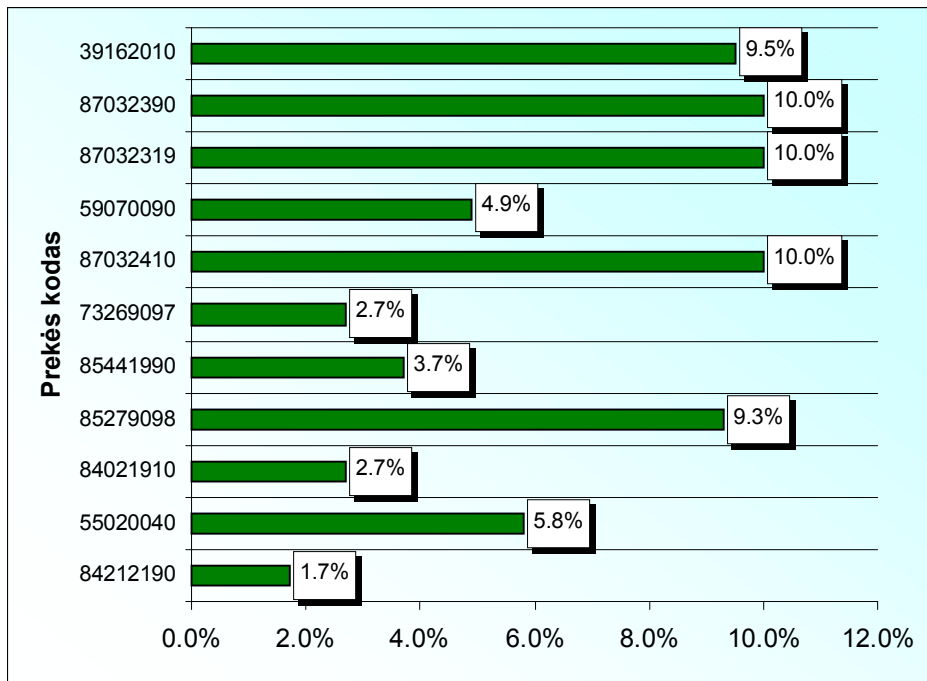
gerėjant arba pasikeitus JAV vyriausybės politikai, nėra garantijų, kad BPS Lietuvai būtų taikoma neribotą laikotarpį.

Importas

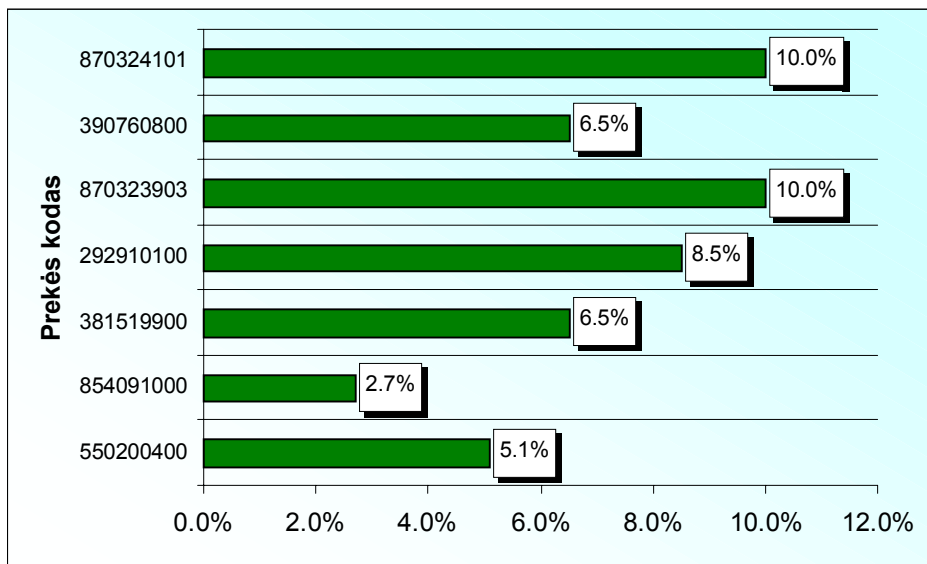
JAV yra antra pagal importo apimtį šio tyrimo valstybė. Iš viso JAV 1999 m. importavo prekių už 738 mln.lt. ir tai sudarė 3,8% viso importo. Jos dalis sudaro, bendrame importe 2000 m. sumažėjo lyginant su 1999 m. ir sudarė 2,4% viso importo į Lietuvą, importo apyvarta siekė 517,4 mln.lt. Pramonės prekių importas 1999 m. buvo 698 mln.lt., 2000 m. 463,1 mln.lt. Tai sudarė atitinkamai 95% ir 90% viso tos šalies importo. Šiam tyrimui atrinktų prekių apimtys taip pat sumažėjo. Tai daugiausiai lėmė bendrai sumažėjęs importas ir išaugusi ne pramonės prekių dalis bendrame importe.

Pasikeitus prekybos režimams dėl narystės ES, Lietuva (pagal 1999 m. duomenis) būtų patyrusi pasikeitimus prekyboje pramoninėmis prekėmis, kurių vertinė išraiška buvo 11,2 mln. Lt – “pabrangimas” ir 0,3 mln.lt.- “atpigimas”. 2000 m. šis skirtumas sumažėjo daugiau nei dvigubai ir siekė tik 4,4 mln.lt. Tai daugiausiai lėmė jau prieš tai paminėtos priežastys, o taip pat ir tai, kad kai kurių prekių, kurių skirtumas vertine išraiška buvo didelis, buvo importuota mažiau bei tai, kad ES sumažino konvencinius muitus kai kurioms prekėms. Šiame tyrime analizuojamo JAV importo pasikeitimų dalis 1999 m. sudarė 13%, o 2000 m. jis sumažėjo iki 4%. Skaičiuojant lyginamąjį skirtumą “pabrangimas” 1999 m. būtų sudaręs 2,5 %, o “atpigimas” 0,07%, 2000 m. atitinkamai 1,6% ir 0.2%. “Atpigimo” galimybės padidėjo dėl to, kad į Lietuvą buvo importuota daugiau atitinkamų prekių (detalesnis aprašymas pateikiamas prekių aprašymuose.)

13 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

14 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Lyginant su Rusija, JAV importo pabrangimas būtų didesnis skaičiuojant lyginamuoju skirtumu. Tačiau atsižvelgus į importo apimtį bei į konkrečias prekes, vertinė išraiška šis poveikis nebūtų ne toks didelis kaip Rusijos, o prekių, patirsiančių

didelį poveikį, yra mažiau. Sąlyginai didelį poveikį patirsiančių prekių struktūra taip pat skiriasi, kadangi keitėsi tiek muitai, tiek importo apimtys.

**Prekės
kodas**

Aprašymas

- 550200400(0)** Acetato dirbtinių elementariųjų siūlų (gijų) gniužulų, klasifikuojamų 55020040 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 37,7 mln.lt. ES taikė 5,8% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 5,8 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas sumažėjo iki 31,9 mln.lt., taip pat sumažėjo ir ES taikomas muitas iki 5,1%. Dėl šių pokyčių sumažėjo ir bendras skirtumas vertine išraiška, kuris siekė 1,6 mln.lt., o lyginamasis skirtumas iki 5,1 ct./lt.
- 85279098** Radiotefonų, radiotelegrafų arba radijo signalų priėmimo aparatų, klasifikuojamų 85279098 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 22,9 mln.lt. ES taikė 9,3 muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,1 mln. Lt, lyginamasis skirtumas - 9,3 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš JAV.
- 87032410(1)** Naujų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 3000 kub.cm., klasifikuojamų 87032410(1) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 7,3 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. muitai šiai prekei nepakito, bet dėl sumažėjusio importo iki 2 mln.lt., skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,2 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 84021910** Dūmų vamzdžių katilų (boilerių), klasifikuojamų 84021910 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 25,6 mln.lt. ES taikė 2,7% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 2,7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš JAV.
- 84212190** Skysčių filtravimo arba valymo įrenginių ir aparatų, klasifikuojamų 84212190 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 37,8 mln.lt. ES šiai prekei taikė 1,7% muitą. Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 1,7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš JAV.

- 85441990** Izoliuotųjų laidų, kabelių su pritvirtintomis jungtimis, klasifikuojamų 85441990 subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 14,5 mln.lt. ES taikė 3,7% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 3,7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš JAV.
- 87032319(9)** Automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm. , bet ne didesnis nei 3000 kub.m., klasifikuojamų 87032319(9) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,2 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. šios prekės buvo importuota mažiau. Importo apyvarta sumažėjo iki 1,8 mln.lt. Muitai nepasikeitė, tačiau dėl sumažėjusio importo skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,2 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 87032390(3)** Naudotų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm., bet ne didesnis nei 3000 kub.cm., klasifikuojamų 87032390(3) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,4 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. importas išaugo iki 3,9 mln.lt., o muitai nepasikeitė. Todėl skirtumas vertine išraiška išaugo iki 0,4 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 59070090(0)** Įmirkytų, aptrauktų arba padengtų audinių, klasifikuojamų 59070090(0) subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 5,8 mln.lt. ES taikė 4,9% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 4,9 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas sumažėjo iki 3,5 mln.lt., o muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,2 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 73269097** Plieno arba geležies dirbinių, klasifikuojamų 73269097 subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 8,1 mln.lt. ES taikė 2,7% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas 2,7 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš JAV.
- 39162010** Mono siūlų, strypų ir profiliai iš polivinilchlorido, klasifikuojamų 39162010 subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 2,2 mln.lt. ES taikė 9,5% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas 9,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš

JAV.

- 85409100(0)** Katodinių spindulių elektroninių vamzdelių, klasifikuojamų 85409100(0) subpozicijoje, 1999 m. buvo importuota už 4,7 mln.lt. ES taikė 2,7% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas 2,7 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas padidėjo iki 9,6 mln.lt., o muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška padidėjo iki 0,3 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 38151990(0)** 2000 m. keitėsi daugiausiai importuojamų prekių struktūra. Į 50 daugiausiai importuojamų prekių sąrašą pateko prekės, kurių 1999 m. tyrime nebuvo. Viena tokių prekių yra kiti katalizatoriai su inertiniu nešikliu, klasifikuojamų 38151990(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 4,8 mln.lt. ES taikė 6,5% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 6,5 ct./lt.
- 29291010(0)** Metilfenileno diizocianatų (tolueno diizocianatų), klasifikuojamų 29291010(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 4 mln.lt. ES taikė 8,5% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 8,5 ct./lt.
- 39076080(0)** Kitų polietileno tereftalatų, klasifikuojamų 39076080(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 3,2 mln.lt. ES taikė 6,5% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas 6,5 ct./lt.
- 85091010(0)** Prekė, kurios importas “atpigų”, būtų elektromechaniniai būtiniai prietaisai su įmontuotu elektros varikliu, skirti ne žemesnei kaip 110 V įtampai, klasifikuojami 85091010 subpozicijoje. Šios prekės 1999 m. buvo importuota už 3,7 mln.lt. ES taikė 2,2% muitą, o Lietuva 10%. Vertine išraiška skirtumas būtų 0,3 mln.lt. Lyginamasis skirtumas 7,8 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas išaugo iki 4,9 mln.lt, o muitai nepakito. Todėl importo “atpigimo” vertinė išraiška taip pat padidėjo iki 0,4 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.

Prekybos režimo pasikeitimas su Baltarusija

Lietuvos ir Baltarusijos prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Baltarusijos Respublikos Ministrų Kabineto Susitarimas dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo, įsigaliojęs 1995 m. vasario 23 d., numatantis didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva derybas dėl narystės PPO jau yra baigusi, ir 2000 m. gegužės 31 dieną tapo PPO nare. o Baltarusija šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjunga ir Baltarusija neturi galiojančios prekybinio- ekonominio bendradarbiavimo sutarties, bet *de facto* prekyba vyksta tokiomis pat, kaip ir didžiausio palankumo prekyboje statuso, sąlygomis. ES ir Baltarusija yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos tekstilės gaminiais, bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų. Pažymėtina, kad Baltarusija šiuo metu yra derybų dėl narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje procese, taigi po jos narystės didžiausio palankumo prekyboje statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Eksportas

Lietuvos eksportas į Baltarusiją 1999 metais sudarė 710,1 mln. Lt. arba 5,9 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 318,6 mln. Lt, arba 44,9 proc. viso eksporto į Baltarusiją.

Iš eksportuojamų į Baltarusiją prekių grupių išsiskyrė:

- elektros energija (27160000), kurios eksportas sudarė net 65,7 proc. atrinktųjų prekių;
- televizijos kineskopai (85401115, 85401111, 85401113), kurių eksportas sudarė 7,7 proc. atrinktųjų prekių;

- varikliams skirtos dalys (84099900), kurių eksportas sudarė 3,4 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Baltarusiją prekių grupių išsiskyrė:

- elektros energija (27160000), kurios eksportas sudarė 16,2 proc. (1999 metais buvo net 65,7 proc.) atrinktųjų prekių;
- galvijų odos (41043910), kurių eksportas sudarė 8,8 proc. atrinktųjų prekių;
- cheminė spygliuočių medienos masė, išskyrus tirpiąsias rūšis (47042100), kurių eksportas sudarė 8,0 proc. atrinktųjų prekių.

Importas

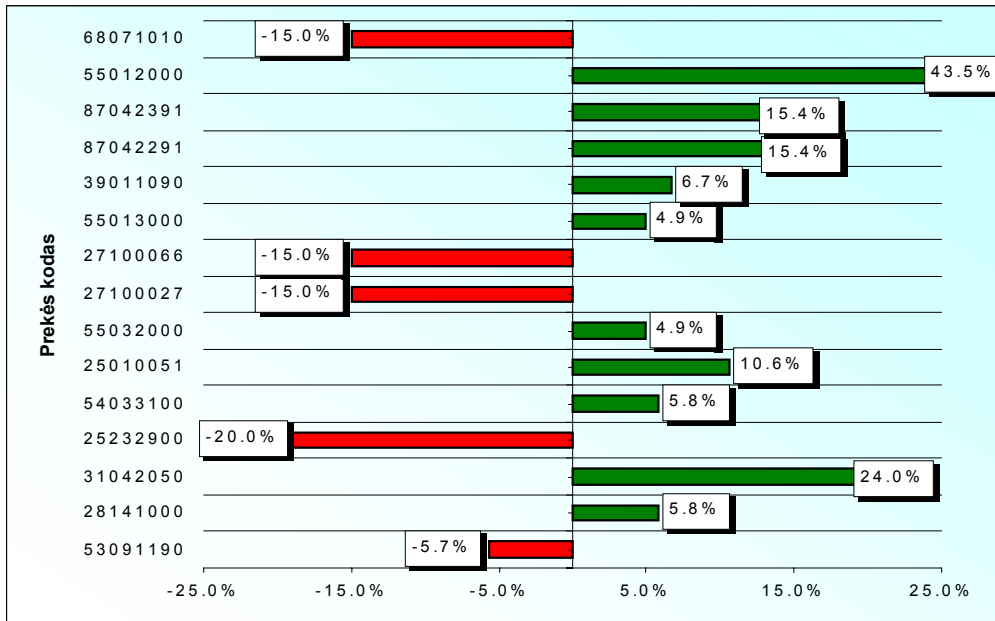
1999 m. Baltarusijos importas į Lietuvą sudarė 2,2% viso importo. Pramonės prekių importo apyvarta siekė 419 mln.lt. Tai yra 97% viso šios šalies importo. 2000 m. importas sumažėjo 10,3% iki 387,4 mln.lt. Pramonės prekių importas sudarė 363,4 mln.lt. Tai yra 93% nuo viso importo. Taip pat sumažėjo tyrimui atrinktų prekių importo apyvarta nuo 328,5 mln.lt iki 282,9 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “pabrangtų” 13,1 mln.lt. “Atpigimas” siektų 6,8 mln.lt. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 4%, o “atpigimas”- 2,1%. Pastarasis skirtumas šiame tyrime yra pats didžiausias, todėl galima teigti, kad, pasikeitus prekybos režimui, importas iš Baltarusijos atpigėtų daugiausiai iš visų keturiolikos tiriamų valstybių. Tokios pat tendencijos išliko ir 2000 m. “Pabrangimas” išaugo iki 12,3 mln.lt., o atpigimas iki 8,7 mln.lt. Vertinant lyginamuoju skirtumu, atitinkamai 4,3% ir 3,1%. Toliau pateikiamame sąrašė atrinktos prekės, kurių 1999 m. arba 2000 m. skirtumas vertine išraiška buvo didesnis nei 200 tūkst. Lt.

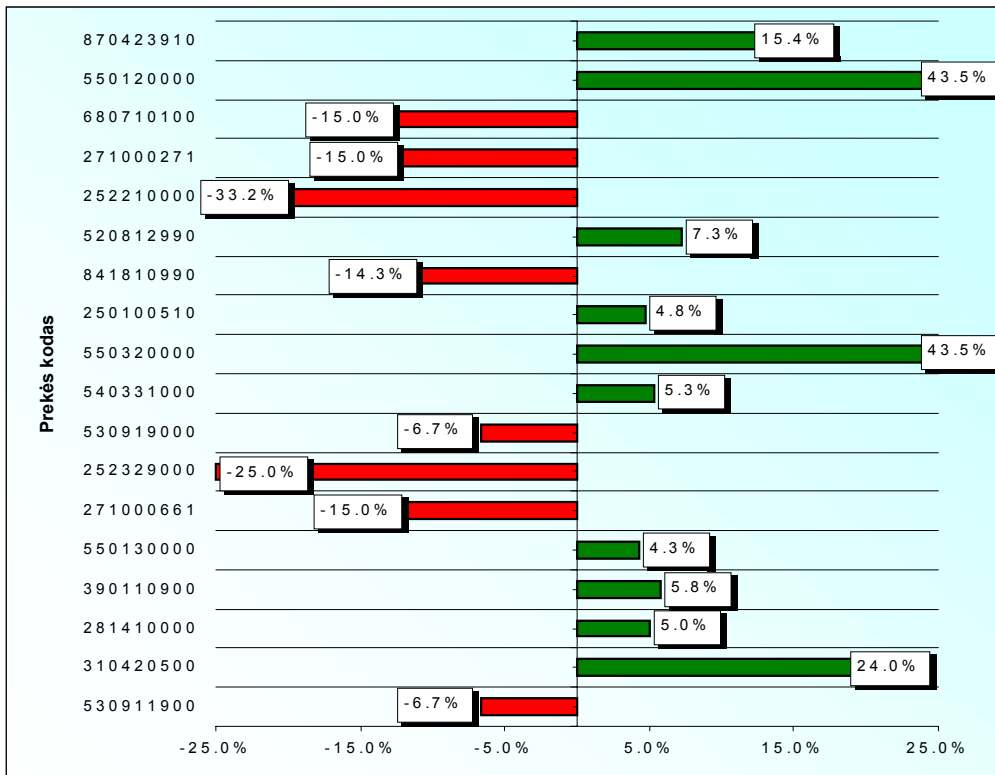
Importo iš Baltarusijos “pabrangimo” ir “atpigimo” pasikeitimus šiuo atveju daugiausiai nulėmė, ne pačių muitų dydžiai, bet kelis kartus išaugęs kai kurių prekių importas. Taip pat pasikeitimus įtakojo ir tai, kad Lietuva Baltarusijai pradėjo taikyti laikinąjį antidempingo muitą, o ES taip pat įvedė antidempingo muitą, kurio praeitais

metais nebuvo. Todėl galima teigti, kad skirtumus daugiausiai lėmė pasikeitusi importo apyvarta bei naujai pradėti taikyti antidempingo muitai.

15 grafikas. *Importo “pabrangimo” ir “atpigimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

16 grafikas. *Importo “pabrangimo” ir “atpigimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Lyginant su kitomis prieš tai analizuotomis šalimis, galima pastebėti, kad JAV atrinktų prekių importo apyvarta 1999 m. buvo didesnė daugiau nei 100 mln.lt., o 2000 m. beveik tokia pat, tačiau poveikis 1999 m. būtų buvęs beveik toks pat „pabrangiančiam“ importui, o Baltarusijos importo „atpigimas“ didesnis net 20 kartų. Analizuojant 2000 m. metų duomenis, galima pastebėti, kad labai stipriai pasikeitė poveikio dydis lyginant abiejų valstybių santykį. Tai galima paaiškinti, kad iš JAV nebuvo importuota daugiau prekių, kurių muitų tarifų skirtumai yra dideli, tuo tarpu kai iš Baltarusijos kai kurių prekių, kurioms taikomų muitų tarifų skirtumai buvo didelis 1999 m. ir toks pat išliko 2000 m., buvo importuota po kelis kartus daugiau.

Prekės   Aprašymas
kodas

31042050(0) Mineralinių arba cheminių kalio trąšų, kurių sudėtyje esančio kalio kiekis, išreikštas K₂O, didesnis kaip 40%, bet ne didesnis kaip 62% sauso bevandenio produkto masės, klasifikuojamų 31042050 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 22 mln.lt. ES šiai prekei taikė specifinį antidempingo muitą (19,51-48,19 Eur/t), Skaičiuojant *ad valorem* muitą, buvo atsižvelgta į reguliacijoje nustatytą dempingo maržą¹⁸, kuri buvo 24%, todėl šiam produktui ES taikomas muitas imamas būtent šis skaičius. Tokiu atveju, kai taikomas antidempingo muitas kitos preferencijos šioms prekėms neteikiamos. Lietuva šiai prekei muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška - 5,3 mln.lt. Lyginamasis skirtumas sudarytų 24 ct./lt. 2000 m. šių prekių importas šiek tiek sumažėjo iki 21,5 mln.lt., tačiau nesikeitė muिताi. Tai nulėmė tai, kad šios prekės „Pabrangimas“ vertine išraiška sudarytų 5,2 mln.lt. 2000 m. tai taip pat buvo didžiausias pasikeitimas kaip ir 1999 m. Lyginamasis skirtumas nepakito.

28141000(0) Bevandenio amoniako, klasifikuojamo 28141000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 24,7 mln.lt. ES šiai prekei taikė 8,3%, pritaikius BPS, 7,1% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 7,1 ct./lt. 2000 m. buvo importuota už 20,1 mln.lt. ES taikė 7,2% muitą, o pritaikius BPS 5% muitą. Lietuva šiai prekei netaikė muito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5ct./lt.

55012000(0) Sintetinių elementariųjų siūlų (gijų) gniužulų iš poliesterių, klasifikuojamų 55012000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1.9 mln.lt. Šiai prekei ES taikė antidempingo muitą -

---

¹⁸ 392R3068 OJ L 308, 24. 10. 92, p. 41

43,5%. Lietuva maito šiai prekei netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,8 mln.lt., lyginamasis skirtumas 43,5 ct./lt. 2000 m. buvo importuota už 1,5 mln.lt. maitai 2000 m. nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

25010051(0) Denatūruotos arba skirtos vartoti pramonėje (įskaitant rafinavimą), išskyrus konservavimą arba žmonėms ar gyvūnams vartoti, skirtos maisto produktų gamybai, druskos, klasifikuojamos *25010051(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 7,3 mln.lt. Šiai prekei ES taikė specifinį 1,7 EUR/t. maitą. Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,8 mln.lt., lyginamasis skirtumas 10,5 ct./lt. 2000 m. buvo importuota už 4,5 mln.lt., maitai 2000 m. nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

54033100(0) Vienasiūlių verpalų iš viskozės, nesuktųjų arba suktųjų, kurių sukrumas ne didesnis kaip 120 sūkių/m, klasifikuojamų *54033100(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 7,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 6,8%, pritaikius BPS, 5.8% maitą. Lietuva netaikė maito. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,8 ct./lt. 2000 m. buvo importuota už 1,5 mln.lt. 2000 m. ES maitas sumažėjo iki 6,2%, pritaikius BPS 5,3%. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,3 ct./lt.

87042291(0) Naujų autotransporto priemonių, skirtų kroviniams vežti, klasifikuojamų *87042291* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2,5 mln. Lt ES taikė 22%, pritaikius BPS, 15.4% maitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška - 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 15,4 ct./lt. 2000 m. maitai šiai prekei nepasikeitė, apyvarta sumažėjo iki 1,3 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

87042391 Naujų autotransporto priemonių, skirtų kroviniams vežti, klasifikuojamų *87042391* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2,4 mln. Lt ES taikė 22%, pritaikius BPS, 15.4% maitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška - 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 15,4 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Baltarusijos.

55032000(0) Sintetinių štapelio pluoštų, nekarštų, nešukuotų ir neapdorotų kitais paruošimo verpimui būdais iš poliesterių, *55032000(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6,2 mln.lt. Šiai prekei ES taikė antidempingo maitą - 43,5%. Lietuva maito šiai prekei netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas 43,5 ct./lt. 2000 m. buvo importuota už 5 mln.lt. maitai 2000 m. nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

- 39011090** Etileno polimerų, pirminės formos, klasifikuojamų *39011090* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,4 mln.lt. ES taikė 9,5%, pritaikius BPS, 6,7% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 6,7 ct./lt. 2000 m. ES muitas sumažėjo iki 8,3%, pritaikius BPS 5,8%. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,8 ct./lt.
- 55013000(0)** Sintetinių elementariųjų siūlų (gijų) gniužulų iš akrilo arba modifikuoto akrilo, klasifikuojamų *55013000(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,7 mln.Lt. Šiai prekei ES taikė 5,8%, pritaikius BPS, 4,9% muitą. Lietuva maito šiai prekei netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas 4,9 ct./lt. 2000 m. ES muitas sumažėjo iki 5,1%, pritaikius BPS 4,3%. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Importo apyvarta išaugo iki 10,8 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 4,3 ct./lt.
- 39011090(0)** Kitų politilenų, kurių savitasis sunkis mažesnis kaip 0,94, klasifikuojamų *39011090(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,4 mln.Lt. Šiai prekei ES taikė 9,5%, pritaikius BPS, 6,7% muitą. Lietuva maito šiai prekei netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 6,7 ct./lt. 2000 m. ES muitas sumažėjo iki 8,3%, pritaikius BPS 5,8%. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Importo apyvarta išaugo iki 15 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,8 ct./lt.
- 53091900(0)** Kitų lino audinių, klasifikuojamų *53091900(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,2 mln.Lt. Šiai prekei ES taikė 11%, pritaikius BPS, 9,4% muitą. Lietuva taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,7 ct./lt. 2000 m. ES muitas sumažėjo iki 9,8%, pritaikius BPS 8,3%. Importo apyvarta išaugo iki 6,3 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 6,6 ct./lt.
- 25221000(0)** Negesintų kalkių, klasifikuojamų *25221000(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,9 mln.Lt. Šiai prekei ES taikė 1,7%, pritaikius BPS, 0% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. 2000 m. ES muitas nepasikeitė, o Lietuva įvedė 33,2% laikinąjį antidempingo muitą. Importo apyvarta sumažėjo iki 3,4 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 1,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 33,2 ct./lt.
- 84181099(0)** Kitų šaldytuvų arba šaldiklių, klasifikuojamų *84181099(0)* subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 3,8 mln.lt. ES taikė 1,9% muitą. Lietuva šiai prekei taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 14,3 ct./lt.

- 25232900(0)** Kita kategorija prekių, patirsiančių poveikį, yra tos, kurių importas “atpigtų”. Daugiausiai “atpigtų” portlandcemenčio importas, klasifikuojamo 25232900(0) subpozicijoje. 1999 m. importuota už 9,6 mln.lt., ES taikė 1,7%, pritaikius BPS, 0% muitą. Lietuva šiai prekei taikė 20% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 1,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas – *minus* 20ct./lt. 2000 m. ES muitas nepakito, tačiau Lietuvos muitas išaugo iki 25%. Importo apyvarta sumažėjo iki 8,8 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 2,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 25 ct./lt.
- 53091190(0)** Balintų lino audinių, klasifikuojamų 53091190(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 45,7 mln.lt. ES taikė 11% muitą, pritaikius BPS 8,3%, Lietuva šiai prekei taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 2,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas - *minus* 5,7 ct./lt. 2000 m. ES muitas sumažėjo iki 9,8%, pritaikius BPS 8,3%, Lietuvos muitas išaugo nepakito. Importo apyvarta sumažėjo iki 29 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 1,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 6,7 ct./lt.
- 27100027(0)** Variklių kuro, kurio oktaninis skaičius mažesnis kaip 95, klasifikuojamo 27100027(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6 mln.lt. ES taikė 4,7%, pritaikius BPS, 0% muitą. Lietuva šiai prekei taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 15ct./lt. 2000 m. muitai nepakito. Importo apyvarta sumažėjo iki 2,6 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 15 ct./lt.
- 27100066(0)** Gazolių, kurių sudėtyje esanti siera sudaro ne daugiau kaip 0,05% masės, klasifikuojamos 27100066(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 5,9 mln.lt. ES taikė 3,5%, pritaikius BPS, 0% muitą. Lietuva šiai prekei taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 15 ct./lt. 2000 m. muitai nepakito. Importo apyvarta išaugo iki 9 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 1,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 15 ct./lt.
- 68071010** Stogų dangų ir apdailai naudojami dirbinių, klasifikuojamų 68071010 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,7 mln.lt. ES netaikė šiai prekei maito, o Lietuva taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - *minus* 15 ct./lt. 2000 m. muitai nepakito. Importo apyvarta sumažėjo iki 1,5 mln.lt. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 15 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Japonija

Lietuva ir Japonija nėra pasirašiusios prekybinių sutarčių. Lietuva Japonijai taiko didžiausio palankumo prekyboje statusą pagal LR Vyriausybės 1997 m. kovo 27 d. nutarimą Nr. 268, o Japonija Lietuvai – bendrąją preferencijų sistemą¹⁹.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, taigi didžiausio palankumo prekyboje statusas yra įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

ES ir Japonija nėra pasirašiusios prekybinių sutarčių. Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Japonijos prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis). Tačiau Japonija netaiko BPS Europos Sąjungai, todėl po Lietuvos narystės muitų tarifai kai kurioms prekėms keisis.

Eksportas

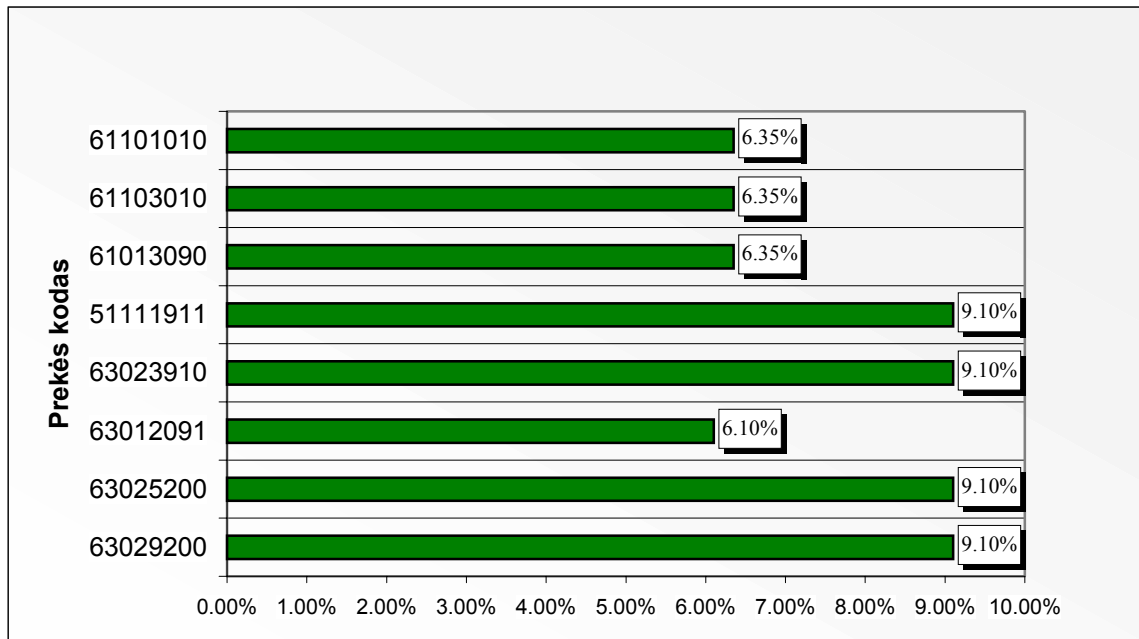
Iš 2000 metais eksportuotų į Japoniją prekių grupių išsiskyrė:

- linai (53013010, 53012900, 53012100), kurių eksportas sudarė 23,1 proc. (1999 metais buvo 38,0 proc.) atrinktųjų prekių;
- baldai (94060010, 94036090, 94035000, 94033019, 94016900), kurių eksportas sudarė 16,9 proc. (1999 metais sudarė 11,2 proc.) atrinktųjų prekių;
- įvairaus tipo lazeriai (90139090, 90314900, 90132000), kurių eksportas sudarė 7,4 proc. (1999 metais sudarė 11,0 proc.) atrinktųjų prekių.
- Pažymėtina, kad dėl narystės ES Lietuvos eksportui muitų dydis aukščiau išvardintoms prekėms nepasikeis.

Lyginant Lietuvos ir Japonijos bei ES ir Japonijos tarpusavio prekybos režimus, matyti, kad nuo narystės ES dienos kai kurioms Lietuvos eksportuojamoms prekėms muitai pakils. Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinkta 18 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotų į Japoniją prekių, patirsiančių poveikį dėl muitų pasikeitimo. Reikėtų

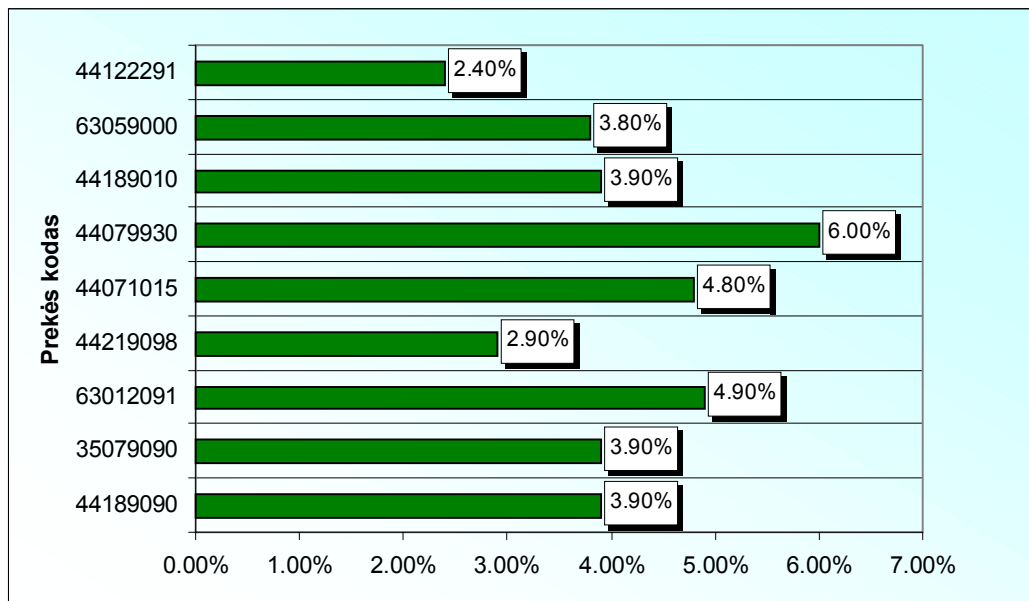
pažymėti, kad minėtų prekių eksporto į Japoniją “pabrangimas sudaro 219,6 tūkst. Lt. (1999- 123,1 tūkst. lt.). Pabrangimas “lyginamąja išraiška” būtų lygus 0,9 ct. (1999 metais- 1,2 ct.) kiekvienam eksportuojamų prekių litui, kas yra labai nedaug. Taigi, šiuo atveju reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

17 grafikas. Eksporto “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)

¹⁹ Aprašymą žiūrėkite 24 psl.

18 grafikas. Eksporto „pabrangimo“ lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės kodas	Aprašymas
44122920	Didžiausią poveikį patirs medienos tašelių plokštės, sluoksninės plokštės ir grindų plokštės. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai taikomas 3,6 proc. importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 38,5 tūkst. Lt, esant 1602,9 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų 2,4 ct., tenkančio vienam litui. (1)
44189090	Kiti statybiniai stalių ir dailidžių dirbiniai iš medienos, įskaitant akytosios medienos plokštes, sumontuotas parketo grindų plokštes, malksnas ir skalas. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 3,9%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 29,0 tūkst. Lt, esant 743,1 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,9 ct., tenkančio vienam litui. (2)
44072905	Mediena, kurios storis didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta arba perskelta, nudrožta arba be žievės, obliuota arba neobliuota, šlifuota arba nešlifuota, sujungta smaiginėmis sąlaidomis. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6,0%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 23,1 tūkst. Lt, esant 385,7 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų 6,0 ct., tenkančius vienam litui. (3)
35079090	Fermentai (enzimai). Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 3,9%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 20,4 tūkst. Lt, esant 524,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,9 ct., tenkančio vienam litui. (4)
63012091	Antklodės, pagamintos tik iš vilnos arba iš švelniavilnių gyvūnų plaukų. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6,1%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 1,2% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 19,7

- tūkst. Lt, esant 404,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **4,9** ct., tenkančio vienam litui. (5)
- 44219098** Stalo peilių, šakučių arba šaukštų rankenos (kotai, kriaunos) iš medienos. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 2,9%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **19,3** tūkst. Lt, esant 664,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2,9** ct., tenkančio vienam litui. (6)
- 44071015** Mediena, kurios storis didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta arba perskelta, nudrožta arba be žievės, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 4,8%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **14,3** tūkst. Lt, esant 298,7 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **4,8** ct., tenkančio vienam litui. (7)
- 44079930** Mediena, kurios storis didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta arba perskelta, obliuota. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6,0%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **13,9** tūkst. Lt, esant 231,9 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **6,0** ct., tenkančio vienam litui. (8)
- 63029200** Tualetų baltiniai ir virtuvės baltiniai iš lino. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 9,1%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 7,28% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **10,3** tūkst. Lt, esant 563,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1,82** ct., tenkančio vienam litui. (9)
- 63025200** Stalo aptiesalai iš lino. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 9,1%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 7,3% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **8,6** tūkst. Lt, esant 474,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1,8** ct., tenkančio vienam litui. (10)
- 44189010** Klijuota mediena. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 3,9%, bet, pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **5,8** tūkst. Lt, esant 149,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,9** ct., tenkančio vienam litui. (11)
- 63059000** Maišai ir krepšiai iš kitų tekstilės medžiagų, naudojami prekėms pakuoti. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 3,8%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **5,2** tūkst. Lt, esant 135,9 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,8** ct., tenkančio vienam litui. (12)
- 44122291** Medienos tašelių plokštės, sluoksninės plokštės ir grindų plokštės. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6,0%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 3,6% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **5,0** tūkst. Lt, esant 208,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2,4** ct., tenkančio vienam litui. (13)
- 63049200** Kiti baldams ir būstui dekoruoti naudojami dirbiniai nemegzti ir nenerti iš medvilnės. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 8,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 6,8% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **2,2** tūkst. Lt, esant 128,7 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1,7** ct., tenkančio vienam litui. (14)
- 63023910** Patalynė iš lino. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 9,1%. Pritaikius BPS,

Lietuvai yra taikomas 7,3% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 1,4 tūkst. Lt, esant 75,8 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų 1,8 ct., tenkančio vienam litui. (15)

63039100 Užuolaidos iš medvilnės. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 8,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 6,8% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 1,1 tūkst. Lt, esant 62,08 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 1,7 ct., tenkančio vienam litui. (16)

44101990 Kitos medienos drožlių plokštės ir plokštės iš medienos arba iš kitų į medieną panašių medžiagų. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 5,0%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 3,0% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 1,1 tūkst. Lt, esant 56,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 2,0 ct., tenkančio vienam litui. (17)

63023990 Patalynė iš kitų tekstilės medžiagų. Japonijos konvencinis muitas šiai prekei yra 6,1%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 4,9% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 0,6 tūkst. Lt, esant 49,2 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 1,2 ct., tenkančius vienam litui. (18)

Pažymėtina, kad Lietuvos eksporto į Japoniją sąlygų pablogėjimo negalima vienareikšmiškai sieti vien tik su Lietuvos naryste ES. Bendroji preferencijų sistema yra taikoma mažiau išsivysčiusioms valstybėms, todėl, Lietuvos ekonominei padėčiai gerėjant arba pasikeitus Japonijos vyriausybės politikai, nėra garantijų, kad BPS Lietuvai būtų taikoma neribotą laikotarpį.

Importas

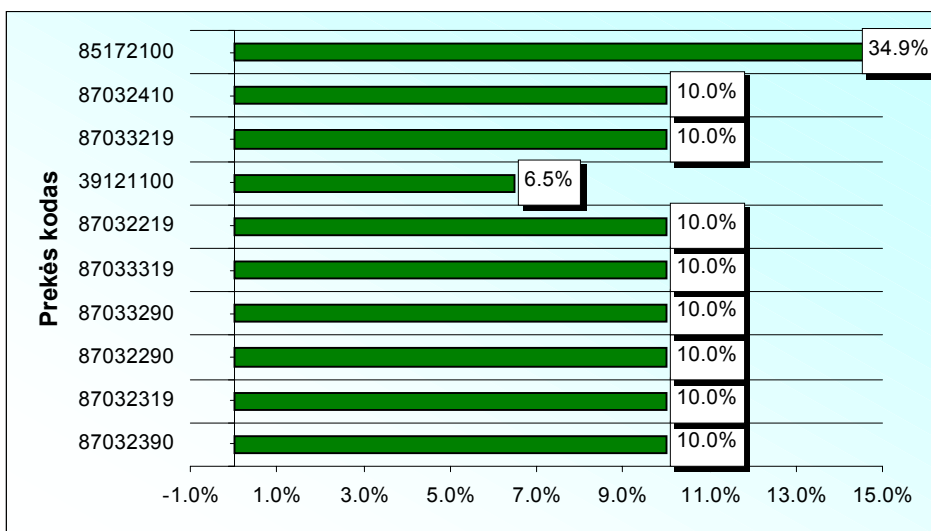
1999 m. Japonijos importas į Lietuvą sudarė 1,6% viso importo. Pramonės prekių importo apyvarta siekė 306 mln.lt. Tai buvo beveik 100% viso šios šalies importo. 2000 m. importas išaugo iki 406,1 mln.lt. ir tai sudarė 1,9% viso importo į Lietuvą. Pramonės prekių buvo importuota už 389,2 mln., o šiame tyrime, analizuojant 2000 m. duomenis, buvo atrinkta pramonės prekių, kurių apyvarta sudarė 296,5 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies “pabrangtų” 15,9 mln.lt. Iš Japonijos nebuvo importuota prekių, kurių importas galėtų “atpigti”. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 6,8%. Šis skirtumas šiame tyrime yra pats didžiausias, todėl galima teigti, kad, pasikeitus prekybos, režimams importas iš Japonijos būtų “pabrangęs” daugiausiai iš visų keturiolikos tiriamųjų valstybių. 2000 m. skirtumas

vertine išraiška išaugo iki 16,8 mln. Tai daugiausiai nulėmė tai, kad padidėjo Japoniškos kilmės prekių importas į Lietuvą, nes iš principo muitai šioms prekėms nesikeitė²⁰. Vertinant lyginamuoju skirtumu, pokytis 2000 m. būtų sudaręs 5.7%. Lyginamasis skirtumas 2000 m. buvo mažesnis, nes Lietuva (atsižvelgiant į nacionalines KPN pozicija) įvairiems dėvėtiems automobiliams taikė importo muitus nuo 5% iki 10%.

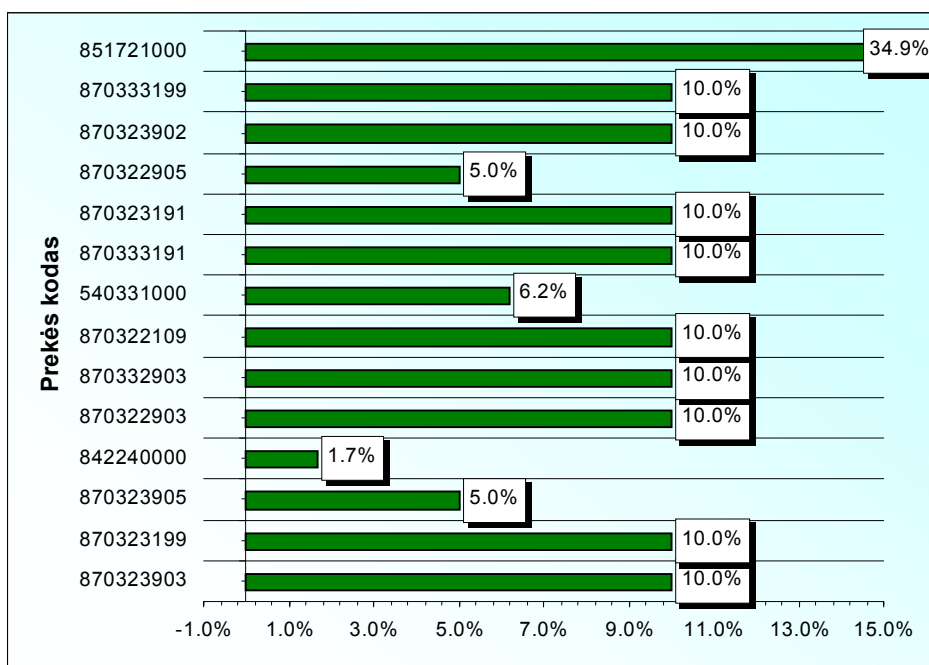
Analizuojant Japonijos atvejį buvo pastebėta, kad nemažą dalį importuojamų automobilių sudaro naudoti. Darant prielaidą, kad šie automobiliai patenka į Lietuvą daugiausiai iš ES šalių, galima būtų teigti, kad šis poveikis nebūtų ne toks ženklus, kadangi į ES muitų teritoriją vieną kartą patekusi prekė, ją parduodant į kitą ES šalį-narę nebereikia mokėti maito mokesčio. Šis mokestis sumokamas, kai prekė pirmą kartą patenka į ES muitų teritoriją, o prekė gali laisvai cirkuliuoti šioje teritorijoje. “Pabrangimas” galėtų būti tik tuo atveju, jei naudoti automobiliai patektų į Lietuvą tiesiogiai iš Japonijos ar kitos trečiosios šalies nepriklausančios ES.

19 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

²⁰ Reikia pažymėti, kad 2000 m. analizė buvo atliekama remiantis devynių ženklų pozicijomis. Devintas ženklas yra nacionalinė pozicija, todėl kai kurioms prekėms galimas skirtingas muitas, jei žiūrėsime pagal aštuonių ženklų pozicijas. Toks atvejis pastebėtas importui iš Japonijos, kur didžiąją dalį sudaro įvairių automobilių, ypač naudotų, importas. Todėl lyginant dviejų metų duomenis, neišvengiamai galimas netikslumas.

20 grafikas. *Importo „pabrangimo“ lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Prekės   Aprašymas

kodas

87032390 (2,3,5,7)

Naudotų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm., bet ne didesnis nei 3000 kub.cm., klasifikuojamų 87032390(2,3,5,7) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 46,1 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 4,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. ši prekė buvo importuota su skirtingais muitais, atsižvelgiant į nacionalines pozicijas, t.y. devintąjį ženklą. Todėl apskaičiuojant bendrus skirtumus buvo sudėta 4 prekių apyvarta bei joms taikomų muitų skirtumai vertine išraiška.²¹ Tokiu būdu 2000 m. šių prekių buvo importuota už 753,1 mln.lt. ES šioms prekėms taikė 10% muitą. Lietuva šioms prekėms taikė muitus nuo 5% iki 10%, o 87032390(3) subpozicijai maito netaikė. Viso pabrangimas būtų sudaręs 5,5 mln.lt. (bendras visų keturių nac. subpozicijų suma). Konsoliduotas lyginamasis skirtumas būtų sudaręs 0,7ct./lt.

87032319 (1,9) Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių

²¹ Gali būti, kad į 50 daugiausiai importuotų prekių sąrašą nepateko dar viena nacionalinės subpozicija 87032390(8), todėl skirtumas gali būti ne visai tikslus.

cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm. , bet ne didesnis nei 3000 kub.cm., klasifikuojamų 87032319(1,9) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 22,9 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 10ct./lt. 2000 m. ši prekė buvo importuota su skirtingais muitais, atsižvelgiant į nacionalines pozicija, t.y. devintąjį ženklą. Todėl apskaičiuojant bendrus skirtumus buvo sudėta abiejų prekių apyvarta bei joms taikomų muitų skirtumai vertine išraiška. Tokiu būdu 2000 m. šių prekių buvo importuota už 32,6 mln.lt. ES šioms prekėms taikė 10% muitą. Lietuva šioms prekėms maito netaikė. Viso pabrangimas būtų sudaręs 3,3 mln.lt. (bendras visų keturių nac. subpozicijų suma). Konsoliduotas lyginamasis skirtumas būtų sudaręs 10 ct./lt.

87032290 (3,5) Naudotų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1000 kub.cm. , bet ne didesnis nei 1500 kub.cm., klasifikuojamų 87032290(3,5) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 17,2 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. ši prekė buvo importuota su skirtingais muitais, atsižvelgiant į nacionalines pozicija, t.y. devintąjį ženklą. Todėl apskaičiuojant bendrus skirtumus buvo sudėta 2 prekių apyvarta bei joms taikomų muitų skirtumai vertine išraiška.²². Tokiu būdu 2000 m. šių prekių buvo importuota už 23,3 mln.lt. ES šioms prekėms taikė 10% muitą. Lietuva šioms prekėms taikė muitus nuo 5% iki 10%, o 87032290(3) subpozicijai maito netaikė. Viso pabrangimas būtų sudaręs 2 mln.lt. (bendras dviejų nac. Subpozicijų suma). Konsoliduotas lyginamasis skirtumas būtų sudaręs 8,7 ct./lt.

87033290 Naudotų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis kaip 2500 kub.cm., klasifikuojamų 87033290 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 14,4 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Japonijos.

87033319 Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis kaip 2500 kub.cm., klasifikuojamų 87033319 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 9,9 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Japonijos.

---

²² Gali būti, kad į 50 daugiausiai importuotų prekių sąrašą nepateko kitos trys nacionalinės subpozicijos 87032390(2,7,8), todėl skirtumas gali būti ne visai tikslus.

- 87032219** Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindro darbinis tūris didesnis nei 1000 kub.cm. , bet ne didesnis nei 1500 kub.cm., klasifikuojamų 87032219 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6,3 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Japonijos.
- 85172100(0)** Faksimilinių aparatų, klasifikuojamų 85172100 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,7 mln.lt. ES šiai prekei taikė antidempingo 34,9% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 34,9 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas sumažėjo iki 1,4 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,5 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 87033219 (1,9)** Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindro darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm., bet ne didesnis nei 2500 kub.cm., klasifikuojamų 87033219(1,9) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,6 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. 2000 m. ši prekė buvo importuota su skirtingais muitais, atsižvelgiant į nacionalines pozicija, t.y. devintąjį ženklą. Todėl apskaičiuojant bendrus skirtumus buvo sudėta abiejų prekių apyvarta bei joms taikomų muitų skirtumai vertine išraiška. Tokiu būdu 2000 m. šių prekių buvo importuota už 4 mln.lt. ES šioms prekėms taikė 10% muitą. Lietuva šioms prekėms maito netaikė. Viso pabrangimas būtų sudaręs 0,4 mln.lt. (bendras abiejų nac. Subpozicijų suma). Konsoliduotas lyginamasis skirtumas būtų sudaręs 10 ct./lt.
- 87032410(9)** Naujų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindro darbinis tūris didesnis kaip 3000 kub.cm., klasifikuojamų 87032410 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,4 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. šios prekės importas sumažėjo iki 1,1 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,1 mln.lt. Lyginamasis skirtumas nepakito.
- 39121100** Neplastifikuotų celiuliozės acetatų, klasifikuojamų 39121100 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 5,1 mln.lt. ES taikė 6,5% muitą, o Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 6,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Japonijos.
- 84224000(0)** 2000 m. buvo importuota tokių prekių, kurios nepateko į 1999 m. tyrimą. Kitų pakavimo arba vyniojimo įrenginių (įskaitant vyniojimo į pakaitinus traukias (susitraukiančias) plėveles

įrenginių), klasifikuojamų 84224000(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 18,2 mln.lt. ES taikė 1,7% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 1,7 ct./lt.

87033290 (3,5,7) 2000 m. buvo importuota tokių prekių, kurios nepateko į 1999 m. tyrimą. Automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindų darbinis tūris didesnis kaip 2500 kub.cm., klasifikuojamų 87033290(3,5,7) subpozicijose, 2000 m. buvo importuota už 14,4 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva (3) prekei maito netaikė, (5,7) taikė atitinkamai 5% ir 10% muitą. Konsoliduotas skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,9 mln.lt., lyginamasis skirtumas 6,1 ct./lt.

54033100(0) Kitų vienasiūlių verpalų iš viskozės, nesuktųjų arba suktųjų, kurių sukrumas ne didesnis kaip 120 sūkių/m, klasifikuojamų 54033100(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 6,3 mln.lt. ES taikė 6,2% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 6,2 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Ukraina

Lietuvos ir Ukrainos prekybinius santykius reguliuoja Susitarimas dėl laisvos prekybos, pasirašytas 1993 rugpjūčio 4 d., numatantis, kad prekyboje pramonės gaminiais muitai yra netaikomi.

Pažymėtina, kad Lietuva tapo PPO nare, o Ukraina šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjungos ir Ukrainos prekybinius santykius reguliuoja Partnerystės ir bendradarbiavimo sutartis (angl.- Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, and Ukraine), įsigaliojusi 1998 m. kovo 1 d., įtvirtinanti didžiausio palankumo statusą prekyboje. ES ir Ukraina taip pat yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienų, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų. Pažymėtina, kad Ukraina šiuo metu yra derybų dėl narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

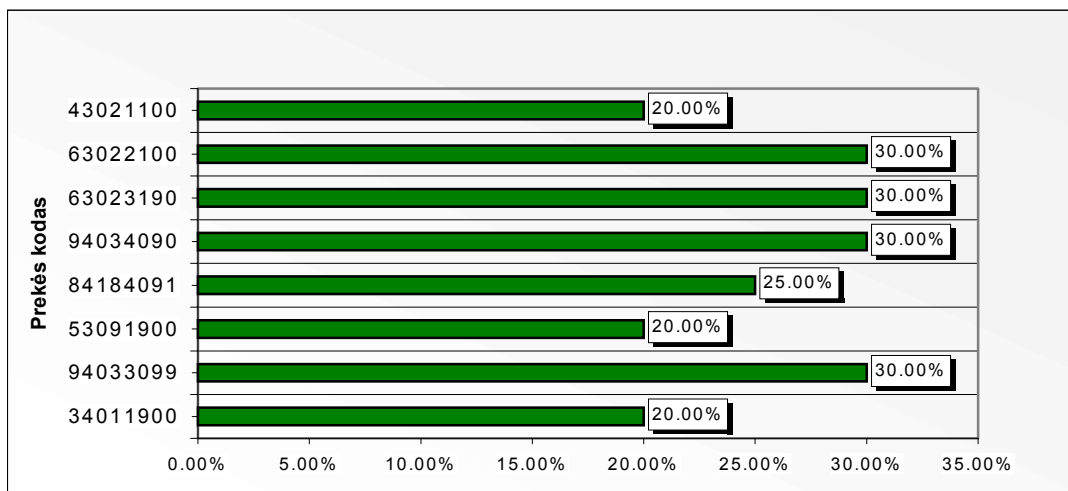
Nuo Lietuvos narystės ES datos, Lietuvos ir Ukrainos Susitarimas dėl laisvos prekybos privalės būti denonsuotas. Tai reikš, kad Ukraina nuo minimos dienos ims taikyti Lietuvai konvencinius muitus, kaip ir Lietuvos ir Ukrainos prekybiniai santykiai bus reguliuojami ES ir Ukrainos sutartiniais santykiais. Lyginant Lietuvos ir Ukrainos bei ES ir Ukrainos tarpusavio prekybos režimus, matyti, kad nuo narystės ES dienos praktiškai visoms Lietuvos eksportuojamoms bei importuojamoms prekėms muitai pakils.

Eksportas

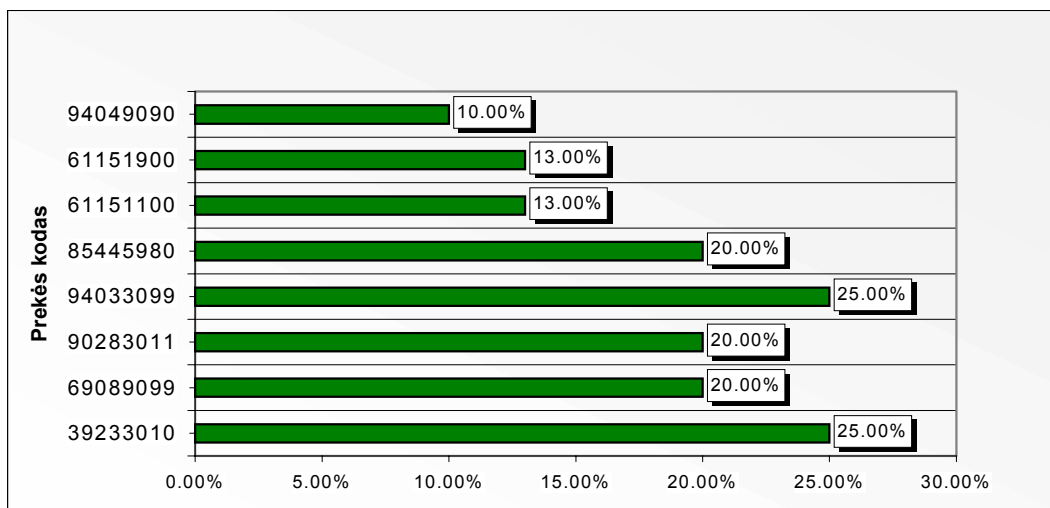
Nuo Lietuvos narystės ES datos, Lietuvos ir Ukrainos Susitarimas dėl laisvos prekybos privalės būti denonsuotas. Tai reikš, kad Ukraina nuo minimos dienos ims taikyti Lietuvai konvencinius muitus. Lyginant Lietuvos ir Ukrainos bei ES ir Ukrainos

tarpusavio prekybos režimus, matyti, kad nuo narystės ES dienos praktiškai visoms Lietuvos eksportuojamoms prekėms muitai pakils. Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinktos 29 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotos į Ukrainą prekių, patirsiančios poveikį dėl muitų pasikeitimo. Minėtų prekių eksporto į Ukrainą “pabrangimas sudaro 11661,1 tūkst. Lt. (1999 metais buvo 27113,6 tūkst. Lt.). Pabrangimas “lyginamąja išraiška” būtų lygus 2,1 ct. kiekvienam eksportuojamų prekių litui (1999 metais buvo 10,9 ct.). Kadangi daugelio prekių eksporto sąlygos pasikeis, reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

21 grafikas. Eksporto “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)

22 grafikas. Eksporto “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės kodas	Aprašymas
39233010	Didbuteliai, buteliai, buteliukai (flakonai) ir panašūs dirbiniai, kurių talpa ne didesnė kaip 2 litrai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 25 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 5975,9 tūkst. Lt, esant 19903,6 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 25 ct., tenkančius vienam litui. (1)
69089099	Kiti keramikiniai gaminiai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 20 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 925,3 tūkst. Lt, esant 4626,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 20 ct., tenkančių vienam litui. (2)
85445980	Laidai ir kabeliai, skirti aukštesnei kaip 80 V, bet ne aukštesnei kaip 1000 V įtampai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 20 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 761,6 tūkst. Lt, esant 3808,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 20 ct., tenkančių vienam litui. (3)
72251100	Orientuoto grūdėtumo plienas. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 611,5 tūkst. Lt, esant 12229,88 Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 5 ct., tenkančio vienam litui.(4)
90283011	Vienafaziai elektros skaitikliai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 20 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 519,0 tūkst. Lt, esant 2594,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 20 ct., tenkančių vienam litui.(5)
39211310	Akyti lakštai iš plastikų lankstūs. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 20 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 349,6 tūkst. Lt, esant 1747,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 20 ct., tenkančių vienam litui. (6)
48202000	Sąsiuviniai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 25 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 296,7 tūkst. Lt, esant 1186,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 25 ct., tenkančius vienam litui. (7)
94033099	Įvairūs baldai, kurių aukštis didesnis kaip 80 cm, kiti. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 25%, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 285,1 tūkst. Lt, esant 1140,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 25 ct., tenkančius vienam litui. (8)
48057090	Kitas popierius ir kartonas, skirtas gaminti gofruotam popieriui ir gofruotam kartonui. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 10 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 284,2 tūkst. Lt, esant 2841,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 10 ct., tenkančių vienam litui. (9)
39041000	Polivinilchloridas, nesumaišytas su jokiais kitomis medžiagomis. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 10 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 269,3 tūkst. Lt, esant 2693,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų

10 ct., tenkančių vienam litui. (10)

- 27100066** Dyzeliniai degalai. Ukrainos konvencinis maitas (paverstas iš specifinio į ad valorem) šiai prekei yra 0,5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **264,8** tūkst. Lt, esant 48754,4 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **0,5** ct., tenkančio vienam litui. (11)
- 39012090** Kiti polimerai pirminės formos. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 2 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **260,4** tūkst. Lt, esant 13021,4 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (12)
- 88024090** Kiti orlaiviai. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 10 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **230,8** tūkst. Lt, esant 2308,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **10** ct., tenkančių vienam litui. (13)
- 84184091** Kiti šaldytuvai ir šaldikliai. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **223,2** tūkst. Lt, esant 4463,4 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (14)
- 61151100** Pėdkelnės ir triko iš sintetinių pluoštų, kurių atskiro vienasiučio verpalo ilginis tankis mažesnis kaip 67 decitekso. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 13 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **207,6** tūkst. Lt, esant 1597,1 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **13** ct., tenkančių vienam litui.(15)
- 61151900** Pėdkelnės ir triko iš kitų tekstilės medžiagų, kurių atskiro vienasiučio verpalo ilginis tankis mažesnis kaip 67 decitekso. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 13 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **152,2** tūkst. Lt, esant 1170,7 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **13** ct., tenkančių vienam litui.(16)
- 94049090** Čiužinių karkasai; patalynės reikmenys ir panašūs baldų reikmenys su vidiniu plunksnų arba pūkų sluoksniu nauji. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 10%, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **138,7** tūkst. Lt, esant 1386,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **10** ct., tenkančių vienam litui. (17)
- 84185019** Kiti šaldytuvai- prekystaliai ir vitrinos. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **130,5** tūkst. Lt, esant 2610,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (18)
- 39231000** Dėžės, dėžutės, rėminė tara ir panašūs dirbiniai. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 10 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **117,7** tūkst. Lt, esant 1176,7 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **10** ct., tenkančių vienam litui. (19)
- 85401115** Televizijos kineskopai, kurių įstrižainės ilgis didesnis kaip 52 cm, bet ne didesnis kaip 72 cm. Ukrainos konvencinis maitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai maitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **108,6** tūkst. Lt, esant 2171,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (20)

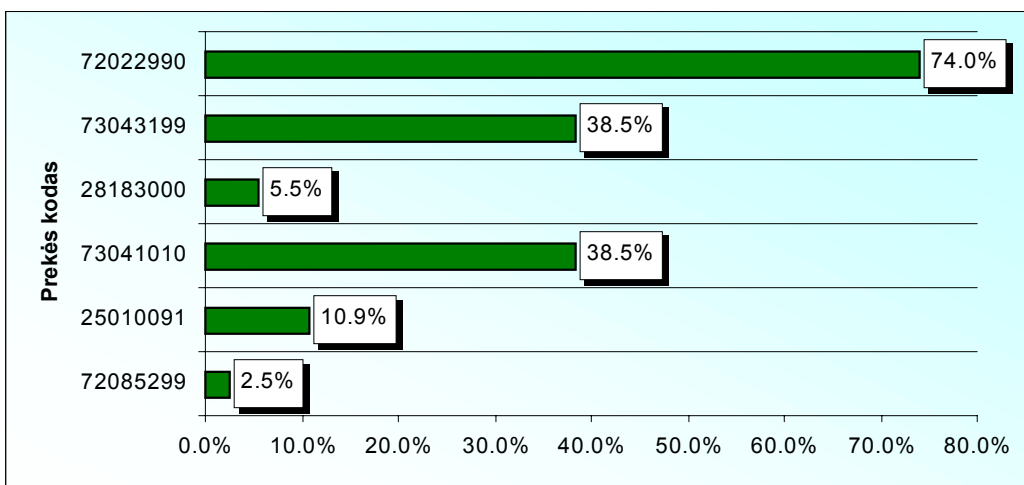
- 72107090** Kita skarda. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **98,9** tūkst. Lt, esant 1978,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui.(21)
- 72101211** Alavuotoji skarda. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 1 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **97,5** tūkst. Lt, esant 9752,7 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **1** ct., tenkantį vienam litui.(22)
- 31053000** Diamonio rūgštusis fosfatas. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5%, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **96,3** tūkst. Lt, esant 1926,7 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (23)
- 84184091** Šaldytuvai ir šaldikliai, kurių talpa ne didesnė kaip 250 litrų. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **63,3** tūkst. Lt, esant 1266,3 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (24)
- 39211310** Kitos plokštės ir lakštai iš plastikų lankstūs. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **61,3** tūkst. Lt, esant 1225,1 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (25)
- 38231100** Stearino rūgštis. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 5 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **60,0** tūkst. Lt, esant 1200,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **5** ct., tenkančius vienam litui. (26)
- 39011090** Kitas polietilenas. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 0,1 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **31,4** tūkst. Lt, esant 31377,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **0,1** ct., tenkančio vienam litui. (27)
- 85371099** Kiti skydai, plokštės, spintos, pultai, stendai, ir kiti konstrukcijų pagrindai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 2 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **25,7** tūkst. Lt, esant 594,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (28)
- 39076080** Kiti poliacetaliai ir poliesteriai. Ukrainos konvencinis muitas šiai prekei yra 1 %, o pagal susitarimą dėl laisvos prekybos Lietuvai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **14,0** tūkst. Lt, esant 1401,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **1** ct., tenkantį. (29)

Importas

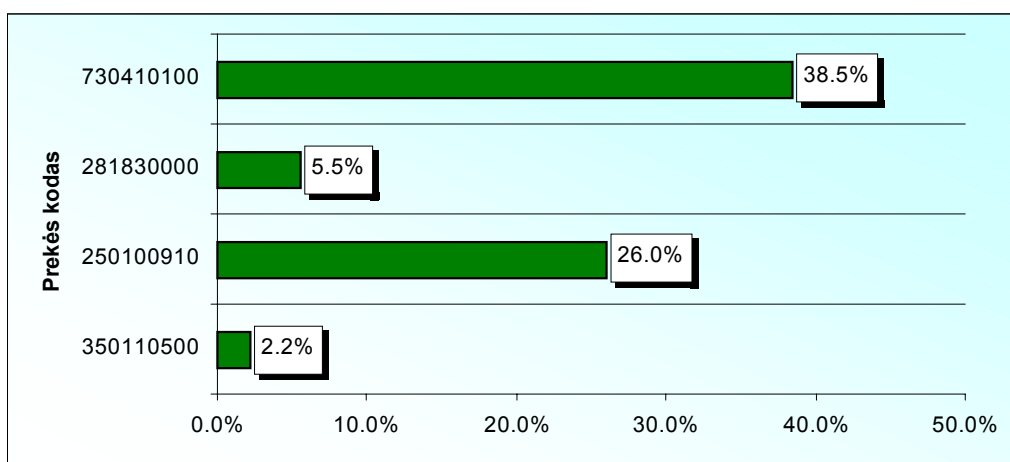
1999 m. Ukrainos importas į Lietuvą sudarė 1,6% viso importo. Pramonės prekių importas buvo 268,6 mln.lt. Tai yra 89,6% viso šios šalies importo. 2000 m. importas iš Ukrainos padidėjo 10,5% iki 331.1 mln.lt. arba 1,5% nuo viso importo į Lietuvą. Pramonės prekių importas sumažėjo iki 265,2 mln.lt. ir tai sudarė 80,1% viso importo iš Ukrainos.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas” – 4,6 mln.lt. Be abejonės, importas iš šios šalies negali “atpigti”, nes Lietuva visoms pramoninėms prekėms taiko nulinius muitus. Lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 2,4%. Didžiausią poveikį būtų patyrusios tik tos prekės, kurioms ES taikė antidempingo muitus. 2000 m. “pabrangimas” būtų sudaręs 2,6 mln.lt. ir tai būtų 1,5% vertinant lyginamuoju skirtumu. Kaip matyti poveikis būtų buvęs mažesnis lyginant su 1999 m. Tai galėjo būti sąlygota tuo, kad sumažėjo importo apyvarta bei pasikeitė prekių struktūra. Į 2000 m. tyrimo 50-ies daugiausiai importuotų prekių sąrašą nepateko tos prekės, kurioms ES taiko gana didelius antidempingo muitus. Tačiau reikėtų pažymėti, kad išaugo įvairių metalų asortimentas (XV skyriaus prekių). Tačiau normaliai ES šioms prekėms didelių muitų netaiko. Jie svyruoja nuo 1,3% iki 2,7%. Todėl net ir esant dideliai apyvartai šis poveikis nebūtų labai ženklus, be to daugeliu atveju, pritaikius BPS nuolaidas, šie dar labiau sumažėja arba muitas tampa nulinis. Todėl galima teigti, kad esant tokiai prekių struktūrai, denonsavus Lietuvos ir Ukrainos Laisvosios prekybos sutartį, importuojamų prekių kainos galėtų išaugti labai nežymiai. Palyginimui galima analizuoti apyvartos ir poveikio vertinės išraiškos santykį visų 14 tiriamųjų valstybių kontekste. Akivaizdu, kad šis santykis yra vienas iš mažiausių.

23 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

24 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

**Prekės
kodas**   **Aprašymas**

730410109(0) Vamzdynų vamzdžių, tinkamų naudoti naftotiekių arba dujotiekių tiesimui, kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 406,4 mm., klasifikuojamų 73041010(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,8 mln.lt. ES šiai prekei taikė 38,5% antidempingo muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas 38,5 ct./lt. 2000 m. apyvarta išaugo iki 2,2 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška išaugo iki 0,9 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.

- 72022990** Ferossilicio, klasifikuojamo 72022990 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 0,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 74% antidempingo muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas 74 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Ukrainos.
- 25010091(0)** Druskos, tinkamos vartoti žmonėms, klasifikuojamos 25010091(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 4,6 mln.lt. ES šiai prekei taikė specifinį 2,6 Eur/t muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,50 mln.lt., lyginamasis skirtumas 10,9 ct./lt. 2000 m. apyvarta išaugo iki 4,8 mln.lt. muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška šiek tiek padidėjo iki 0,52 mln.lt.
- 73043199** Šaltai temptų arba šaltai valcuotų apsauginių vamzdžių, vamzdynų vamzdžių ir gręžimo vamzdžių, tinkamų naudoti naftos arba dujų gręžiniuose, klasifikuojamų 73043199 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,2 mln.lt. ES šiai prekei taikė 38,5% antidempingo muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 38,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Ukrainos.
- 72085299** Plokščių valcavimo produktų iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno, kurių storis ne mažesnis kaip 4,75 mm. Bet ne didesnis kaip 10 mm., o plotis mažesnis kaip 2050 mm, klasifikuojamų 72085299 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 10,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 2,5% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 2,5 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Ukrainos.
- 28183000(0)** Aliuminio hidroksido, klasifikuojamos 28183000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6,2 mln.lt. ES šiai prekei taikė 5,5% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 5,5 ct./lt. 2000 m. apyvarta sumažėjo iki 3,7 mln.lt. muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,2 mln.lt.
- 35011050(0)** 2000 m. buvo importuota tokių prekių, kurios nepateko į 1999 m. tyrimą. Kazeinų, kazeinatų ir kitų kazeino dirbinių; kazeininių klijų skirtų naudoti pramonėje, išskyrus maisto produktų ir pašarų gamybą, klasifikuojamų 35011050(0) subpozicijoje, 2000 m. buvo importuota už 12,4 mln.lt. ES taikė 3,2% muitą, pritaikius BPS- 2,2%. Lietuva šiai prekei muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 2.2 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Kinija

Lietuvos ir Kinijos prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kinijos Liaudies Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl ekonominio-prekybinio bendradarbiavimo, įsigaliojęs 1994 m. birželio 29 d., numatantis didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, o Kinija šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjungos ir Kinijos prekybinius santykius reguliuoja Prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo sutartis (angl.- Agreement on Trade and Economic Cooperation between the European Economic Community and the People's Republic of China), įtvirtinanti didžiausio palankumo prekyboje statusą. ES ir Kinija taip pat yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienu, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų. Pažymėtina, kad Kinija šiuo metu yra derybų dėl narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Eksportas

Lietuvos eksportas į Kiniją 1999 metais sudarė 3,5 mln. Lt. arba 0,0 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 2,2 mln. Lt, arba 62,9 proc. viso eksporto į Kiniją.

Iš eksportuojamų į Kiniją prekių grupių išsiskyrė:

- kailiniai drabužiai (43031090), kurių eksportas sudarė 22,0 proc. atrinktųjų prekių;
- fermentai (enzimai) (35079090), kurių eksportas sudarė 20,1 proc. atrinktųjų prekių;
- matavimo ir kontrolės prietaisai (90312000), kurių eksportas sudarė 17,1 proc. atrinktųjų prekių;

- lazeriai bei jų atsarginės dalys (90139090), kurių eksportas sudarė 15,7 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Kiniją prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

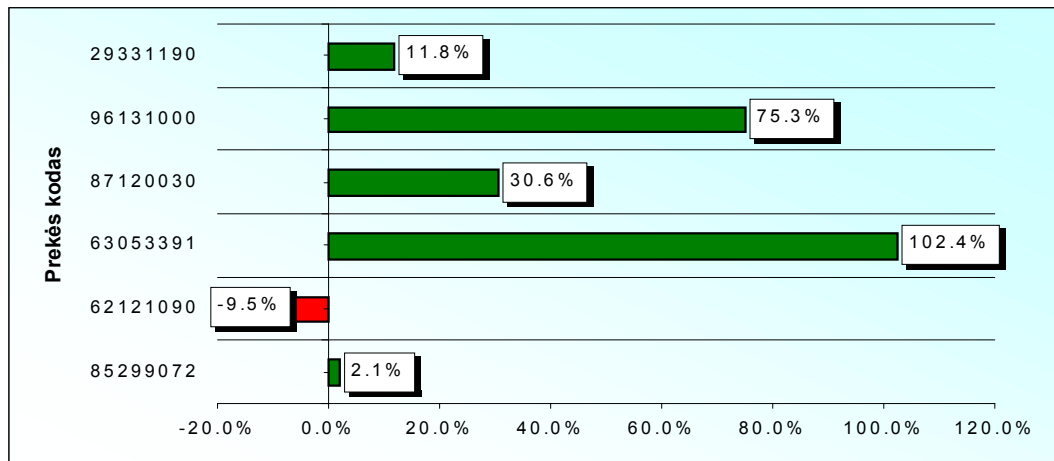
- fermentai (enzimai) (35079090), kurių eksportas sudarė 32,6 proc. (1999 metais buvo 20,1 proc.) atrinktųjų prekių;
- linai minti arba brukti (53012100), kurių eksportas sudarė 13,6 proc. atrinktųjų prekių.

Importas

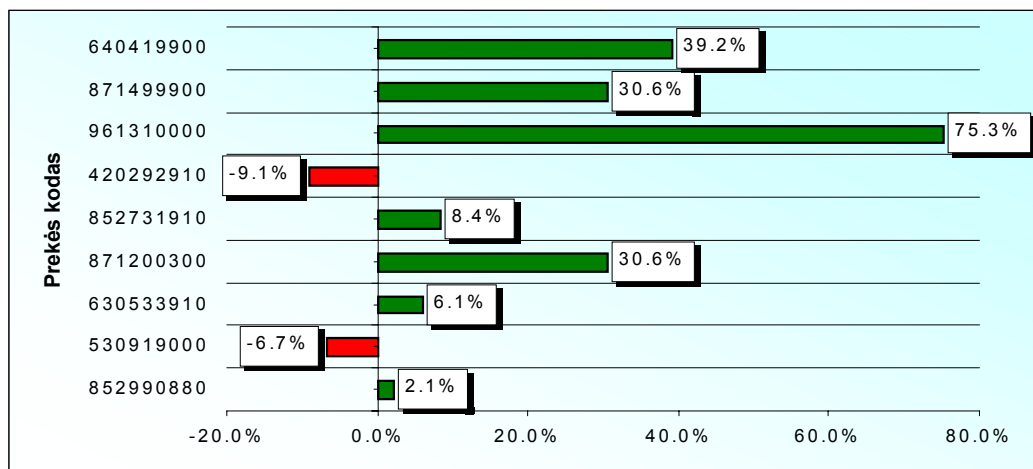
1999 m. Kinijos importas į Lietuvą sudarė 1,3% viso importo. Pramoninių prekių importo apyvarta buvo 248,3 mln.lt. Tai yra 95% viso šios šalies importo. 2000 m. importas iš Kinijos išaugo 28,8% iki 336,5 mln.lt. ir tai sudarė 1,54% viso importo į Lietuvą apyvartos. Pramonės prekių buvo importuota už 315,6 mln.lt. Atrinkus prekes šiam tyrimui, buvo pastebėta, kad patekusios į daugiausiai importuotų prekių sąrašą, apyvarta sudarė tik 44,5%. Tai rodo, kad iš Kinijos importuojama didelis asortimentas įvairių prekių. Atskiros prekės importas nėra labai didelis, tačiau bendra importo apyvarta yra gana ženkli.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas” – 7 mln.lt., o “atpigimas” 0,7 mln.lt. Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų 6,65% ir 0,7%. “Pabrangimas” daugiausiai nulemtas dideliu kiekiu antidempingo muitų taikomų Kinijai. 2000 m. “pabrangimas” vertine išraiška išaugo iki 11 mln.lt., o “atpigimas” praktiškai nepakito ir liko 0,7 mln.lt. Vertinant lyginamuoju skirtumu atitinkamai- 7,8% ir 0,7%. Kaip ir praėjusiais metais pokytis, o ypač pabrangimas, buvo sąlygotas dideliais antidempingo muitais, kuriuos ES taikė Kinijos atžvilgiu. Atskirais atvejais toks muitas siekė net 102,4%, o tai savo ruožtu lėmė didelį skirtumą, nors apyvarta sąlyginai ir buvo nedidelė.

25 grafikas. *Importo “pabrangimo” ir “atpigimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

26 grafikas. *Importo “pabrangimo” ir “atpigimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Prekės Aprašymas
kodas

63053391(0) Maišų ir krepšių, naudojamų prekėms pakuoti, iš medžiagos, kurios kvadratinio metro masė ne didesnė kaip 120 g., klasifikuojamų 63053391(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2,6 mln.lt. ES šiai prekei taikė 102,4% antidempingo muitą. Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 2,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas 102 ct./lt. 2000 m. apyvarta išaugo iki 5,2 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška išaugo iki 5,3 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.

- 96131000(0)** Kišeninių žiebtuvėlių, užpildytų dujomis ir iš naujo neužpildomų, klasifikuojamų 96131000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė specifinį 0,065 Eur./vnt. antidempingo muitą. Tai atitinka 80,3% *ad volorem* muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 80 ct./lt. 2000 m. apyvarta labai nežymiai sumažėjo. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo, tačiau labai nežymiai ir siekė 1,4 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 87120030(0)** Dviračių, klasifikuojamų 87120030(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 30,6% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas 30,6 ct./lt. 2000 m. apyvarta išaugo iki 4,8 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška išaugo iki 1,5 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 85299072(0)** Dalių (elektrinių bloku), tinkamų naudoti vien tik arba daugiausiai su aparatais, klasifikuojamais 85.25 – 85.28 pozicijose, klasifikuojamų 85299072(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 17,8 mln.lt. ES šiai prekei taikė 3%, pritaikius BPS, 2,7% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 2,1 ct./lt. 2000 m. apyvarta sumažėjo iki 8,1 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,2 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 29331190** Fenazono (antipirino) ir jo dirbinių, klasifikuojamų 29331190 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,7 mln.lt. ES šiai prekei taikė 11,8% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas 11,8 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Kinijos.
- 85273191(0)** Mišrių su garso įrašymo arba atkūrimo aparatų su lazerine skaitymo sistema, klasifikuojamų 85273191(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1 mln.lt. ES šiai prekei taikė 12%, pritaikius BPS, 8,4% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas 8,4 ct./lt. 2000 m. apyvarta padidėjo iki 3,4 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,3 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 87149990(0)** Taip pat į 2000 m. sąrašą pateko prekės, kurios nebuvo įtrauktos į 1999 m. tyrimą, bet 2000 m. būtų patyrusios sąlyginai didelį poveikį. Kitų transporto priemonių, klasifikuojamų 87.11-87.13 pozicijose, dalių ir reikmenų, klasifikuojamų 8714999(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 1,5 mln.lt. ES šiai prekei taikė 30,6% antidempingo muitą, Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 30,6 ct./lt.
- 64041990(0)** Kitos avalynės su guminiiais arba plastikiniiais išoriniais padais, klasifikuojamos 64041990(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 1,5 mln.lt. ES šiai prekei taikė 49,2% antidempingo

muitą, Lietuva taikė 10% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas 39,2 ct./lt.

53091900(0) Kai kurios importuojamos prekės atpigtų. Kitų lino audinių, kuriuose linas sudaro nemažiau kaip 85% masės, klasifikuojamų 53091900(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,4 mln.lt. ES šiai prekei taikė 11%, pritaikius BPS, 9,4% muitą. Lietuva taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 5,6 ct./lt. 2000 m. apyvarta padidėjo iki 5,8 mln.lt. Lietuvos muitas nepasikeitė, o ES sumažėjo iki 9,8%, pritaikius BPS- 8,3%. Skirtumas vertine išraiška padidėjo iki *minus* 0,4 mln.lt., tokiu atveju lyginamasis skirtumas būtų buvęs lygus *minus* 6,7 ct./lt.

42029291(0) Kelioninių rankinių, kosmetinių, kuprinių ir sportinių krepšių, klasifikuojamų 42029291(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,5 mln.lt. ES šiai prekei taikė 2,7%, pritaikius BPS, 0,9% muitą. Lietuva taikė 10% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 9,1 ct./lt. 2000 m. apyvarta padidėjo iki 2,3 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška padidėjo iki *minus* 0,2 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.

62121090(0) Kitų liemenėlių, klasifikuojamų 62121090(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,3 mln.lt. ES taikė 6,5% muitą. Lietuva šiai prekei taikė 15% muitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas *minus* 8,5 ct./lt. 2000 m. apyvarta sumažėjo iki 1,4 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki *minus* 0,1 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.

Prekybos režimo pasikeitimas su Taivaniu

Lietuva ir Taivanis nėra pasirašę jokių prekybinių sutarčių. Lietuva Taivaniui taiko autonominius muitus.

ES ir Taivanis nėra pasirašę prekybinių sutarčių. ES taiko konvencinius muitus Taivaniui.

Pažymėtina, kad Taivanis derasi dėl narystės PPO, taigi didžiausio palankumo prekyboje statusas bus formalizuotas ir įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis) tiek su Lietuva, tiek su Europos Sąjunga.

Eksportas

Lietuvos eksportas į Taivanį 1999 metais sudarė 1,3 mln. Lt. arba 0,0 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 0,9 mln. Lt, arba 69,2 proc. viso eksporto į Taivanį.

Iš eksportuojamų į Taivanį prekių grupių išsiskyrė:

- įrankiai iš greitapjovio plieno (82075060), kurių eksportas sudarė 46,6 proc. atrinktųjų prekių;
- mineralai (25309095), kurių eksportas sudarė 18,0 proc. atrinktųjų prekių;
- lazeriai bei jų atsarginės dalys (90139090), kurių eksportas sudarė 14,3 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Taivanį prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

- aliuminio atliekos ir laužas (76020090), kurio eksportas sudarė net 61,6 proc. atrinktųjų prekių.

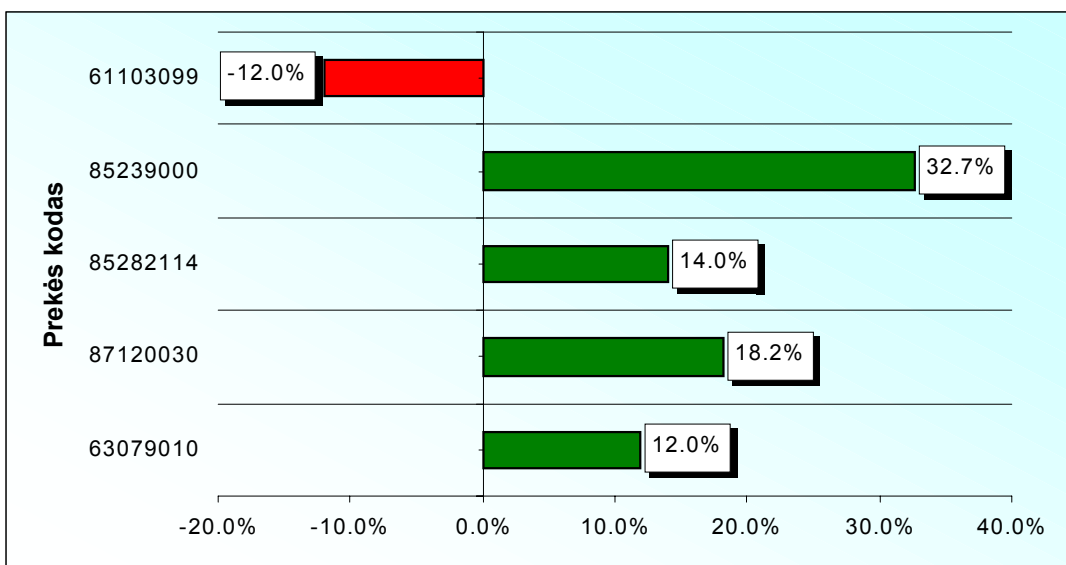
Importas

1999 m. Taivaniai importas į Lietuvą sudarė 0,7% viso importo. Pramonės prekių importo apyvarta buvo 135,7 mln.lt. Tai yra 99% viso šios šalies importo. 2000 m. importas išaugo 15,7% iki 155,4 mln.lt. Pramonės prekių buvo importuota už 155,2 mln.lt. Iš šių skaičių galima teigti, kad praktiškai visas importas iš Taivaniai sudaro pramonės prekės.

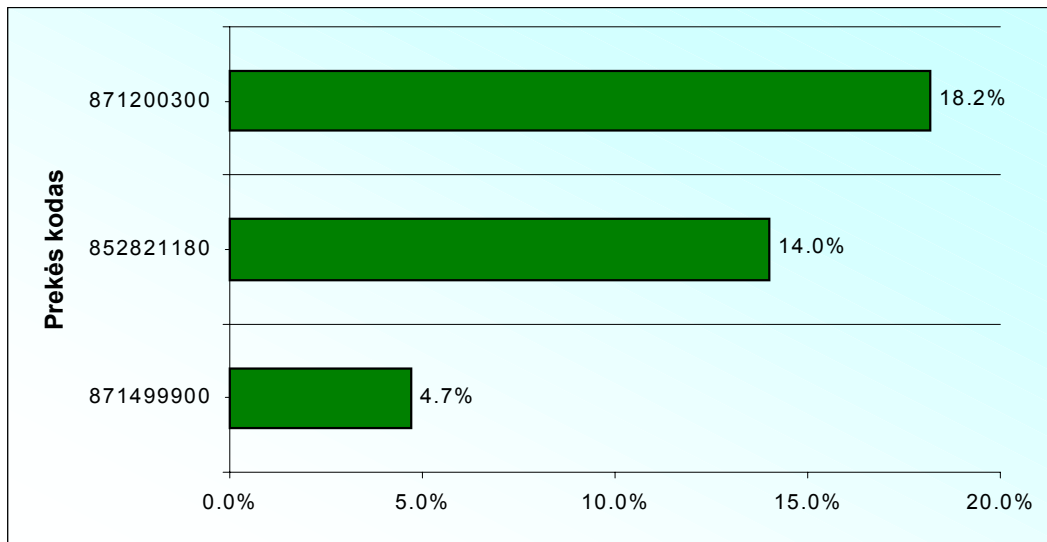
Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas” – 3,5 mln.lt., o “atpigimas” 0,9 mln.lt. Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų 3,8% ir 1%. “Pabrangimas” daugiausiai nulemtas dideliu kiekiu antidempingo maitų taikomų Taivaniai. Pagal 2000 m. duomenis importas iš Taivaniai būtų “pabrangęs” 2,2 mln.lt., o atpigęs 0,2mln.lt.

Abiejų rodiklių sumažėjimas buvo nulemtas daugiausiai pasikeitusia importo struktūra. Ypač išryškėjo informacinėms technologijoms skirtų prekių importas, o šioms prekėms tiek Lietuva, tiek ES maitų netaiko. Šių prekių dalis bendrame importe padidėjo, o prekių, kurioms ES taikė didesnius maitus arba antidempingo priemones, dalis sumažėjo.

27 grafikas. *Importo “pabrangimo” ir “atpigimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

28 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Prekės kodas	Aprašymas
---------------------	------------------

63079010	Megztų arba nertų gatavų dirbinių, įskaitant drabužių kirpinius, klasifikuojamų 63079010 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6,5mln.lt. ES šiai prekei taikė 12% muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,8 mln.lt., lyginamasis skirtumas 12 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Taivano.
-----------------	---

87120030(0)	Dviračių, klasifikuojamų 87120030(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 18,2% antidempingo muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas 18,2 ct./lt. 2000 m. apyvarta sumažėjo iki 1,9 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki 0,4 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
--------------------	---

85239000(0)	Parengtų naudoti neirašytų garso įrašų arba kitų įrašų laikmenų, klasifikuojamų 85239000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,8 mln.lt. ES šiai prekei taikė 32,7% antidempingo muitą. Lietuva muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas 32,7 ct./lt. 2000 m. apyvarta padidėjo iki 2,1 mln.lt. Nustoję galioti antidempingo priemonė ir tiek Lietuva, tiek ES netaikė šiai prekei muito, todėl skirtumas vertine išraiška pasidarė lygus nuliui.
--------------------	--

- 85282114** Televizijos signalų imtuvų su katodinių spindulių kineskopais, kurių ekrano pločio ir aukščio santykis mažesnis kaip 1,5, klasifikuojamų 85282114 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,9 mln.lt. ES šiai prekei taikė 14% muitą. Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 14 ct./lt.
- 8714999(0)** Kitų transporto priemonių, klasifikuojamų 87.11-87.13 pozicijose, dalių ir reikmenų, klasifikuojamų 8714999(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2,1 mln.lt. ES šiai prekei taikė 4,7% muitą, Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,1 mln.lt., lyginamasis skirtumas 4,7 ct./lt. 2000 m. apyvarta padidėjo iki 6,7 mln.lt. Muitai nepasikeitė, todėl skirtumas vertine išraiška padidėjo iki 0,3 mln.lt. lyginamasis skirtumas nepakito.
- 85282118(0)** Taip pat į 2000 m. sąrašą pateko prekės, kurios nebuvo įtrauktos į 1999 m. tyrimą, bet 2000 m. būtų patyrusios sąlyginai didelį poveikį. Kitų spalvoto vaizdo televizijos imtuvų, klasifikuojamų 85282118(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 2,2 mln.lt. ES šiai prekei taikė 14% muitą, Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 14 ct./lt.
- 61103099(0)** Moteriškų arba mergaičių megztinių, puloverių, susagstomų megztinių liemenių ir panašių dirbinių iš cheminių pluoštų, klasifikuojamų 61103099(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,8 mln.lt. ES šiai prekei taikė 13% muitą. Lietuva taikė 25%. Skirtumas vertine išraiška sudarytų *minus* 0,2 mln.lt., lyginamasi skirtumas - *minus* 12 ct./lt. 2000 m. apyvarta sumažėjo iki 0,8 mln.lt. Tiek Lietuvos, tiek ES muitai sumažėjo atitinkamai iki 15% ir 12,6%, todėl skirtumas vertine išraiška sumažėjo iki *minus* 0,02 mln.lt. lyginamasis skirtumas pasidarė lygus *minus* 2,4 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Korėja

Lietuvos ir Korėjos prekybinius santykius reguliuoja Prekybos sutartis tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Korėjos Respublikos Vyriausybės, įsigaliojusi 1993 m. balandžio 10 d., numatanti didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, taigi po narystės didžiausio palankumo prekyboje statusas įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Korėjos prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis). ES ir Korėja yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienu, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų.

Eksportas

Lietuvos eksportas į Korėją 1999 metais sudarė 25,0 mln. Lt. arba 0,2 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 22,7 mln. Lt, arba 90,8 proc. viso eksporto į Korėją.

Iš eksportuojamų į Korėją prekių aiškiai išsiskyrė:

- celiuliozės acetato verpalai (54034200), kurių eksportas sudarė 90,6 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Korėją prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

- mediena (44079997), kurios eksportas sudarė 28,0 proc. atrinktųjų prekių;
- organiniai junginiai (29420000), kurių eksportas sudarė 23,6 proc. atrinktųjų prekių.

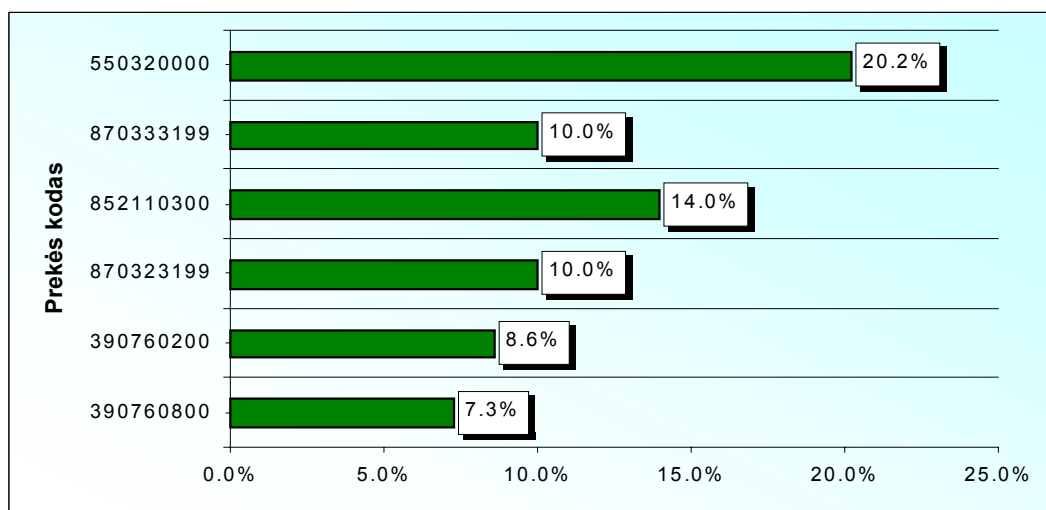
Importas

1999 m. Korėjos Respublikos importas į Lietuvą sudarė 0,7% viso importo. Pramonės prekių importo apyvarta buvo 129.8 mln.lt. Tai beveik 100% viso šios šalies importo. 2000 m. importas išaugo iki 160,3 mln.lt. arba 14,6% daugiau nei 1999 m. Pramonės prekių apyvarta buvo 148,4 mln.lt.

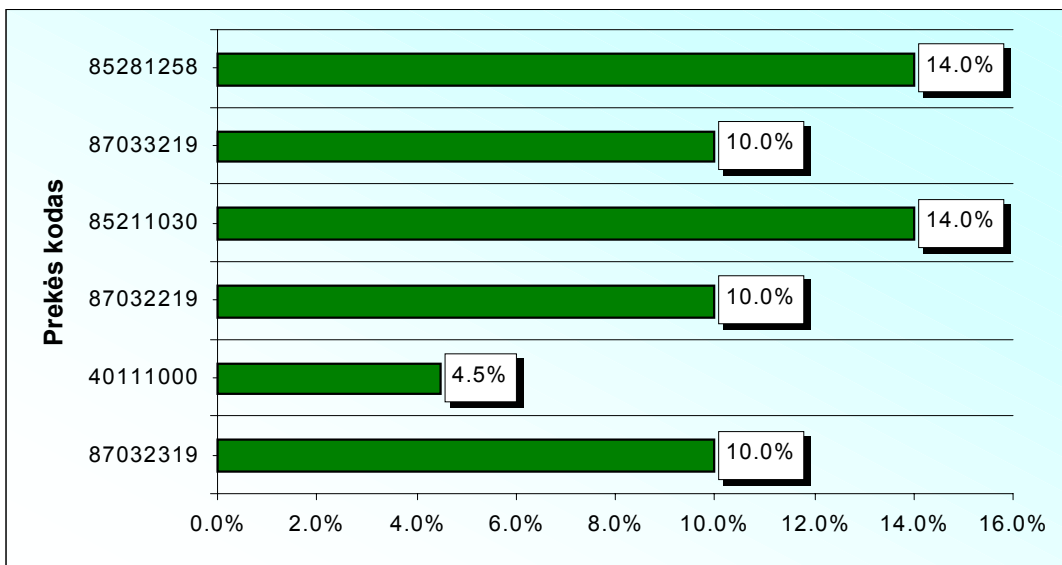
Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas”- 4,3 mln.lt., o “atpigimas”- 0,9 mln.lt. Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų 4,7% ir 0,9%. 2000 m. skirtumas šiek tiek pasikeitė ir siekė 5,4 mln.lt. (“pabrangimas”) ir 0,6 mln.lt. (“atpigimas”). Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų buvę lygu 5% ir –0.3%. Šiuos pokyčius lėmė porą pagrindinių aspektų: be abejonės vienas iš importo apyvartos padidėjimas, kitas tai naujų antidempingo muitų atsiradimas.

Kaip matyti iš gautų rezultatų, Korėja kaip ir Kinija bei Taivanas iš kitų tiriamųjų valstybių išsiskiria antidempingo bylų prieš ją gausa. Didžiąja dalimi tai yra pagrindinė priežastis, dėl ko gali atsirasti didelis skirtumas dėl pasikeitusių prekybos sąlygų.

29 grafikas. Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)

30 grafikas. Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės Aprašymas

kodas

87032319(0) Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm. , bet ne didesnis nei 3000 kub.cm., klasifikuojamų *87032319(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 13 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. importuota už 4,4 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 10 ct./lt.

40111000(0) Naujų pneumatinių guminių padangų, naudojamų lengviesiems automobiliams (įskaitant universalius automobilius (combi) ir lenktyninius automobilius), klasifikuojamų *40111000(0)* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 6,5 mln.lt. ES taikė 4,5% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 4,5 ct./lt. 2000 m. importas sumažėjo iki 4 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakitė.

85211030 Vaizdo įrašymo arba atkūrimo aparatų, sumontuotų kartu arba atskirai su imtuviniais vaizdo degintuvais, kuriuose naudojamų magnetinių juostų plotis ne didesnis kaip 1,3 cm., o vaizdo įrašymo arba atkūrimo greitis ne didesnis kaip 50mm/s, klasifikuojamų *85211030* subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2 mln.lt. ES taikė 14% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė.

Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 14 ct./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Korėjos.

87032219 Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1000 kub.cm. , bet ne didesnis nei 1500 kub.cm., klasifikuojamų 87032219 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2,4 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 c

t./lt. 2000 m. ši prekė nepateko į tyrimą, kadangi jos nebuvo 50-yje daugiausiai importuotų prekių iš Korėjos.

85281258(0) Televizijos signalų imtuvų su įmontuotais kineskopais didesniais, kaip 72 cm., klasifikuojamų 85281258(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 1,5 mln.lt. ES taikė 14% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 14 ct./lt. 2000 m. importas sumažėjo iki 1,1 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

87033219(0) Kitų automobilių ir kitų autotransporto priemonių, daugiausiai skirtų žmonėms vežti, kurių cilindrų darbinis tūris didesnis nei 1500 kub.cm. , bet ne didesnis nei 2500 kub.cm., klasifikuojamų 87033219(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 2 mln.lt. ES taikė 10% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas - 10 ct./lt. 2000 m. importas padidėjo iki 2,9 mln.lt. Muitai nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.

55032000(0) Poliesterių, klasifikuojamų 55032000(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 0,5 mln.lt. ES taikė 5,8% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,03 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 5,8 ct./lt. 2000 m. importas padidėjo iki 2,6 mln.lt. ES įvedė 20,2% antidempingo muitą. Lietuvos maitas nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas 20,2 ct./lt.

39076080(0) Taip pat į 2000 m. sąrašą pateko prekės, kurios nebuvo įtrauktos į 1999 m. tyrimą, bet 2000 m. būtų patyrusios sąlyginai didelį poveikį. Kitų polietileno tereftalatų, klasifikuojamų 39076080(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 10,1 mln.lt. ES šiai prekei taikė 7,3% antidempingo muitą, Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas 7,3 ct./lt.

39076020(0) Polietileno tereftalatų, kurių klampos skaičius ne mažesnis kaip 183 ml/g, klasifikuojamų

39076020(0) subpozicijoje, 2000 m. importuota už 7,3 mln.lt. ES šiai prekei taikė 8,6% antidempingo muitą, Lietuva maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,6 mln.lt., lyginamasis skirtumas 8,6 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Indija

Lietuvos ir Indijos prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Indijos Respublikos Vyriausybės sutartis dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo, įsigaliojusi 1993 m. liepos 2 d., numatanti didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 gegužės 31 d. tapo PPO nare, taigi po narystės didžiausio palankumo prekyboje statusas įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Indijos prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis). ES ir Indija yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienu, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų.

Eksportas

Lietuvos eksportas į Indiją 1999 metais sudarė 8,2 mln. Lt. arba 0,1 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 3,6 mln. Lt, arba 43,9 proc. viso eksporto į Indiją.

Iš eksportuojamų į Indiją prekių ir/ar jų grupių išsiskyrė:

- optikos, fotografijos, medicininiai ir matavimo prietaisai ir jų dalys (90303190, 90189085, 90139090, 90262010, 90059000, 90022000, 90029090, 90330000, 90019090), kurių eksportas sudarė 36,5 proc. atrinktųjų prekių;
- atsarginės dalys, naudojamos civilinėje aviacijoje (88033010), kurių eksportas sudarė 33,6 proc. atrinktųjų prekių;
- išdirbtos odos (41041030), kurių eksportas sudarė 8,3 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Indiją prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

- atsarginės dalys, naudojamos aviacijoje (88031090, 88033010, 88031010, 88033090, 88032010), kurių eksportas sudarė net 73,0 proc. (1999 metais buvo 33,6 proc.) atrinktųjų prekių.

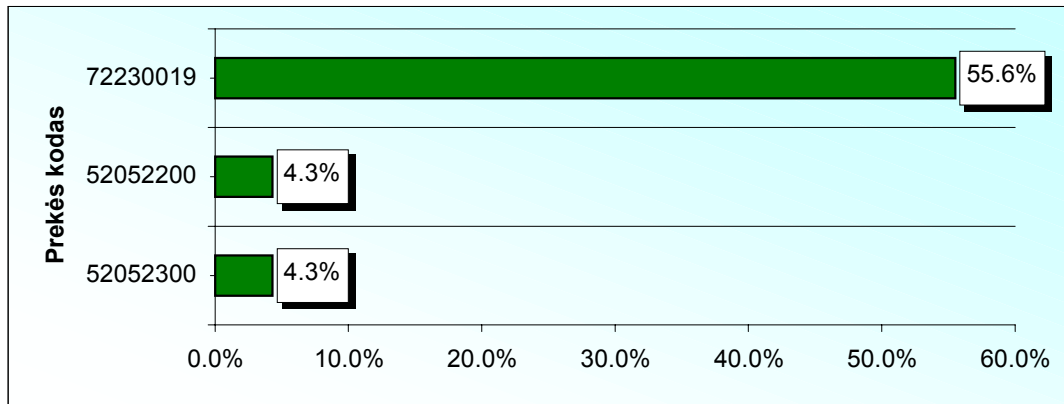
Importas

1999 m. Indijos importas į Lietuvą sudarė 0,4% viso importo. Pramoninių prekių importas buvo 60 mln.lt. Tai beveik 80,2% viso šios šalies importo. 2000 m. importas praktiškai nepakito ir siekė 73,4 mln.lt., o tai sudarė 0,34% viso importo į Lietuvą

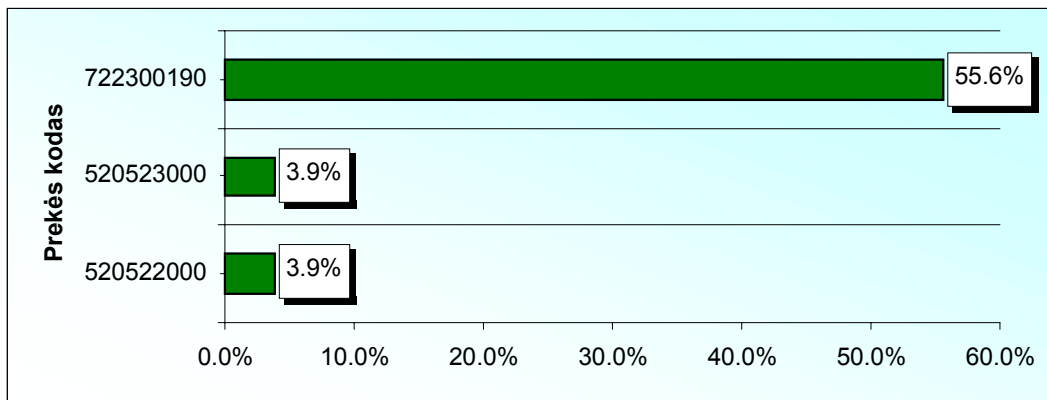
Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas”- 2,9 mln.lt., o “atpigimas”- 0,4 mln.lt. Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų 5,1% ir 0,8%. 2000 m. duomenimis poveikis importui iš šios šalies būtų jo “pabrangimas”- 1,4 mln.lt., o “atpigimas”- 0,3 mln.lt. Lyginamuoju skirtumu tai atitinkamai būtų 3% ir 0,6%.

Indijos atveju galima būtų pastebėti, kad skirtumo vertine išraiška sumažėjimą daugiausiai nulėmė tai, kad ES sumažino muitus toms prekėms, kurios 1999 m. skaičiavimais buvo pabrangusios daugiausiai, be to labai nedaug pakito importo apyvarta bei nebuvo įvesta naujų antidempingo priemonių, kurios galėjo įtakoti šiame tyrime analizuojamą Lietuvos ir Indijos prekybą. Taip pat reikia pažymėti, kad, dėl labai nedidelių importo apimčių, prekių, kurios įtaka vertine išraiška galėtų būti didelė nėra daug, nors vertinant lyginamuoju skirtumu, šis pokytis yra didesnis nei vidutinis.

31 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (1999 m.)*

32 grafikas. *Importo “pabrangimo” lyginamasis skirtumas (2000 m.)*

Prekės kodas	Aprašymas
--------------	-----------

72230019(0)	Vielos iš nerūdijančio plieno, klasifikuojamos 72230019(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 3,1 mln.lt. ES taikė 55,6% antidempingo muitą. Lietuva šiai prekei muito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 1,7 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 55,6 ct./lt. 2000 m. importuota už 0,3 mln.lt. Muitai nepasikeitė Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,2 mln.lt., lyginamasis skirtumas nepakito.
--------------------	---

52052300(0)	Medvilnės verpalų, neskirtų mažmeninei prekybai, kurių ilginis tankis mažesnis kaip 232,56 decitekso, bet ne mažesnis kaip 192,31 decitekso (metrinis numeris didesnis kaip 43, bet ne didesnis kaip 52), klasifikuojamų 52052300(0) subpozicijoje, 1999 m. importuota už 11,3 mln.lt. ES taikė 5%, pritaikius BPS – 4,3% muitą. Lietuva šiai prekei muito netaikė. Skirtumas
--------------------	---

vertine išraiška sudarytų 0,5 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 4,3 ct./lt. 2000 m. importas sumažėjo iki 8,7 mln.lt. Šiai prekei ES muitas sumažėjo iki 4,6%, pritaikius BPS 3,9%. Lietuva muitas nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,3 mln.lt., lyginamasis skirtumas 3,9 ct./lt.

52052200

Medvilnės verpalų, neskirtų mažmeninei prekybai, kurių ilginis tankis mažesnis kaip 714,29 decitekso, bet ne mažesnis kaip 232,56 decitekso (metrinis numeris didesnis kaip 14, bet ne didesnis kaip 43), klasifikuojamų 52052200 subpozicijoje, 1999 m. importuota už 9,8 mln.lt. ES taikė 5%, pritaikius BPS – 4,3% muitą. Lietuva šiai prekei maito netaikė. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas – 4,3 ct./lt. 2000 m. importas padidėjo iki 10 mln.lt. Šiai prekei ES muitas sumažėjo iki 4,6%, pritaikius BPS 3,9%. Lietuva muitas nepasikeitė. Skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,4 mln.lt., lyginamasis skirtumas 3,9 ct./lt.

Prekybos režimo pasikeitimas su Uzbekistanu

Lietuvos ir Uzbekistano prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Uzbekistano Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo, įsigaliojęs 1995 m. rugpjūčio 28 d., numatantis didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, o Ukraina šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjungos ir Uzbekistano prekybinius santykius reguliuoja Partnerystės ir bendradarbiavimo sutartis (angl.- Partnership and Cooperation Agreement establishing a partnership between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Uzbekistan, of the other part), įtvirtinanti didžiausio palankumo prekyboje statusą. ES ir Uzbekistanas yra pasirašiusios dvišalę sutartį dėl prekybos tekstilės gaminiais. Kai kurioms Europos Sąjungoje kilusioms prekėms Uzbekistanas taiko preferencijas, todėl po Lietuvos narystės ES muitai kai kurioms prekėms turėtų sumažėti. Pažymėtina, kad Uzbekistanas šiuo metu yra derybų dėl narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje procese, taigi po jos narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

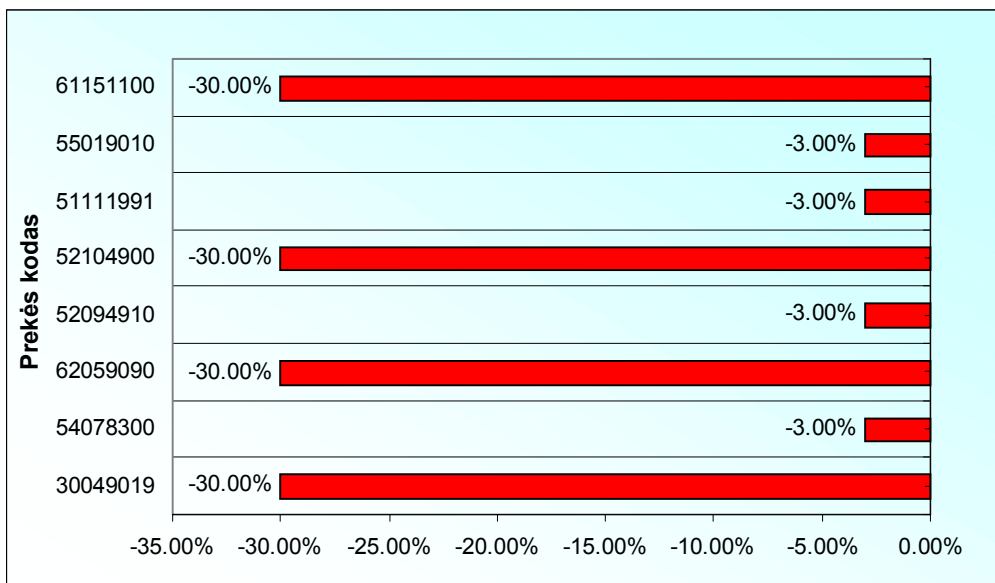
Eksportas

Pažymėtina, kad dėl narystės ES Lietuvos eksportui muitų dydis iš esmės nepasikeis.

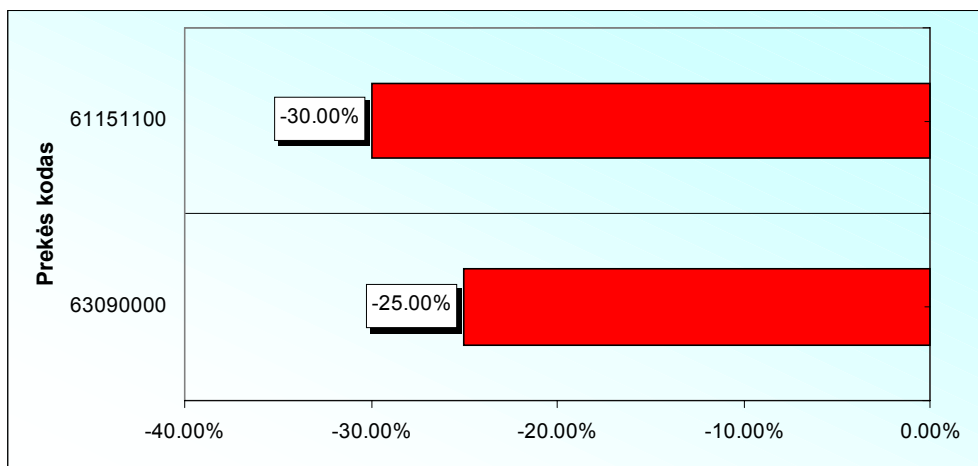
Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinktos 2 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotos į Uzbekistaną prekių, patirsiančios poveikį dėl muitų pasikeitimo. Minėtų prekių eksporto į Uzbekistaną "atpigimas" sudaro 45,4 tūkst. Lt (1999 metais buvo 183,6 tūkst.lt.). Atpigimas "lyginamąja išraiška" būtų lygus 0,07 ct. (1999 metais buvo) 0,15 ct.)

kiekvienam eksportuojamų prekių litui. Kadangi kai kurių prekių eksporto sąlygos pasikeis, reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

33 grafikas. Eksporto "atpigimo" lyginamasis skirtumas (1999 m.)

34 grafikas. Eksporto "atpigimo" lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės kodas   **Aprašymas**

63090000   Dėvėti drabužiai ir kiti dėvėti tekstilės gaminiai. Uzbekistano konvencinis muitas šiai prekei yra 30 %, o Europos Sąjungai taikomas 5 % importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-23,7** tūkst. Lt, esant 94,8 tūkst. Lt.

eksportui. Toks poveikis sudarytų 25 ct., tenkančius vienam litui.(1)
61151100 Pėdkelnės ir triko iš sintetinių pluoštų, kurių atskiro vienasiūlio ilginis tankis mažesnis kaip 67 decitekso. Uzbekistano konvencinis muitas šiai prekei yra 30 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- -21,7 tūkst. Lt, esant 72,4 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 30 ct., tenkančių vienam litui. (2)

Importas

1999 m. Uzbekistano importas į Lietuvą sudarė 0,3% viso importo. Pramoninių prekių importas buvo 42,5 mln.lt. Tai yra 83,3% viso šios šalies importo. 2000 m. importo apyvarta išaugo 45% ir siekė 74 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “pabrangtų” 0,04 mln.lt. “atpigimas” – 0,02 mln.lt. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 0,09%, o “atpigimas”- 0,05%. 2000 m. šie rodikliai dar labiau sumažėjo. “Pabrangimas“ siekė vos 2 tūkst.lt., o “atpigimas” 0,1 mln.lt. Vertinant lyginamuoju skirtumu “pabrangimas” praktiškai būtų lygus nuliui, o atpigimas 0,1%. Šie skaičiai iliustruoja, kad pokytis šie skaičiai rodo, kad prekybos režimas su Uzbekistanu po Lietuvos narystės iš esmės nepasikeistų.

Reikia pažymėti, kad daugiausiai buvo importuojama tekstilės medžiagų ir tekstilės dirbinių (XI skyrius). Šiai prekių grupei Lietuva taiko gana aukštus konvencinius muitus, kurie kai kuriais atvejais siekia 15%, tuo tarpu kai ES šioms prekėms taikė mažesnius muitus. Darant prielaidą, kad tekstilės medžiagų ir dirbinių importas ateityje išaugs, galima teigti, kad pokytis gali padidėti, tačiau didesnė tikimybė, kad daugiausiai tai įtakos šių prekių importo “atpigimą”. Todėl galima būtų teigti, kad po Lietuvos narystės prekyboje su Uzbekistanu gali būti liberalesnės sąlygos.

Iš šios šalies importuojamų prekių nėra tokių, kurių importui poveikio vertinė išraiška didesnė nei 200 tūkst. Lt. Taip buvo dėl to, kad su Uzbekistano importo apimties mažos, iš kitos pusės ES ir Lietuvos muitai skiriasi labai nežymiai.

Prekybos režimo pasikeitimas su Kanada

Lietuvos ir Kanados prekybinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kanados Vyriausybės sutartis dėl prekybos ir verslo, įsigaliojusi 1995 m. birželio 29 d., numatanti didžiausio palankumo prekyboje statusą. Kanada Lietuvai taiko ir bendrąją preferencijų sistemą²³.

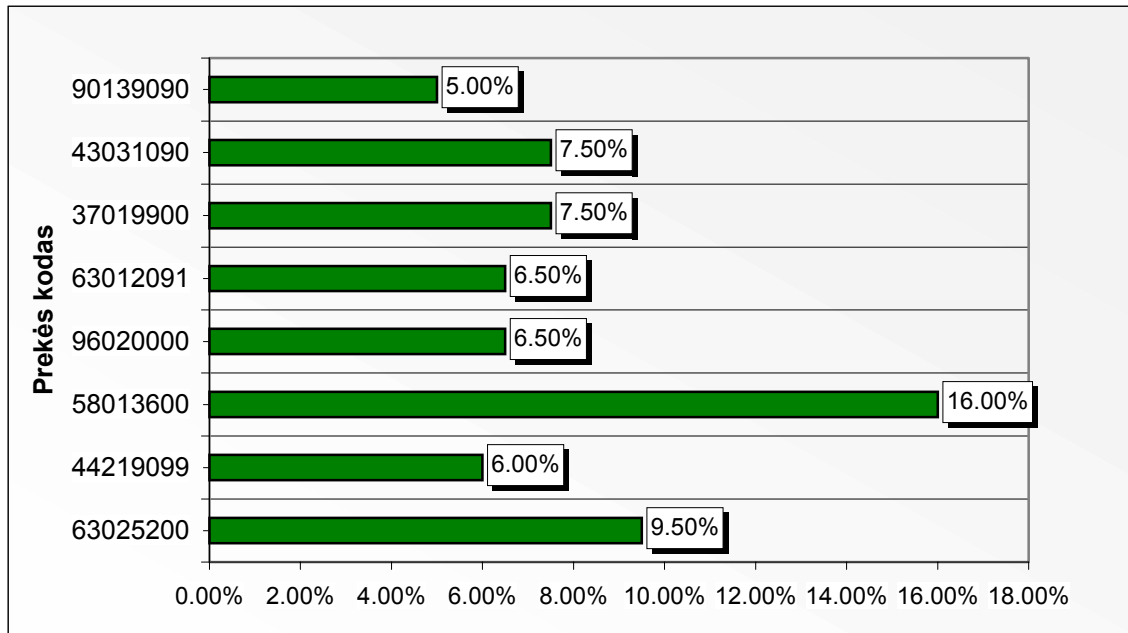
Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, taigi po narystės didžiausio palankumo prekyboje statusas įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Kanados prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis).

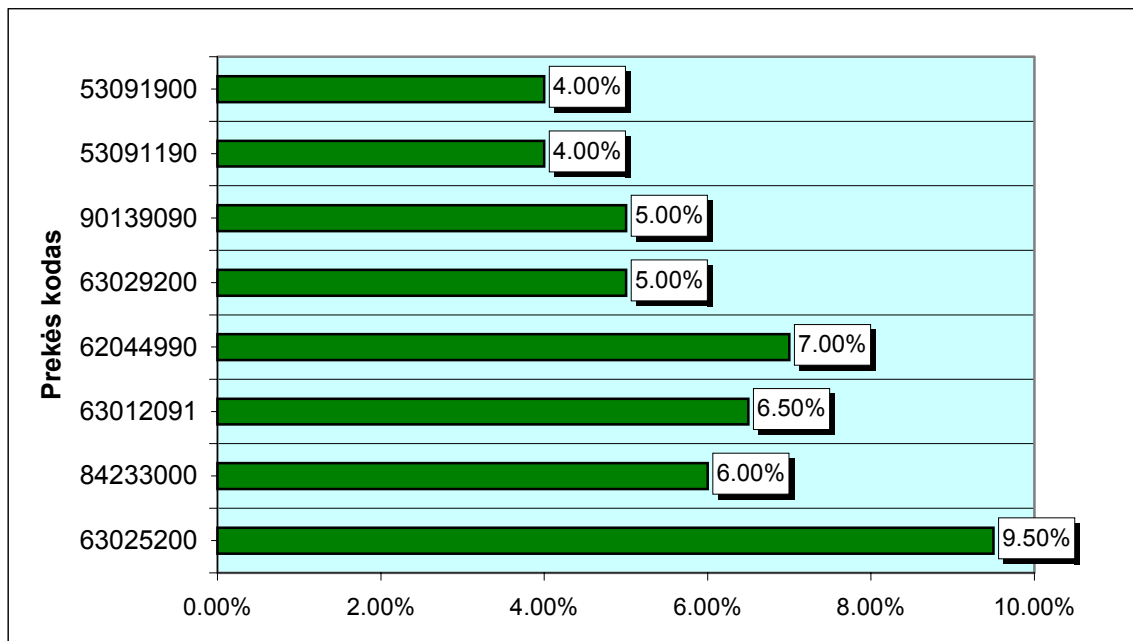
Eksportas

Lyginant Lietuvos ir Kanados bei ES ir Kanados tarpusavio prekybos režimus, matyti, kad nuo narystės ES dienos kai kurioms Lietuvos eksportuojamoms prekėms muitai pakils. Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinktos 17 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotų į Kanadą prekių, patirsiančios poveikį dėl muitų pasikeitimo. Kai kurios iš jų įeina į labiausiai eksportuotų į Kanadą prekių sąrašą. Reikėtų pažymėti, kad minėtų prekių eksporto į Kanadą „pabrangimas sudaro 112,5 tūkst. Lt. (1999 metais buvo 117,1 tūkst. Lt.). Pabrangimas „lyginamąja išraiška“ būtų lygus 0,3 ct. (1999 metais buvo 1,3 ct.) kiekvienam eksportuojamų prekių litui, kas yra santykinai nedaug. Taigi, šiuo atveju reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

35 grafikas. Eksperto "pabrangimo" lyginamasis skirtumas (1999 m.)

36 grafikas. Eksperto "pabrangimo" lyginamasis skirtumas (2000 m.)

²³ Aprašymą žiūrėkite 18 psl.

Prekės kodas	Aprašymas
94035000	Nauji mediniai miegamųjų baldai. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 9,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 6% importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 44,8 tūkst. Lt, esant 1279,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,5 ct., tenkančio vienam litui. (1)
94036090	Kiti mediniai baldai. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 9,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai taikomas 6 % importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 24,5 tūkst. Lt, esant 698,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,5 ct., tenkančius vienam litui. (2)
63025200	Stalo aptiesalai iš lino. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 9,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 15,9 tūkst. Lt, esant 167,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 9,5 ct., tenkančius vienam litui. (3)
44092011	Paveikslų, fotografijų, veidrodžių ir panašių daiktų rėmų bagetai. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 3,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas nėra taikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 7,5 tūkst. Lt, esant 213,8 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,5 ct., tenkančius vienam litui. (4)
84233000	Pastovios masės svėrimo svarstyklės ir nustatytos medžiagos masės atsekėjimo į maišą arba kitą talpyklą (fasavimo) svarstyklės, įskaitant bunkerių svarstyklės. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 6%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 4,1 tūkst. Lt, esant 67,6 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 6 ct., tenkančius vienam litui. (5)
63012091	Antklodės ir kelioniniai pledai, pagaminti tik iš vilnos ar švelniavilnių gyvūnų plaukų. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 18,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 12% importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 4,1 tūkst. Lt, esant 62,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 6,5 ct., tenkančių vienam litui. (6)
62044990	Kitos suknelės. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 17%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 10 % importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 3,2 tūkst. Lt, esant 45,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 7 ct., tenkančius vienam litui. (7)
94016900	Kiti sėdimieji baldai su mediniais karkasais. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 9,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 6 % importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 2,9 tūkst. Lt, esant 83,2 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 3,5 ct., tenkančių vienam litui. (8)
63029200	Tualetu baltiniai ir virtuvės baltiniai iš lino. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 17%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 12% importo maitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 2,1 tūkst. Lt, esant 41,6 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų 5 ct., tenkančius vienam litui. (9)
90139090	Lazeriai bei jų atsarginės dalys. Kanados konvencinis maitas šiai prekei yra 5%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo maitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- 1,3 tūkst. Lt, esant 26,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks

- poveikis sudarytų 5 ct., tenkančius vienam litui. (10)
- 74199100** Kiti vario dirbiniai lietiniai, formuoti, šampuoti arba kaltiniai, toliau neapdoroti. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 3,0%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,8** tūkst. Lt, esant 27,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,0** ct., tenkančius vienam litui. (11)
- 44189090** Kiti statybiniai stalių ir dailidžių dirbiniai iš medienos. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 3 %. Pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,4** tūkst. Lt, esant 13,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **3** ct., tenkančius vienam litui. (12)
- 73121084** Lynai ir kabeliai (įskaitant uždaros konstrukcijos lynus), neapvilkti arba tik padengti ar apvilkti cinku, kurių maksimalaus skerspjūvio skersmuo didesnis kaip 12 mm, bet ne didesnis kaip 24 mm. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra %. Pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,3** tūkst. Lt, esant 15,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (13)
- 53091190** Balinti lino audiniai. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 9%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 5% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,3** tūkst. Lt, esant 6,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **4** ct., tenkančius vienam litui. (14)
- 53092190** Lino audiniai, kuriuose linas sudaro mažiau kaip 85 % masės. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 16%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 14% importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,2** tūkst. Lt, esant 7,7 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (15)
- 53091900** Kiti lino audiniai, kuriuose linas sudaro ne mažiau kaip 85 % masės. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 9%. Pritaikius BPS, Lietuvai yra taikomas 5,0 % importo muitas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,2** tūkst. Lt, esant 5,0 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **4** ct., tenkančius vienam litui. (16)
- 90019090** Optiniai elementai kiti. Kanados konvencinis muitas šiai prekei yra 2,5%. Pritaikius BPS, Lietuvai importo muitas yra netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **0,1** tūkst. Lt, esant 4,5 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **2,5** ct., tenkančius vienam litui. (17)

Pažymėtina, kad Lietuvos eksporto į Kanadą sąlygų pablogėjimo negalima vienareikšmiškai sieti vien tik su Lietuvos naryste ES. Bendroji preferencijų sistema yra taikoma mažiau išsivysčiusioms valstybėms, todėl, Lietuvos ekonominei padėčiai gerėjant arba pasikeitus Kanados vyriausybės politikai, nėra garantijų, kad BPS Lietuvai būtų taikoma neribotą laikotarpį.

Importas

1999 m. Kanados importas į Lietuvą sudarė 0,2% viso importo. Pramoninių prekių importas siekė 36,7 mln.lt. Tai yra 83% viso šios šalies importo. 2000 m. importas išaugo 40% siekė 61,8 mln.lt. Pramonės prekių 2000 m. buvo importuota už 50,9 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “pabrangtų” 0,5 mln.lt., “atpigtų”- 6,5 tūkst.lt. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 1,7%. 2000 m. skirtumas vertine išraiška išaugo iki 0,9 mln.lt., lyginamuoju skirtumu pabrangimas būtų sudaręs 1,9%.

Praktiškai visoms prekėms, kurios buvo tiriamos, Lietuva taikė nulinį muitą. Daugiausiai išsiskyrė prekės, kurios pagal klasifikavimą priskiriamos XVI skyriui, t.y. mašinos ir mechaniniai įrenginiai; elektros įrenginiai; jų dalys; garso įrašymo ir atkūrimo aparatai; televizijos vaizdo ir garso įrašymo ir atkūrimo aparatai; šių dirbinių dalys bei reikmenys. Šioms prekėms ES taikė įvairius muitus, kurie šiame tyrime svyravo nuo 1,7% iki 8,3%. Tačiau dėl to, kad importo apimtys buvo sąlyginai nedidelė, pasikeitimai po Lietuvos narystės ES būtų neženkliūs.

Prekybos režimo pasikeitimas su Izraeliu

Lietuva ir Izraelis nėra pasirašiusios prekybinių sutarčių. Didžiausio palankumo prekyboje statusas pradėtas taikyti nuo Lietuvos narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje dienos (GATT '94 I straipsnis). Iki 2001 m. gegužės 31 d. prekyba vyko autonominėmis sąlygomis. Šiame tyrime analizuojama prekyba būtent tokiomis sąlygomis.

Europos Sąjungos ir Izraelio prekybinius santykius reguliuoja Asociacijos sutartis (angl.- Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the State of Israel, of the other part), numatanti, kad muitai prekyboje pramonės prekėmis yra netaikomi.

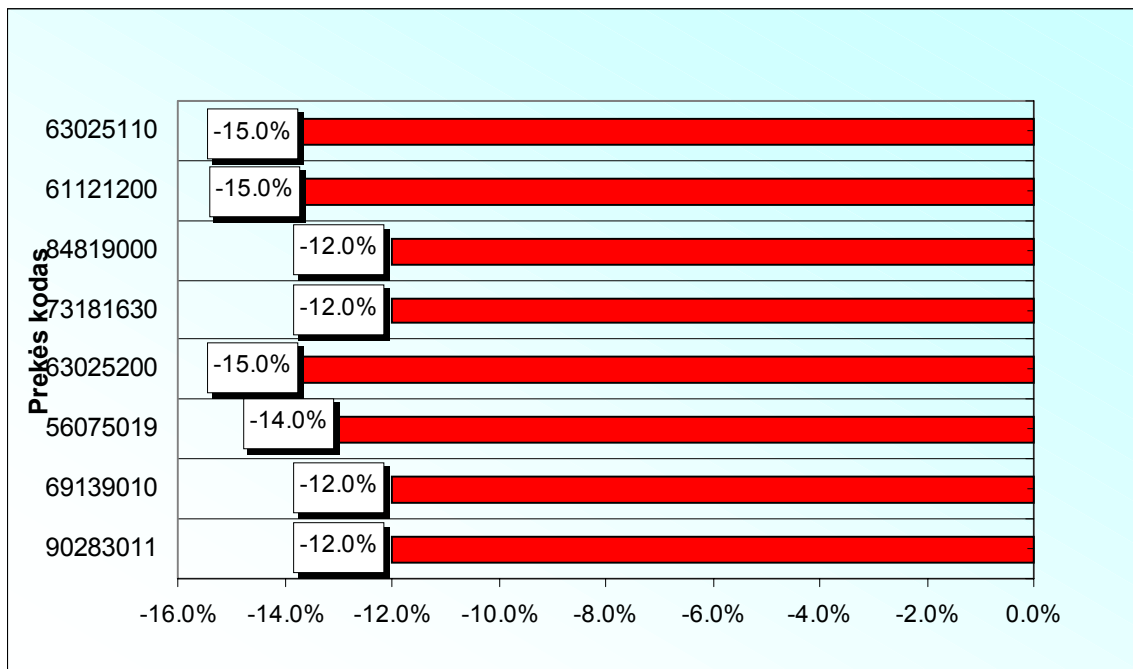
Eksportas

Iš eksportuojamų į Izraelį prekių ir/ar jų grupių aiškiai išsiskyrė:

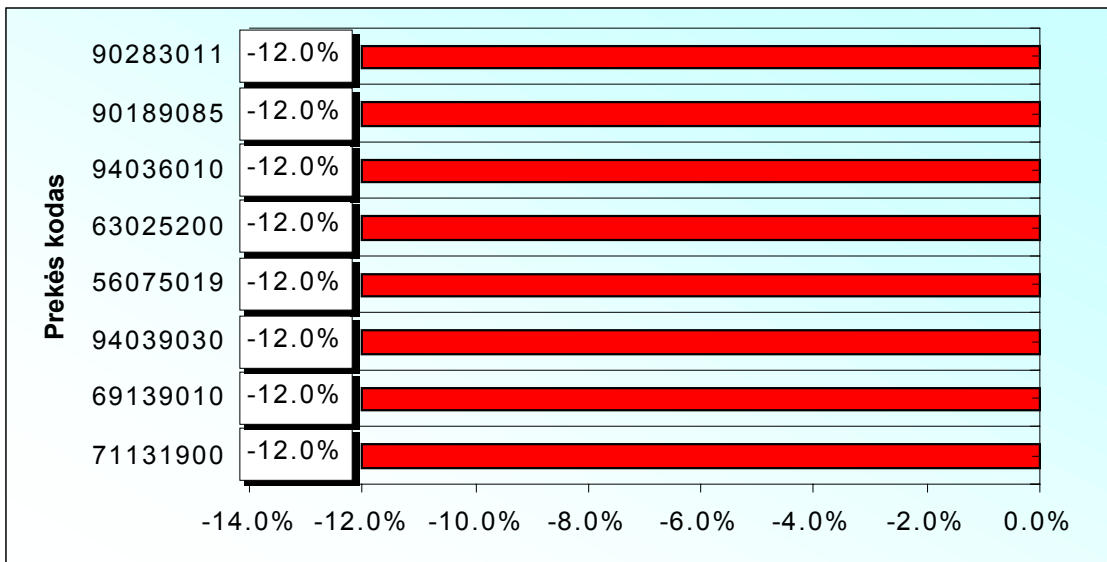
- šildymo aparatų atsarinės dalys (84199050), kurių eksportas sudarė 57.6 proc. atrinktųjų prekių. Šioms prekėms eksporto sąlygos nesikeis, nes Izraelis joms importo muitų netaiko.

Žemiau pateikiamoje lentelėje atrinktos 26 iš 50 Lietuvos labiausiai eksportuotų į Izraelį prekių, patirsiančių poveikį dėl muitų pasikeitimo. Minėtų prekių eksporto į Izraelį „atpigimas“ sudaro 410,7 tūkst.lt. (1999 metais buvo 191,2 tūkst. lt.). Atpigimas „lyginamąja išraiška“ būtų lygus 2,7 ct. (1999 metais buvo 2,8 ct.) kiekvienam eksportuojamų prekių litui. Kadangi kai kurių prekių eksporto sąlygos pasikeis, reikėtų analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.

37 grafikas. Eksporto "atpigimo" lyginamasis skirtumas (1999 m.)

38 grafikas. Eksporto "atpigimo" lyginamasis skirtumas (2000 m.)

Prekės kodas   **Aprašymas**

90283011   Elektros skaitikliai vienafaziai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos

- režimų pasikeitimo- **-86,4** tūkst. Lt, esant 720,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (1)
- 27030000** Durpės (įskaitant durpių atliekas), aglomeruotos ar neaglomeruotos. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 6 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-83,6** tūkst. Lt, esant 1394,2 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **6** ct., tenkančius vienam litui. (2)
- 76169999** Kiti aliuminio dirbiniai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 10 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-86,4** tūkst. Lt, esant 831,5 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **10** ct., tenkančių vienam litui. (3)
- 90189085** Kiti medicinos, chirurgijos, stomatologijos ir veterinarijos prietaisai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-38,3** tūkst. Lt, esant 319,0 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (4)
- 76169910** Kiti lietiniai aliuminio dirbiniai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 10 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-34,4** tūkst. Lt, esant 344,3 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **10** ct., tenkančių vienam litui. (5)
- 90099000** Fotokopijavimo aparatų dalys ir reikmenys. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 8 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-13,5** tūkst. Lt, esant 169,0 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **8** ct., tenkančius vienam litui. (6)
- 94036010** Nauji mediniai valgomųjų ir svetainių baldai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-10,0** tūkst. Lt, esant 83,5 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (7)
- 63025200** Stalo aptiesalai iš lino. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-7,9** tūkst. Lt, esant 66,2 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (8)
- 56075019** Virvės, virvelės, lynai ir trosai, pinti ar nepinti, apipinti arba neapipinti, įmirkyti arba neįmirkyti, padengti arba nepadengti, aptraukti arba neaptraukti guma arba plastikais iš sintetinių pluoštų. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-7,7** tūkst. Lt, esant 63,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (9)
- 94039030** Medinės baldų dalys. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-6,3** tūkst. Lt, esant 52,46 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (10)
- 69139010** Dirbiniai iš paprastosios keramikos. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-6,2** tūkst. Lt, esant 51,8 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (11)
- 44041000** Lankinė mediena, perskelti mediniai poliai; medinės kartys, kuolai, stulpeliai, ir mietai,

- nusmailintu galu, bet išilgai neperpjauti; medinės lazdos, grubiai aptašytos, bet nenutekintos, lenktos arba kitais būdais apdorotos, tinkamos naudoti lazdu, skėčių, įrankių rankenoms arba panašiams dirbiniams gaminti, plonų juostelių pavidalo ir panaši mediena, spygliuočių. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 4 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-5,0** tūkst. Lt, esant 125,3 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **4** ct., tenkančius vienam litui. (12)
- 46021091** Pintinės, pintiniai dirbiniai ir kiti dirbiniai, tisiogiai suformuoti iš pynimo medžiagų. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-4,8** tūkst. Lt, esant 40,0 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (13)
- 90330000** Mašinių, įrenginių, prietaisų arba aparatų, klasifikuojamų 90 skirsnėje, dalys ir reikmenys. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 2 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-3,8** tūkst. Lt, esant 191,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (14)
- 71131900** Bižuterija ir jos dalys iš kitų netauriųjų metalų, padengtų arba nepadengtų, plakiruotų arba neplakiruotų tauriaisiais metalais. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-3,5** tūkst. Lt, esant 28,9 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (15)
- 96020000** Apdorotos augalinės arba mineralinės raižybos medžiagos ir dirbiniai; formuoti arba raižyti vaško, stearino, gamtinių lipų, gamtinių dervų dirbiniai arba dirbiniai iš lipdymo pastų ir kiti formuoti arba raižyti dirbiniai, nenurodyti kitoje vietoje; apdorota nesustingusi želatina ir dirbiniai iš nesustingusios želatinos. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 6 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-3,1** tūkst. Lt, esant 52,1 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **6** ct., tenkančius vienam litui. (16)
- 85173000** Telefono arba telegrafo komutatoriai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 6,9 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-2,7** tūkst. Lt, esant 39,5 tūkst. Lt. eksportui. Toks poveikis sudarytų **6,9** ct., tenkančio vienam litui. (17)
- 87032290** Neprabangūs automobiliai, pagaminti ne daugiau kaip prieš 7 metus. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 7 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,9** tūkst. Lt, esant 26,5 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **7** ct., tenkančius vienam litui. (18)
- 94036090** Kiti nauji mediniai baldai. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,8** tūkst. Lt, esant 15,3 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (19)
- 90059000** Binoklių, monokuliarų, kitų optinių teleskopų ir jų tvirtinimo įtaisų; kitų astronomijos prietaisų ir jų tvirtinimo įtaisų dalys ir reikmenys (įskaitant tvirtinimo įtaisus). Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,4** tūkst. Lt, esant 11,8 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (20)
- 63012091** Antklodės ir kelioniniai pledai, pagamintos (i) tik iš vilnos arba švelniavilnių gyvūnų

plaukų. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,2** tūkst. Lt, esant 10,2 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (21)

90303190 Kiti universalieji matavimo prietaisai (multimetrai). Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 2 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,1** tūkst. Lt, esant 53,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **2** ct., tenkančius vienam litui. (22)

94033091 Indaujos (bufetai) su durelėmis, atverčiamais arba nuleidžiamais skydais, bylų, kartotekų ir kitos spintos. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 12 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-1,1** tūkst. Lt, esant 9,4 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **12** ct., tenkančių vienam litui. (23)

38220000 Diagnostiniai arba laboratoriniai reagentai su laikmenomis ir paruošti diagnostiniai arba laboratoriniai reagentai, su laikmenomis arba be laikmenų. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 4 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-0,7** tūkst. Lt, esant 16,6 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **4** ct., tenkančių vienam litui. (24)

85179019 Nešliojo dažnio srovės laidinio ryšio sistemų aparatų dalys. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 3,4 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-0,6** tūkst. Lt, esant 17,8 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **3,4** ct., tenkančio vienam litui. (25)

85291039 Kitos radijo arba televizijos imtuvų išorinės antenos. Izraelio Lietuvai taikomas muitas šiai prekei yra 6,9 %, o Europos Sąjungai muitas netaikomas. Skirtumas, kuris susidarytų dėl prekybos režimų pasikeitimo- **-0,4** tūkst. Lt, esant 6,0 tūkst. Lt. Eksportui. Toks poveikis sudarytų **6,9** ct., tenkančio vienam litui. (26)

Importas

1999 m. Izraelio importas į Lietuvą sudarė 0,2% viso importo. Pramoninių prekių importuota už 35 mln.lt. Tai yra 90% viso šios šalies importo. 2000 m. importas sumažėjo 40% ir siekė 23,3 mln.lt. Importas iš Izraelio sudarė 0,11% viso importo į Lietuvą.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “atpigėtų”- 0,4 mln.lt. Vertinant šį rodiklį lyginamuoju skirtumu, “atpigimas” sudarytų 1,2%. 2000 m. “atpigimas” būtų sudaręs 0,5mln.lt., lyginamasis skirtumas 2,9%.

Iš šios šalies importo buvo atrinkta viena prekė, kurios importui poveikio vertinė išraiška didesnė nei 200 tūkst. Lt. Taip buvo šukuotos vilnos arba šukuotų švelniavilnių gyvūnų plaukų audiniai, kurių kvadratinio metro kaina ne mažesnė kaip 3 eurai, klasifikuojami **51151110(0)** subpozicijoje. 1999 m šios prekės buvo importuota už 1,9 mln.lt., ES netaikė maito, o Lietuva taikė 20% maitą. Skirtumas vertine išraiška sudarytų 0,4 mln.lt. o lyginamuoju skirtumu – 20 ct./lt. 2000 m. Lietuva šiai prekei maitą sumažino iki 15%, tačiau apyvarta išaugo iki 3,3 mln.lt. Todėl skirtumas vertine išraiška būtų sudaręs 0,5 mln.lt, lyginamasis skirtumas 15%.

Pokytis importui nėra labai ženklus, nes tos prekės, kurios buvo importuojamos į Lietuvą galėjo patekti be maito, ES taip pat netaikė maitų importui iš Izraelio. Be to importo apyvarta nėra didelė, todėl šis pokytis vertine išraiška taip pat nėra didelė, nors vertinant lyginamuoju skirtumu, šis pokytis būtų didesnis nei vidutinis. Kitas aspektas yra tas, kad LR Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane numatyta sudaryti Lietuvos ir Izraelio Laisvosios prekybos sutartį. Jei ši sutartis būtų sudaryta iki Lietuvai tampant ES, pokyčių prekybai pramonės prekėmis nebebūtų.

Prekybos režimo pasikeitimas su Malaizija

Lietuva ir Malaizija nėra pasirašiusios prekybinių sutarčių. Didžiausio palankumo prekyboje statusas taikomas nuo Lietuvos narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje dienos. Tačiau analizuojamu laikotarpiu Lietuva dar nebuvo PPO nare, todėl prekyba vyko autonominėmis sąlygomis.

Didžiausio palankumo prekyboje statusas Europos Sąjungos ir Malaizijos prekybiniuose santykiuose yra abiejų šalių narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje rezultatas (GATT '94 I straipsnis). ES ir Malaizija yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos tekstilės gaminiais, bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų. Taip pat ES taiko Bendrąją preferencijų sistemą.

Eksportas

Lietuvos eksportas į Malaiziją 1999 metais sudarė 0,5 mln. Lt. arba 0,0 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 0.4 mln. Lt, arba 80.0 proc. viso eksporto į Malaiziją.

Iš eksportuojamų į Malaiziją prekių ir/ar jų grupių išsiskyrė:

- elektros skaitikliai (90283011), kurių eksportas sudarė 42,3 proc. atrinktųjų prekių;
- spalvotųjų metalų laužas (76020090), kurio eksportas sudarė 31,0 proc. atrinktųjų prekių;

fermentai (enzimai) (35079090), kurių eksportas sudarė 20,2 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Malaiziją prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

- Kita ažuolo mediena (44079190), kurios eksportas sudarė 56,9 proc. atrinktųjų prekių
- aliuminio atliekos ir laužas (76020090), kurio eksportas sudarė 14,0 proc. (1999 metais buvo 31,0 proc.) atrinktųjų prekių.

Importas

1999 m. Malaizijos importas į Lietuvą sudarė 0,2% viso importo. Pramoninių prekių importas siekė 33,8 mln.lt. Tai yra 93,6% viso šios šalies importo. 2000 m. importas iš Malaizijos išaugo 29,2% ir siekė 43,7 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “pabrangtų” 1,2 mln.lt., “atpigtų”- 0,3 mln.lt. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 5,2%, o “atpigimas”- 0,8%. 2000 m. “pabrangimas” būtų sudaręs 1,3 mln.lt., “atpigimas”- 0,1 mln.lt. Lyginamasis skirtumas būtų buvęs atitinkamai 3,5% ir 0,3%.

“Pabrangimo” santykinai didelį rodiklį sąlygojo antidempingo muitai taikomi šiai šaliai. Skirtumo padidėjimas 2000 m. daugiausiai buvo sąlygotas tuo, kad į 50- ies daugiausiai importuotų prekių sąrašą pateko prekės, kurioms ES taikė antidempingo muitus. Pasikeitimas, vertinant lyginamuoju skirtumu, būtų didesnis nei vidutinis, nes šiame tyrime analizuojamoms prekėms ES taiko gana aukštus muitus, kurie kai kurioms prekėms siekia 14%. Todėl galima daryti prielaidą, kad, išaugus apyvartai, skirtumas vertine išraiška taip pat turėtų didėti.

Prekybos režimo pasikeitimas su Kazachstanu

Lietuvos ir Kazachstano prekybinius santykius reguliuoja Prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo sutartis, įsigaliojusi 1998 m. rugsėjo 1 d., numatanti didžiausio palankumo prekyboje statusą.

Pažymėtina, kad Lietuva 2001 m. gegužės 31 d. tapo PPO nare, o Kazachstanas šiuo metu yra derybų dėl narystės PPO procese, taigi po jo narystės šis statusas bus įtvirtintas ir pagal PPO nuostatas (GATT '94 I straipsnis).

Europos Sąjungos ir Kazachstano prekybinius santykius reguliuoja Partnerystės ir bendradarbiavimo sutartis (angl.- Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States and the Republic of Kazakhstan), numatanti didžiausio palankumo prekyboje statuso taikymą. ES ir Rusija taip pat yra pasirašiusios dvišales sutartis dėl prekybos plienu, tekstilės gaminiais ir kt., bet jos nenumato muitų tarifų preferencijų.

Eksportas

Lietuvos eksportas į Kazachstaną 1999 metais sudarė 56,4 mln. Lt. arba 0,5 proc. viso eksporto.

Pramonės prekių 1999 metais buvo eksportuota už 15,3 mln. Lt, arba 27,1 proc. viso eksporto į Kazachstaną.

Iš eksportuojamų į Kazachstaną prekių ir/ar jų grupių išsiskyrė:

- medikamentai (30049019, 30045010, 30042010, 30041010, 30043910), kurių eksportas sudarė 24,6 proc. atrinktųjų prekių;
- įvairūs stikliniai buteliai (70109221, 70109229, 70109321), kurių eksportas sudarė 23,8 proc. atrinktųjų prekių;
- šaldytuvai ir šaldikliai (84181099, 84182199, 84185019, 84184091, 84182151, 84185099), kurių eksportas sudarė 18,4 proc. atrinktųjų prekių.

Iš 2000 metais eksportuotų į Kazachstaną prekių grupių labiausiai išsiskyrė:

- medikamentai (30049019, 30045010, 30042010, 30044010) kurių eksportas sudarė net 46,0 proc. (1999 metais buvo 24,6 proc.) atrinktųjų prekių;
- įvairūs stikliniai buteliai (70109229, 70109221), kurių eksportas sudarė 9,4 proc. (1999 metais buvo 23,8 proc.) atrinktųjų prekių.

Importas

1999 m. Kazachstano importas į Lietuvą sudarė 0,3% viso importo. Pramoninių prekių importas buvo 19,2 mln.lt. Tai yra 72,3% viso šios šalies importo. 2000 m. importas padidėjo net 254% ir siekė 90,34 mln.lt. Pramonės prekių buvo importuota už 87,1 mln.lt.

Pasikeitus prekybos režimui, po Lietuvos narystės ES, 1999 m. duomenimis importas iš šios šalies “pabrangtų” 0,2 mln.lt. Vertinant tuos pačius rodiklius lyginamuoju skirtumu, “pabrangimas” sudarytų 1%. 2000 m. “pabrangimas” smarkiai sumažėjo ir siekė vos 5,2 tūkst.lt.

Šie skaičiai rodo, kad prekybos režimas su Kazachstanu po Lietuvos narystės keistųsi nežymiai. Tai sąlygota tuo, kad toms prekėms, kurios importuojamos į Lietuvą, pritaikius nuolaidas pagal Bendrąją preferencijų sistemą, ES muitai yra labai maži. Daugiausiai iš Kazachstano importuojama prekių iš XV skyriaus, t.y. netaurieji metalai ir netauriųjų metalų dirbiniai, kuriems ES praktiškai visais atvejais taiko 100% nuolaidą pagal BPS.

Iš šios šalies importuojamų prekių nėra tokių, kurių importui poveikio vertinė išraiška didesnė nei 200 tūkst. Lt. Taip buvo dėl to, kad su Kazachstano importo apimties mažos, iš kitos pusės ES ir Lietuva muitai skiriasi labai nežymiai.

Apibendrinimas ir išvados

1. Įvertinant Lietuvos prekybos režimo pasikeitimus dėl narystės Europos Sąjungoje, galima teigti, kad, remiantis 1999 bei 2000 metų statistiniais prekybos duomenimis, 70 procentų visos Lietuvos užsienio prekybos sąlygos nepasikeis.
2. Prekybos sąlygos pasikeis labiausiai su šiomis 14 valstybių: Rusijos Federacija, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Baltarusija, Japonija, Ukraina, Kinija, Taivaniu, Korėjos Respublika, Indija, Uzbekistanu, Kanada, Izraeliu, Malaizija ir Kazachstanu.
3. Iš paminėtų valstybių Lietuvos eksporto sąlygos pasikeis į: Jungtines Amerikos Valstijas, Japoniją, Ukrainą, Uzbekistaną, Kanadą ir Izraelį. Importo sąlygos pasikeis su visomis valstybėmis, kurios įtrauktos į šį tyrimą.
4. Skaičiuojant vertine išraiška, pagal 1999 m. duomenis Lietuvos eksporto „pabrangimas“ būtų sudaręs 27,9 mln. Lt., ir „atpigimas“- 0,37 mln. Lt., remiantis 2000 m. duomenimis atitinkamai 16,8 mln.lt. ir 0,6 mln.lt.
5. Importo į Lietuvą „pabrangimas“ pagal 1999 m. duomenis būtų sudaręs 86,8 mln.lt., skaičiuojant vertine išraiška, o „atpigimas“ būtų sudaręs 12 mln.lt. 2000 m. duomenimis šis pokytis būtų sudaręs atitinkamai 83,3 mln.lt. bei 12,7 mln.lt.
6. 2000 m. prekybos apimtys su tiriamosiomis valstybėmis išaugo, tuo tarpu poveikis arba kitaip galimas „pabrangimas“ nors ir nedaug, tačiau sumažėjo. Tai nulėmė du pagrindiniai aspektai. Pirmasis- tai pasikeitę muitai tam tikroms prekėms, kaip pavyzdžiui Ukraina 2000 m. nebetaikė maito benziniui, tuo tarpu kai 1999 m. metais jis siekė net 15%. Kitas aspektas- tai pasikeitusi prekių struktūra. Tai reiškia, kad buvo eksportuota ar importuota mažiau tokių prekių, kurioms taikyti muitai skiriasi, lyginant ES ir Lietuvos taikomus muitus, bei trečiųjų šalių taikomus muitus ES ir Lietuvos atžvilgiu.

7. Atpigimas, nors ir nežymiai, tačiau taip pat pakito- jis padidėjo, o tai reiškia, kad po Lietuvos narystės ES kai kurioms prekėms tiek eksportuojant, tiek importuojamoms bus sudarytas palankesnis prekybos režimas.
8. Nors importo apimtys iš Rusijos išaugo gana ženkliai, tačiau galimas pokytis padidėjo tik 11%. Tai lėmė tai, kad lyginant su praeitais metais Europos Sąjungos 2000 m. muitai kai kurioms prekėms buvo mažesni. Taip pat nebuvo importuota tokiais dideliais kiekiais branduolinių reaktorių kuro, kuris 1999 m. “pabrangino” importą 4,6 mln. Lt.
9. Prekybos su Rusijos atveju, didžiausias pokytis vertine išraiška būtų susidaręs tik todėl, kad, prekybos režimams nežymiai skiriantis, apyvarta santykinai didelė. Todėl šiuo atveju reikia analizuoti konkretų poveikį atskirai prekei.
10. Prekyboje su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, remiantis 1999 m. eksporto duomenimis, didžiausias absoliutus poveikis būtų kartoninėms dėžėms, mineralinėms vatoms, peptonams ir plastiko gaminiais. Remiantis 2000 m. prekyba, didžiausias poveikis būtų plastikiniams buteliams, mazutui ir kitiems naftos produktams, monosiūlams, chemijos ir medienos gaminiais, t.y. visai skirtingoms prekėms. Nors tiriamasis laikotarpis nėra pakankamai reprezentatyvus, galima teigti, kad kol kas eksporto struktūra nėra nusistovėjusi ir daryti prognozes ateičiai yra per anksti.
11. Lyginant su Rusija, JAV importo pabrangimas būtų didesnis skaičiuojant lyginamuoju skirtumu. Tačiau atsižvelgus į importo apimtį bei į konkrečias prekes, vertine išraiška šis poveikis nebūtų ne toks didelis kaip Rusijos, o prekių patirsiančių didelį poveikį, yra mažiau. Sąlyginai didelį poveikį patirsiančių prekių struktūra taip pat skiriasi, kadangi keitėsi tiek muitai, tiek importo apimtys
12. Importo iš Baltarusijos “pabrangimo” ir “atpigimo” pasikeitimus šiuo atveju daugiausiai nulėmė, ne pačių muitų dydžiai, bet kelis kartus išaugęs kai kurių prekių importas. Taip pat pasikeitimus įtakėjo ir tai, kad Lietuva Baltarusijai pradėjo taikyti

laikinąjį antidempingo muitą, o ES taip pat įvedė antidempingo muitą, kurio praeitais metais nebuvo. Todėl galima teigti, kad skirtumus daugiausiai lėmė pasikeitusi importo apyvarta bei naujai pradėti taikyti antidempingo muitai.

13. Prekyboje su Japonija, remiantis 2000 m. eksporto duomenimis, kaip ir pagal 1999 m., didžiausią poveikį (“pabrangimą”) patirs medžio ir medienos gaminiai bei tekstilės prekės.

14. Analizuojant Japonijos atvejį buvo pastebėta, kad nemažą dalį importuojamų automobilių sudaro naudoti. Darant prielaidą, kad šie automobiliai patenka į Lietuvą daugiausiai iš ES šalių, galima būtų teigti, kad šis poveikis nebūtų toks ženklaus, kadangi į ES muitų teritoriją vieną kartą patekusi prekė, ją parduodant į kitą ES šalį, narę nebereikia mokėti maito mokesčio. “Pabrangimas” galėtų būti tik tuo atveju, jei naudoti automobiliai patektų į Lietuvą tiesiogiai iš Japonijos ar kitos trečiosios šalies nepriklausančios ES.

15. Prekyboje su Ukraina, denonsavus LPS, eksportas “pabrangtų” daugiausiai iš visų tiriamų valstybių. Pagal 2000 metų duomenis, dėl pasikeitusios Ukrainos muitų politikos sumažėjo įtaka naftos produktų eksportui, bet išliktų “pabrangimo grėsmė” plastmasiniams buteliams, laidams ir kabeliams, popieriaus ir kartono gaminiams, buitinei technikai ir pan.

16. Denonsavus Lietuvos ir Ukrainos Laisvosios prekybos sutartį, esant tokiai prekių struktūrai, importuojamų prekių kainos galėtų išaugti labai nežymiai. Išanalizavus apyvartos ir poveikio vertinės išraiškos santykį visų 14 tiriamųjų valstybių kontekste, akivaizdu, kad šis santykis yra vienas iš mažiausių.

17. 2000 m. prekyboje su Taivaniu tiek importo “pabrangimo”, tiek “atpigimo” sumažėjimas buvo nulemtas daugiausiai pasikeitusia importo struktūra. Ypač išryškėjo informacinėms technologijoms skirtų prekių importas, o šioms prekėms tiek

Lietuva, tiek ES muitų netaiko. Šių prekių dalis bendrame importe padidėjo, o prekių, kurioms ES taikė didesnius muitus arba antidempingo priemones, dalis sumažėjo.

18. Kaip matyti iš gautų rezultatų, Korėja kaip ir Kinija bei Taivanas iš kitų tiriamųjų valstybių išsiskiria antidempingo bylų prieš ją gausa. Didžiąja dalimi tai yra pagrindinė priežastis, dėl ko gali atsirasti didelis skirtumas dėl pasikeitusių prekybos sąlygų.
19. Indijos atveju pastebėta, kad 2000 m. skirtumo vertine išraiška sumažėjimą daugiausiai nulėmė tai, kad ES sumažino muitus toms prekėms, kurios 1999 m. skaičiavimais buvo pabrangusios daugiausiai, be to labai nedaug pakito importo apyvarta bei nebuvo įvesta naujų antidempingo priemonių, kurios galėjo įtakoti šiame tyrime analizuojamą Lietuvos ir Indijos prekybą. Taip pat reikia pažymėti, kad, dėl labai nedidelių importo apimčių, prekių, kurios įtaka vertine išraiška galėtų būti didelė nėra daug, nors vertinant lyginamuoju skirtumu, šis pokytis yra didesnis nei vidutinis.
20. 2000 m. metų duomenys rodo, kad prekyboje su Uzbekistanu “atpigūtų” dėvėtų drabužių ir kai kurių kitų tekstilės prekių eksportas. Kitų prekių eksporto sąlygos nesikeistų.
21. Iš Uzbekistano daugiausiai buvo importuojama tekstilės medžiagų ir tekstilės dirbinių (XI skyrius). Šiai prekių grupei Lietuva taiko gana aukštus konvencinius muitus, kurie kai kuriais atvejais siekia 15%, tuo tarpu kai ES šioms prekėms taikė mažesnius muitus. Darant prielaidą, kad tekstilės medžiagų ir dirbinių importas ateityje išaugs, galima teigti, kad pokytis gali padidėti, tačiau didesnė tikimybė, kad daugiausiai tai įtakos šių prekių importo “atpigimą”.
22. Prekyboje su Kanada, remiantis 2000 m. eksporto duomenimis, labiausiai “pabrangtų” baldų ir medienos gaminių eksportas, bei, kaip ir 1999 m. tekstilės

prekės. Kitų prekių eksporto struktūra kol kas nėra nusistovėjusi ir daryti prognozes ateičiai dar būtų per anksti.

23. Praktiškai visoms importuotoms prekėms iš Kanados, kurios buvo tiriamos, Lietuva taikė nulinį muitą. Daugiausiai išsiskyrė prekės, kurios pagal klasifikavimą priskiriamos XVI skyriui, t.y. mašinos ir mechaniniai įrenginiai; elektros įrenginiai; jų dalys; garso įrašymo ir atkūrimo aparatai; televizijos vaizdo ir garso įrašymo ir atkūrimo aparatai; šių dirbinių dalys bei reikmenys. Šioms prekėms ES taikė įvairius muitus, kurie šiame tyrime svyravo nuo 1,7% iki 8,3%. Tačiau dėl to, kad importo apimtys buvo sąlyginai nedidelė, pasikeitimai po Lietuvos narystės ES būtų neženkliūs.
24. Prekyboje su Izraeliu, remiantis 2000 metų eksporto duomenimis, kaip ir pagal 1999 m. duomenis, didžiausią poveikį („atpigimą“) patirs elektros skaitikliai ir durpės. Kitų prekių eksporto struktūra kol kas nėra nusistovėjusi ir daryti prognozes ateičiai dar būtų per anksti.
25. Importui iš Izraelio pokytis nėra labai ženklus, nes tos prekės, kurios buvo importuojamos į Lietuvą galėjo patekti be muito, ES taip pat netaikė muitų importui iš Izraelio. Be to importo apyvarta nėra didelė, todėl šis pokytis vertine išraiška taip pat nėra didelė, nors vertinant lyginamuoju skirtumu, šis pokytis būtų didesnis nei vidutinis. Kitas aspektas yra tas, kad LR Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane numatyta sudaryti Lietuvos ir Izraelio Laisvosios prekybos sutartį. Jei ši sutartis būtų sudaryta iki Lietuvai tariant ES, pokyčių prekybai pramonės prekėmis nebebūtų.
26. Importo „pabrangimo“ iš Malaizijos santykinai didelį rodiklį sąlygojo antidempingo muitai taikomi šiai šaliai. Skirtumo padidėjimas 2000 m. daugiausiai buvo sąlygotas tuo, kad į 50- ies daugiausiai importuotų prekių sąrašą pateko prekės, kurioms ES taikė antidempingo muitus. Pasikeitimas, vertinant lyginamuoju skirtumu, būtų didesnis nei vidutinis, nes šiame tyrime analizuojamoms prekėms ES taiko gana

aukštus muitus, kurie kai kurioms prekėms siekia 14%. Todėl galima daryti prielaidą, kad, išaugus apyvartai, skirtumas vertine išraiška taip pat turėtų didėti.

27. Prekybos režimas su Kazachstanu po Lietuvos narytės keistūsi nežymiai. Tai sąlygota tuo, kad toms prekėms, kurios importuojamos į Lietuvą, pritaikius nuolaidas pagal Bendrąją preferencijų sistemą, ES muitai yra labai maži. Daugiausiai iš Kazachstano importuojama prekių iš XV skyriaus, t.y. netaurieji metalai ir netauriųjų metalų dirbiniai, kuriems ES praktiškai visais atvejais taiko 100% nuolaidą pagal BPS.
28. Pateiktųjų rezultatų negalima vertinti vienareikšmiškai, kadangi tyrime neatsispindi išaugusios eksporto galimybės į valstybes- preferencinės prekybos su ES partneres, su kuriomis Lietuvos prekybos apimtys nebuvo didelės. Prieduose pateikiamos tokių preferencinių sutarčių sąrašas bei regioninius prekybinius susitarimus iliustruojantys žemėlapiai.

Remiantis pateikta metodologija, verslo subjektai gali apskaičiuoti prekybos sąlygų pasikeitimus bei jų potencialią įtaką eksportui bet kuriai prekei.

Literatūros bei šaltinių sąrašas

1. Guide to GATT Law and Practice (Volume 1 Articles I-XXI)- Geneva: World Trade Organization, 1995
2. Mapping of Regional Trade Agreements (Committee on Regional Trade Agreements)- Geneva: WTO, 1110 2000
3. Pomfret, Richard W. T. International Trade: An Introduction to Theory and Policy., Basil Blackwee, Cambridge, MA & Oxford, 1991
4. The Results of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations: the Legal Texts., World Trade Organization, 1994
5. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos- Vilnius: Alma Litera, 1997
6. Dugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raundo rezultatai (Teisiniai dokumentai)- Vilnius: Alma Litera, 2000
7. Europos Sąjunga. Steigimo dokumentų rinktinė- Vilnius: Eugrimas, 1998
8. Lietuvos Respublikos Muitų tarifų įstatymas 1998 m. vasario 19 d. Nr. VIII- 633
9. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas dėl derybinių pozicijų 2000 m. kovo 31 d. Nr. 373 (Lietuvos Respublikos Derybinės pozicijos “Išoriniai santykiai” II skyrius)
10. R. Švedas, A. Ribokas, D. Vaitkevičius, J. Gustafsson, P. Lindroos “Prekybos režimo pokyčių, Lietuvai tapus ES nare, įtakos analizė ir įvertinimas (importas)”- Vilnius: Užsienio reikalų ministerija, 2000
11. URM Ekonomikos departamento Ekonominės analizės skyriaus paruošta medžiaga “Dvišalių ekonominių santykių status quo”- Vilnius: URM, 2001
12. Council Regulation (EC) No 2604/2000 of 27 November 2000 imposing a definitive anti-dumping duty and collecting definitively the provisional duty imposed on imports of certain polyethylene terephthalate originating in India, Indonesia, Malaysia, the Republic of Korea, Taiwan and Thailand *Official Journal L 301 , 30/11/2000 P. 0021 - 0041*
13. Council Regulation (EC) No 2852/2000 of 22 December 2000 imposing a definitive anti-dumping duty and definitively collecting the provisional duty imposed on imports of polyester staple fibres originating in India and the Republic of Korea *Official Journal L 332 , 28/12/2000 P. 0017 - 0031*
14. Council Regulation (EC) No 2852/2000 of 22 December 2000 imposing a definitive anti-dumping duty and definitively collecting the provisional duty imposed on imports of polyester staple fibres originating in India and the Republic of Korea *Official Journal L 332 , 28/12/2000 P. 0017 - 0031*
15. Council Regulation (EC) No 1600/1999 of 12 July 1999 imposing definitive anti-dumping duties and collecting definitively the provisional duties imposed on imports of stainless steel wires with a diameter of 1 mm or more originating in India and terminating the proceeding concerning imports of stainless steel wires with a diameter of 1 mm or more originating in the Republic of Korea *Official Journal L 189 , 22/07/1999 p. 0019 - 0025*

16. Council Regulation (EC) No 904/98 of 27 April 1998 imposing definitive anti-dumping duties on imports into the Community of personal fax machines originating in the People's Republic of China, Japan, the Republic of Korea, Malaysia, Singapore, Taiwan and Thailand
Official Journal L 128 , 30/04/1998 P. 0001 - 0017
17. Council Regulation (EC) No 2604/2000 of 27 November 2000 imposing a definitive anti-dumping duty and collecting definitively the provisional duty imposed on imports of certain polyethylene terephthalate originating in India, Indonesia, Malaysia, the Republic of Korea, Taiwan and Thailand
Official Journal L 301 , 30/11/2000 P. 0021 - 0041
18. Council Regulation (EC) No 348/2000 of 14 February 2000 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of certain seamless pipes and tubes of iron or non-alloy steel originating in Croatia and Ukraine and collecting definitively the provisional duty imposed
Official Journal L 045 , 17/02/2000 p. 0001 - 0007
19. Council Regulation (EC) No 2513/97 of 15 December 1997 extending the definitive anti-dumping duty imposed by Regulation (EC) No 1490/96 on polyester staple fibre originating in Belarus to imports of polyester filament tow from Belarus and levying the extended duty on the latter imports as registered under Commission Regulation (EC) No 693/97
Official Journal L 346 , 17/12/1997 P. 0001 - 0006
20. Council Regulation (EEC) No 3068/92 of 23 October 1992 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of potassium chloride originating in Belarus, Russia or Ukraine
Official Journal L 308 , 24/10/1992 P. 0041 - 0045
21. Council Regulation (EEC) No 3017/92 of 19 October 1992 modifying the anti-dumping duties following the review of the anti-dumping measures applicable to imports of synthetic polyester fibres originating in Romania, Taiwan, Turkey and the Republics of Serbia and of Montenegro and the former Yugoslav Republic of Macedonia and terminating the said review in respect of imports of synthetic polyester fibres originating in Mexico and the United States of America
Official Journal L 306 , 22/10/1992 p. 0001 - 0009
22. Council Regulation (EC) No 904/98 of 27 April 1998 imposing definitive anti-dumping duties on imports into the Community of personal fax machines originating in the People's Republic of China, Japan, the Republic of Korea, Malaysia, Singapore, Taiwan and Thailand
Official Journal L 128 , 30/04/1998 P. 0001 - 0017
23. Council Regulation (EC) No 950/2001 of 14 May 2001 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of certain aluminium foil originating in the People's Republic of China and Russia
Official Journal L 134 , 17/05/2001 P. 0001 - 0017
24. Council Regulation (EC) No 2022/95 of 16 August 1995 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of ammonium nitrate originating in Russia
Official Journal L 198 , 23/08/1995 p. 0001 - 0014
25. Commission Decision No 303/96/ECSC of 19 February 1996 imposing a definitive anti-dumping duty on imports into the Community of certain grain oriented electrical sheets originating in Russia, collecting definitively the provisional duty imposed and accepting an undertaking offered in connection with such imports
Official Journal L 042 , 20/02/1996 P. 0007 - 0011
26. Council Regulation (EEC) No 2474/93 of 8 September 1993 imposing a definitive anti-dumping duty on imports into the Community of bicycles originating in the People's Republic of China and collecting definitively the provisional anti-dumping duty
Official Journal L 228 , 09/09/1993 p. 0001 - 0009

27. Council Regulation (EC) No 71/97 of 10 January 1997 extending the definitive anti-dumping duty imposed by Regulation (EEC) No 2474/93 on bicycles originating in the People's Republic of China to imports of certain bicycle parts from the People's Republic of China, and levying the extended duty on such imports registered under Regulation (EC) No 703/96
28. *Official Journal L 016 , 18/01/1997 p. 0055 - 0063*
29. Council Regulation (EC) No 2155/97 of 29 October 1997 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of certain footwear with textile uppers originating in the People's Republic of China and Indonesia and collecting definitively the provisional duty imposed
Official Journal L 298 , 01/11/1997 p. 0001 - 0018
30. Council Regulation (EC) No 1006/95 of 3 May 1995 amending Regulation (EEC) No 3433/91 in so far as it imposes a definitive anti-dumping duty on imports of gas-fuelled, non-refillable pocket flint lighters originating in the People's Republic of China
Official Journal L 101 , 04/05/1995 p. 0038 - 0048
31. Council Regulation (EC) No 397/1999 of 22 February 1999 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of bicycles originating in Taiwan and collecting definitively the provisional duty imposed
Official Journal L 049 , 25/02/1999 p. 0001 - 0014
32. Council Regulation (EC) No 2604/2000 of 27 November 2000 imposing a definitive anti-dumping duty and collecting definitively the provisional duty imposed on imports of certain polyethylene terephthalate originating in India, Indonesia, Malaysia, the Republic of Korea, Taiwan and Thailand
Official Journal L 301 , 30/11/2000 P. 0021 - 0041
33. Commission communication concerning tariff suspensions and quotas (398Y0425) Official journal No. C 128, 25/04/1998 P. 0002 - 0005

Internetiniai šaltiniai

- Rusija <http://www.gtk.ru/news/custom/04.12.2000/p3514.htm>
- JAV <http://dataweb.usitc.gov/>
<http://www.ustr.gov>
<http://www.access.gpo.gov>
<http://www.astic.gov>
- Baltarusija <http://www.mfa.gov.by/eng/index.htm>
- Japonija <http://www.mofa.go.jp>
<http://www.mof.go.jp>
- Ukraina <http://www.bisnis.doc.gov/bisnis/country/ukraine.htm#duties>

Kinija	http://www.moftec.gov.cn/moftec_en
Taivanis	http://www.moebotf.gov.tw/english.htm
Korėjos Respublika	http://www.mofat.go.kr/main/etop.htm
Indija	http://www.cbec.gov.in/cae/customs/cs-abc.html http://dgft.delhi.nic.in/
Uzbekistanas	http://www.customs.uz/z/z4701x97.htm
Kanada	http://www.cera-adrc.ca http://www.dfait-maeci.gc.ca
Malaizija	http://wio.miti.gov.my/ifmx- bin/wcdrvr/wcdaemon?MIval=Trade9Search
Kazachstanas	http://www.pavlodar.com/zakon/index.html
NVS šalys	http://www.bisnis.doc.gov/bisnis/customs.htm
Įvairios pasaulio šalys	http://www.ita.doc.gov/
ES duomenų bazės	http://mkaccdb.eu.int
ES komisija	http://europa.eu.int/comm/index_en.htm
Pasaulio prekybos organizacija	http://www.wto.org

Priedai

**Europos Sąjungos preferencinių sutarčių sąrašas su valstybėmis, su kuriomis
Lietuva tokių sutarčių neturi ir dėl jų nesidera**

1. Asociacijos Sutartis su Kipru
(angl.- Agreement establishing an association between the European Economic Community and the Republic of Cyprus);
2. Asociacijos Sutartis su Malta
(angl.- Agreement establishing an association between the European Economic Community and Malta);
3. Asociacijos sutartis su Izraeliu
(angl.- Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the State of Israel, of the other part);
4. Asociacijos sutartis su Tunisu
(angl.- Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Tunisia, of the other part);
5. Bendradarbiavimo sutartis su Maroku
(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Kingdom of Morocco);
6. Bendradarbiavimo sutartis su Egiptu
(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Arab Republic of Egypt);
7. Bendradarbiavimo sutartis su Sirija
(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Syrian Arab Republic);
8. Bendradarbiavimo sutartis su Libanu
(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Lebanese Republic);
9. Bendradarbiavimo sutartis su Jemenu

(angl.- Co-operation Agreement between the European Community and the Republic of Yemen);

10. Bendradarbiavimo sutartis su Alžyru

(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the People's Democratic Republic of Algeria);

11. Laikinoji asociacijos sutartis su Palestinos išlaisvinimo organizacija

(angl.- Euro-Mediterranean Interim Association Agreement on trade and cooperation between the European Community, of the one part, and the Palestine Liberation Organization (PLO) for the benefit of the Palestinian Authority of the West Bank and the Gaza Strip, of the other part);

12. Bendradarbiavimo sutartis su Jordanija

(angl.- Cooperation Agreement between the European Economic Community and the Hashemite Kingdom of Jordan);

13. Prekybos, vystymo ir bendradarbiavimo sutartis su Pietų Afrika

(angl.- Agreement on Trade, Development and Cooperation between the European Community and its Member States, of the one part, and the Republic of South Africa, of the other part);

14. Prekybinės sutartys su Meksika

(angl.- Interim Agreement on Trade and Trade-related matters between the European Community, of the one part, and the United Mexican States, of the other part;

Economic Partnership, Political Coordination and Cooperation Agreement between the European Community and its Member States, of the one part, and the United Mexican States, of the other part;

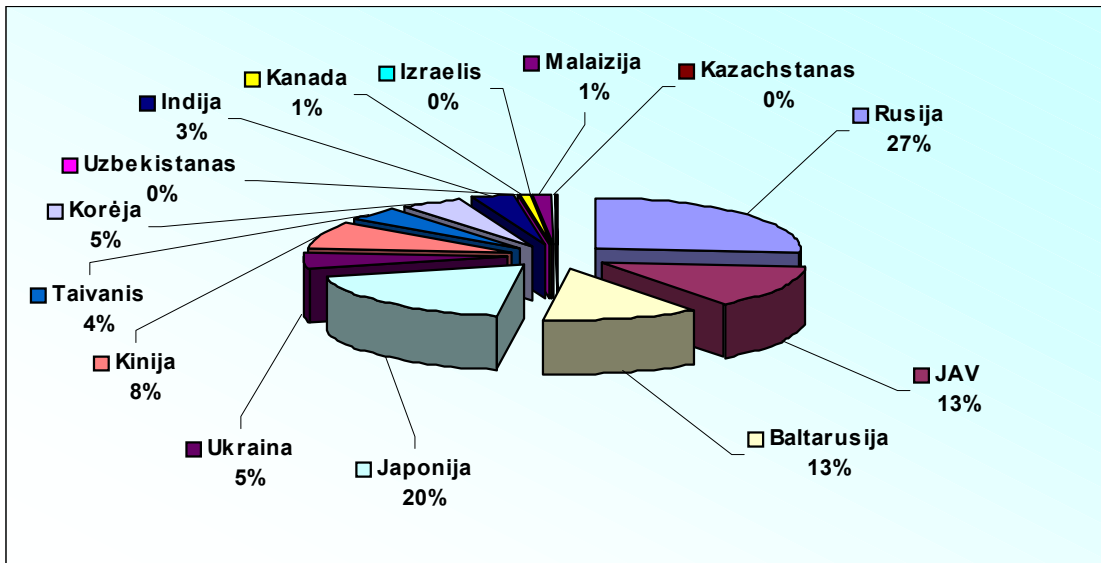
Decision No 2/2000 of the EC-Mexico Joint Council of 23 March 2000).

Preferencijos taikomos Lome Konvencijos valstybėms.

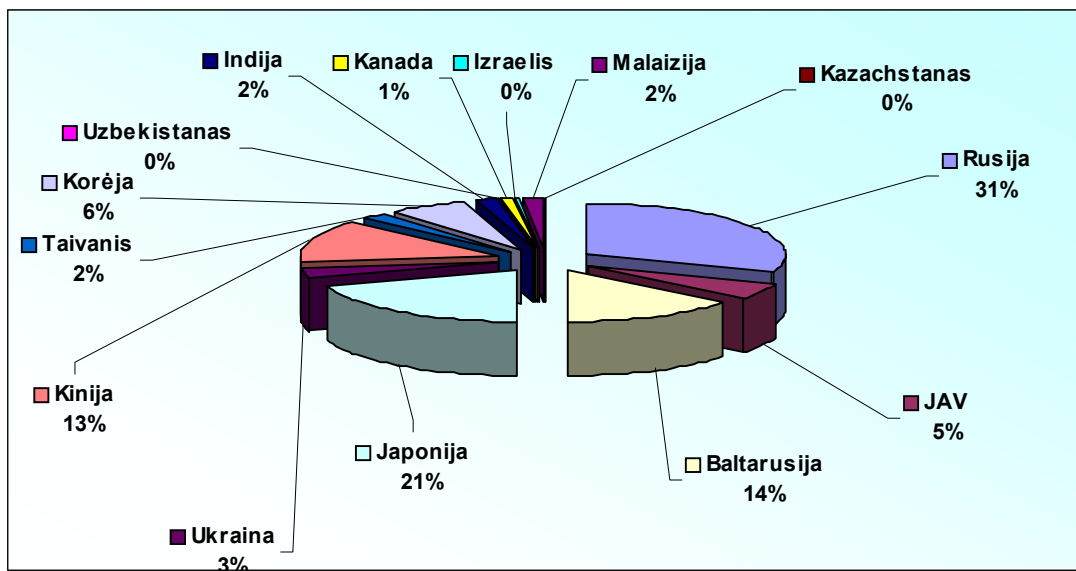
LIETUVOS RESPUBLIKOS IR EUROPOS SAJUNGOS SUTARČIŲ NUSTATANČIŲ PREFERENCINĘ PREKYBĄ PALYGINAMOJI LENTELE

Lietuvos Respublikos sutartys nustatančios preferencinį prekybos režimą	Europos Sąjungos sutartys nustatančios preferencinį prekybos režimą
1. Laisvosios prekybos sutartis su Europos Sąjunga (Asociacijos sutartis)	1. Laisvosios prekybos sutartis su Lietuva (Asociacijos sutartis)
2. Laisvosios prekybos sutartis su Europos laisvosios prekybos asociacijos šalimis (Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas, Šveicarija)	2. Europos ekonominės erdvė (EEA- angl), kuriai priklauso Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas.
3. Laisvosios prekybos sutartys su Latvija ir Estija	3. Su Šveicarija pasirašyta Laisvosios prekybos sutartis.
4. Laisvosios prekybos sutartis su Čekijos Respublika	4. Europos sutartis su Latvija ir Estija (Asociacijos sutartis)
5. Laisvosios prekybos sutartis su Lenkija	5. Europos sutartis su Čekijos Respublika (Asociacijos sutartis)
6. Laisvosios prekybos sutartis su Slovakija	6. Europos sutartis su Lenkija (Asociacijos sutartis)
7. Laisvosios prekybos sutartis su Slovėnija	7. Europos sutartis su Slovakija (Asociacijos sutartis)
8. Laisvosios prekybos sutartis su Vengrija	8. Europos sutartis su Slovėnija (Asociacijos sutartis)
9. Laisvosios prekybos sutartis su Turkija	9. Europos sutartis su Vengrija (Asociacijos sutartis)
10. Laisvosios prekybos sutartis Ukraina	10. Asociacijos sutartis su Turkija (Muitų sąjunga)
11. Laisvosios prekybos sutartis su Bulgarija pasirašyta 2001 m. gegužės 8 d.	11. Partnerystės ir abipusio bendradarbiavimo sutartis su Ukraina (Taikoma bendroji preferencijų sistema (GSP-angl.))
12. Derybos dėl Laisvosios prekybos sutarties sudarymo su Rumunija baigtos	12. Europos sutartis su Bulgarija (Asociacijos sutartis)
	13. Europos sutartis su Rumunija (Asociacijos sutartis)

39 grafikas. Šalių importo "Pabrangimo" lyginamoji dalis visame tyrime (1999 m.)

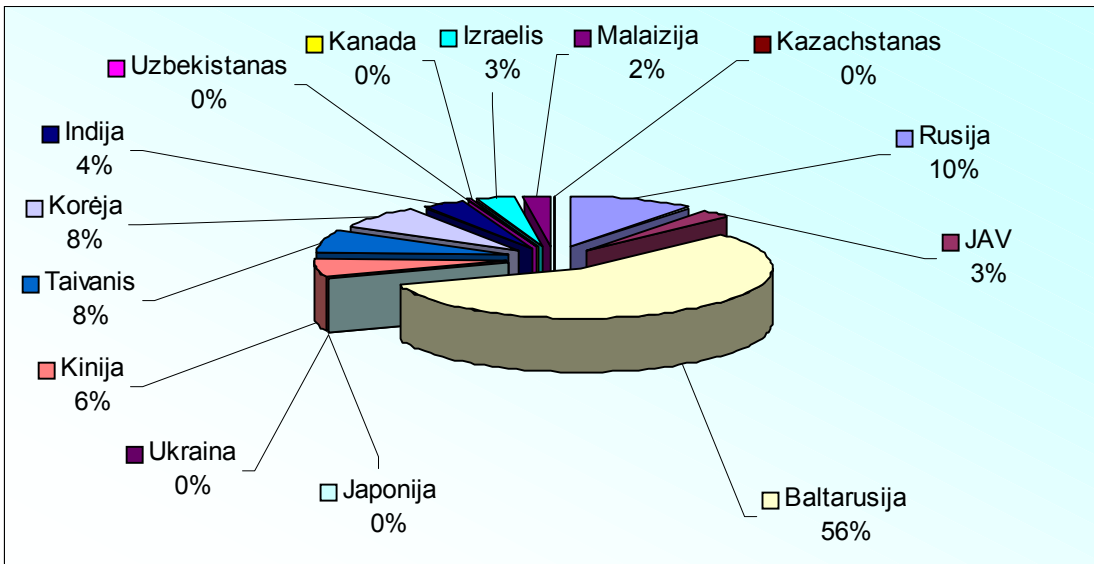

40 grafikas. Šalių importo "Pabrangimo" lyginamoji dalis visame tyrime (2000 m.)

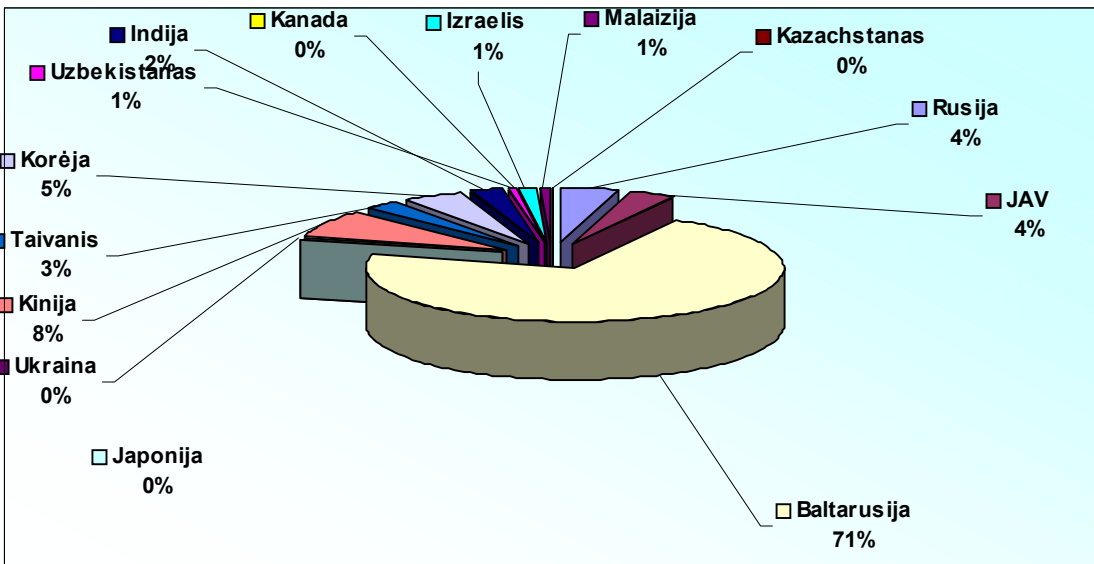

41 grafikas. Šalių importo “Atpigimo” lyginamoji dalis visame tyrime (1999 m.)

42 grafikas. Šalių importo “Atpigimo” lyginamoji dalis visame tyrime (1999 m.)

1 žemėlapis. Laisvosios prekybos sutarčių skaičius pasaulyje (šaltinis: PPO oficialūs dokumentai)

